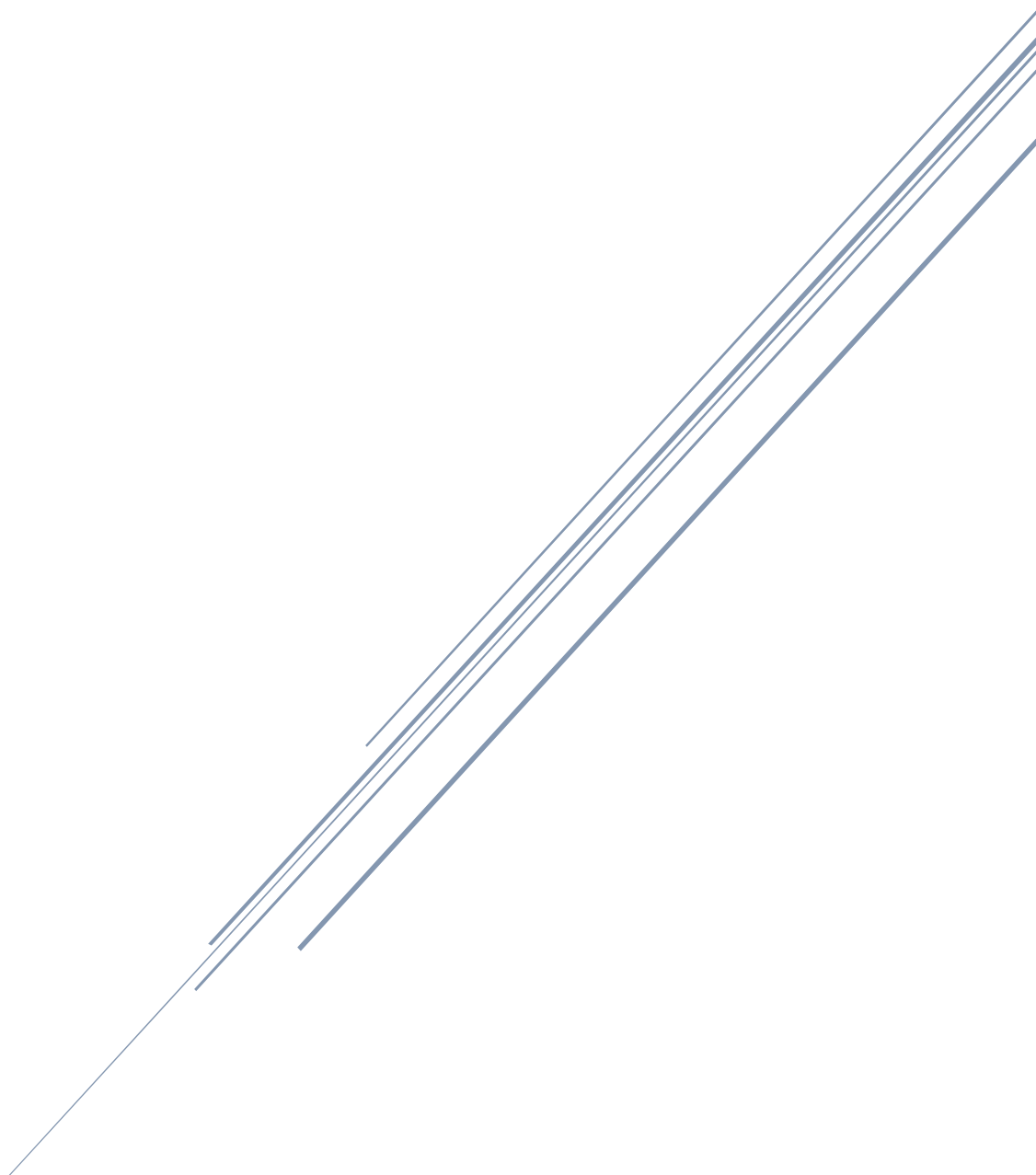

BESZÁMOLÓ A BÍRÓSÁGOK 2016. ÉVI ÜGYFORGALMÁRÓL

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	5
1.1. Az elemzés célja.....	5
1.2. Az alkalmazott módszertan.....	5
2. Jogszabályi változások 2016-ban.....	6
2.1. Büntető ügyszak.....	6
2.2. Polgári ügyszak	6
2.3. Szabálysértési ügyszak.....	7
2.4. Közigazgatási ügyszak.....	7
3. Országos ügyforgalmi adatok	7
3.1. Ügyérkezés.....	8
3.2. Ügybefejezés.....	8
3.3. Ügyhátralék.....	9
3.3.1. Járásbíróságok	9
3.3.2. Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságok.....	10
3.3.3. Törvényszékek	10
3.3.4. Ítéltáblák.....	10
3.3.5. Kúria	10
4. Ügyforgalmi adatok ítélkezési szintenként.....	11
4.1. Járásbíróságok	11
4.1.1. Ügyérkezés.....	11
4.1.1.1. Polgári-gazdasági ügyszak	11
4.1.1.2. Büntető ügyszak	12
4.1.2. Ügybefejezés.....	13
4.1.2.1. Polgári-gazdasági ügyszak	13
4.1.2.2. Büntető ügyszak	14
4.1.3. Folyamatban maradt ügyek	14
4.1.3.1. Polgári-gazdasági ügyszak	15
4.1.3.2. Büntető ügyszak	15
4.2. Közigazgatási és munkaügyi bíróságok.....	16
4.2.1. Ügyérkezés.....	16
4.2.1.1. Közigazgatási ügyszak.....	16
4.2.1.2. Munkaügyi ügyszak	17
4.2.2. Ügybefejezés.....	17

4.2.2.1. Közigazgatási ügyszak.....	17
4.2.2.2. Munkaügyi ügyszak	18
4.2.3. Folyamatban maradt ügyek	19
4.2.3.1. Közigazgatási ügyszak.....	19
4.2.3.2. Munkaügyi ügyszak	19
4.3. Törvényszékek.....	20
4.3.1. Első fok.....	20
4.3.1.1. Ügyérkezés.....	20
4.3.1.1.1. Polgári peres ügyszak	21
4.3.1.1.2. Gazdasági peres ügyszak	21
4.3.1.1.3. Polgári és gazdasági nemperes ügyek	21
4.3.1.1.4. Büntető peres ügyszak	21
4.3.1.1.5. Büntető nemperes ügyek	21
4.3.1.1.6. Csőd- és felszámolási ügyek	22
4.3.1.1.7. Végrehajtási ügyek	22
4.3.1.1.8. Cégügyek	22
4.3.1.2. Ügybefejezés.....	22
4.3.1.2.1. Polgári peres ügyszak	23
4.3.1.2.2. Gazdasági peres ügyszak	23
4.3.1.2.3. Polgári és gazdasági nemperes ügyek	23
4.3.1.2.4. Büntető peres ügyszak	23
4.3.1.2.5. Büntető nemperes ügyek	24
4.3.1.2.6. Csőd- és felszámolási ügyek	24
4.3.1.2.7. Cégügyek	24
4.3.1.2.8. Végrehajtási ügyek	24
4.3.1.3. Folyamatban maradt ügyek	26
4.3.1.3.1. Polgári peres ügyszak	26
4.3.1.3.2. Gazdasági peres ügyszak	26
4.3.1.3.3. Polgári és gazdasági nemperes ügyek	26
4.3.1.3.4. Büntető peres ügyszak	26
4.3.1.3.5. Büntető nemperes ügyek	26
4.3.1.3.6. Csőd- és felszámolási ügyek	26
4.3.1.3.7. Cégügyek	26
4.3.1.3.8. Végrehajtási ügyek	26
4.3.2. Cégügyek ügyforgalmi adatai.....	27
4.3.3. Másodfok	29

4.3.3.1. Ügyérkezés	29
4.3.3.1.1. Civilisztika ügyszak.....	30
4.3.3.1.2. Büntető ügyszak	30
4.3.3.1.3. Közigazgatási ügyszak.....	30
4.3.3.2. Ügybefejezés	30
4.3.3.3. Folyamatban maradt ügyek	31
4.4. Ítéltáblák	31
4.4.1. Ügyérkezés	31
4.4.1.1. Civilisztikai ügyszak.....	32
4.4.1.2. Büntető ügyszak	32
4.4.1.3. Az egyes ítéltáblák részesedése az ügyérkezésből.....	33
4.4.2. Ügybefejezés	34
4.4.2.1. Civilisztikai ügyszak.....	35
4.4.2.2. Büntető ügyszak	35
4.4.2.3. Az egyes ítéltáblák részesedése a befejezésből	35
4.4.3. Folyamatban maradt ügyek	36
4.4.3.1. Civilisztikai ügyszak.....	37
4.4.3.2. Büntető ügyszak	37
4.5. Kúria	38
4.5.1. Ügyérkezés	38
4.5.1.1. Civilisztikai ügyszak.....	39
4.5.1.2. Büntető ügyszak	39
4.5.1.3. Közigazgatási ügyszak.....	39
4.5.2. Ügybefejezés	39
4.5.2.1. Civilisztikai ügyszak.....	40
4.5.2.1. Büntető ügyszak	40
4.5.2.3. Közigazgatási ügyszak.....	40
4.5.3. Folyamatban maradt ügyek	40
4.6. Egyes kiemelt vagy külön figyelmet érdemlő ügycsoportok ügyforgalmi adatai	40
4.6.1. Gyorsított büntető eljárások (bíróság elé állítás, tárgyalás mellőzése)	40
4.6.2. Szabálysértés	43
4.6.3. Csőd- és felszámolási ügyek	47
4.6.4. Végrehajtási ügyek	48
4.6.5. Civil szervezetek nyilvántartási ügyei	49
4.6.6. Bírósági közvetítés	51
5. Az ítékezés időszerűsége	53

5.1. Két éven túli pertartamú peres ügyek száma és aránya	53
5.1.1. Civilisztikai ügyszak.....	54
5.1.2. Büntető ügyszak	55
5.1.3. Az adatok évközi változása	55
5.1.4. Területi megoszlás.....	55
5.2. Egy éven belül befejezett peres ügyek száma és aránya	60
6. Az ítélezés megalapozottsága.....	61
6.1. Fellebbezési arányszámok járásbíróság és törvényszék viszonylatában.....	61
6.1.1. Büntető ügyszak	61
6.1.2. Civilisztikai ügyszak.....	62
6.2. Fellebbezési arányszámok törvényszék és ítéltábla viszonylatában	63
6.2.1. Büntető ügyszak	63
6.2.2. Civilisztikai ügyszak.....	63
6.3. Hatályon kívül helyezési mutatók járásbíróság és törvényszék viszonylatában.....	64
6.3.1. Büntető ügyszak	64
6.3.2. Civilisztikai ügyszak.....	65
7. Értékelés	67

Beszámoló a bíróságok 2016. évi ügyforgalmáról

1. Bevezetés

1.1. Az elemzés célja

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének törvényi kötelezettsége legalább évente egyszer áttekintenie a munkateher és az országos ügyforgalmi adatok alakulását. Ennek érdekében az Országos Bírósági Hivatal féléves elemzéseket készít.

Jelen Beszámolóval a célunk képet adni a bírósági szervezet 2016. évi országos összesített, valamint egyes ítélkezési szintekre és ügyszakokra lebontott ügyforgalmi adatairól; egyes kiemelt figyelemmel kísért ügykategóriák esetében részletesebb adatokkal is szolgálni; valamint bemutatni a bírósági eljárások időszerűségének alakulását és az ítélkező tevékenység megalapozottsági mutatóit. Az elemzés a tárgyév adatait az előző beszámolási időszak (2015. év) hasonló adataival veti össze, alkalmanként kitérve a 2016. I. félévi helyzetre, vagy a folyamatok jobb megértése végett esetenként hosszabb időszakot is felölel.

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének legfőbb stratégiai célkitűzése – a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítélkezzenek – változatlan. Ez az elemzés ennek fényében ad összefoglaló képet a 2016. évben elért eredményekről; valamint mutat rá azokra a jelenségekre, folyamatokra, amelyek befolyásolták, vagy várhatóan a jövőben befolyásolhatják a stratégiai célkitűzés megvalósulását.

1.2. Az alkalmazott módszertan

A minél pontosabb számbavétel végett időközben meghozott intézkedések és informatikai fejlesztések következtében szükségképpen adódtak kisebb változások az elemzésben, de igyekeztünk biztosítani az összehasonlíthatóságot a korábbi adatsorokkal.

Az elemzésben megjelenített adatok forrásai változatlanul az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) keretében előállított és gyűjtött kérdőívek. A kérdőívekből nyert adatok strukturált feldolgozása megtekinthető a http://kpintra.justice.hu/munkateher_statistikak és a <http://birosag.hu/kozerdeku-informaciok/kozerdeku-adatok/obh-kozerdeku-informaciok> oldalakon. Abban az esetben, ha valamely ügyszakban ez az adatgyűjtés a jelen Beszámoló célkitűzése szempontjából nem kellően részletes, ott a bíróságok lajstrom-adatbázisából kinyert adatokat is felhasználtuk.

A számba vett ügyforgalmi adatok között a törvényszékek ügyforgalmi adatai egyelőre nem tartalmazzák a büntetés-végrehajtási ügyeket; ugyanakkor 2017. január 1-től módosított ügyforgalmi kérdőív (Bv-minta) került bevezetésre, és a lajstromozás immár teljes körűen a BIIR-rendszerben történik, így a 2017. évi beszámoló ki fog bővülni ezen ügyszakkal.

A cégbíróság által intézett ügyek közül változatlanul az ún. érdemi cégügyek kerülnek figyelembe vételre. Ezek köre a következőkre terjed ki: cég- és változásbejegyzési, cégtörvényességi, kényszersztörlési, végelszámolási kifogásos, valamint a jogutód nélkül megszűnt cég javára bejegyzett jog vagy tény törlesztésével összefüggő nemperes ügyek. Szükséges megjegyezni, hogy az utóbbi két ügycsoport számbavételére csak 2015-től kerül sor. Az alkalmazott módszertan eme megváltozására

figyelemmel a 2015. évi számadatokat korrigáltuk, hogy azok összehasonlíthatóak legyenek a tárgyévi adatokkal.

A csőd- és felszámolási ügyek nyilvántartási rendszere 2016. január 1-től megváltozott. Ezzel egyidejűleg az adatok migrálása során adat-tisztítást is végrehajtottak a törvényszékek, így a 2015. évi záró értékek nem egyeznek meg a 2016. évi nyitó értékekkel. Az új lajstrom javítja a rendelkezésre álló adatminőséget.

A civil szervezetek nyilvántartásával kapcsolatos nemperes ügyek esetében a törvényszéki összesített ügyforgalmi adatok kizárólag az új bejegyzésekre térnek ki, ugyanakkor a külön elemzés az 58/2012. (XII.28.) KIM rendelet előírásaira figyelemmel kifejlesztett iratstatisztika alapján készült. A bírósági közvetítői ügyek ügyforgalmának számbavételére ebben az évben már a járásbírói szinten került sor.

A fellebbezési arányok számítása során a tárgydőszakban befejezett összes elsőfokú ügymennyiséget viszonyítottuk a tárgydőszakban a másodfokú bíróságokhoz beérkezett összes fellebbezési érkezés számához.

Az ítékezés megalapozottságát a hatályon kívül helyezési arány segítségével mutatjuk be. Ennek kiszámítása során a tárgydőszakban bármely módon befejezett összes elsőfokú ügymennyiséget (peres és nemperes) viszonyítottuk a tárgydőszakban a másodfokú bíróságok által hatályon kívül befejezőmóddal lezárt összes másodfokú ügyhöz. Utóbbi halmaz tehát tartalmaz minden olyan ügyet, ahol a másodfokú tanács bármely okból, akár csak részben is, hatályon kívül helyezte az elsőfokú döntést. A 2016. évi arányok számításánál – eltérően a 2015. évi módszertől – civilisztika ügyszakban már nem vettük figyelembe az eljárást másodfokon megszüntető, és ezzel együtt az elsőfokú határozatot hatályon kívüli helyező végzéseket.

2. Jogszabályi változások 2016-ban

2.1. Büntető ügyszak

2016-ban a büntető ügyszakot érintő olyan jogszabályi változás, amely az ügyforgalmat befolyásolta volna, nem következett be. A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kapcsán 2015-ben alkotott új büntetőjogi tényállások illetve módosítások alapján indult büntető eljárások a hatásukat 2016-ban is éreztették.

2.2. Polgári ügyszak

A polgári ügyszakban a 2016. április 12. napján hatályba lépett, a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény módosításáról szóló 2016. évi XVI. törvény érdemel említést, mivel az az első ütemben hatályos szabályok alapján megindítható adósságrendezési eljárások kezdeményezésére biztosított 2016. március 1-jei póthatáridőt 2016. szeptember 30-áig meghosszabbította. Az intézkedés kihatása a bírósági munkateherre nem volt jelentős, mivel a jelzett nemperes eljárások száma egyelőre igen csekély.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény módosításáról szóló 2016. évi LXXVII. törvény a tartási perek körében új megtérítési igényérvényesítési lehetőséget vezetett be, de csak a 2016. július 1-jét követően nyújtott ellátás esetén, így ilyen ügyek jellemzően még nincsenek.

A 2016. július 1-től hatályos, a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, valamint az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvényt módosító 2016. évi XL. törvény az ún. e-Perkapu bevezetésével háromra bővítette a bíróságokkal történő elektronikus kommunikáció csatornáit.

A gazdasági és civil szervezetek nyilvántartási ügyeire volt kihatással a 2016. március 11. napján hatályba lépett 2013. évi CLXXVII. törvény. Ez a Ptk-hoz kapcsolódóan rendelkezett arról, hogy a Ptk. hatálybalépésekor nyilvántartásba vett, illetve bejegyzés alatt álló egyesületek és alapítványok a létesítő okiratukat (2016. március 15. helyett) legkésőbb 2017. március 15. napjáig kötelesek összhangba hozni a hatályos törvényi rendelkezésekkel; valamint arról, hogy a kft.-k (2016. március 15. helyett) legkésőbb 2017. március 15. napjáig kötelesek a törzstőkéjüket felemelni vagy átalakulni, egyesülni. Ez a módosítás hozzájárult, hogy a kötelező létesítő-okirat módosítások, illetve törzstőke-emelések kapcsán ne keletkezzen tömeges, cégbíróságokat és civil nyilvántartási csoportokat elárasztó dömping-érkezés: a módosítás hatályba lépését megelőző időszakban ugyanis már kezdtek feltorlódni a változás-bejegyzési kérelmek.

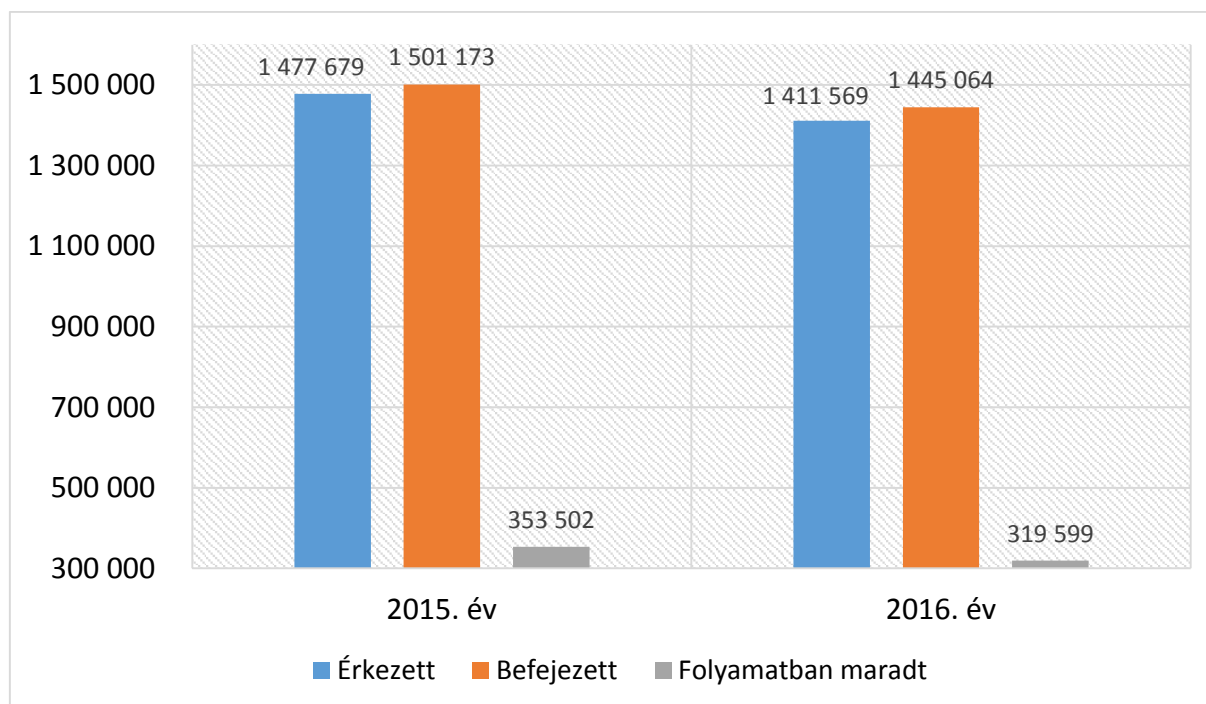
2.3. Szabálysértési ügyszak

Szabálysértési ügyszakban változást jelentett a 2016. február 10. napján hatályba lépett, a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet módosításáról szóló 1/2016. (II.9.) IM rendelet, minek folytán egy új, „szabálysértési perújítási fellebbezett ügy” ügycsoport jött létre.

2.4. Közigazgatási ügyszak

A közigazgatási ügyekben eljáró bíróságokra volt hatással a 2007. évi LXXX. törvény módosítása: a tranzíziós eljárás bevezetése eredményezte a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság közigazgatási nemperes ügyérkezésének emelkedését (2016: 1.138 nemperes ügy, ami az előző évi érkezésnek 534,3%-a!).

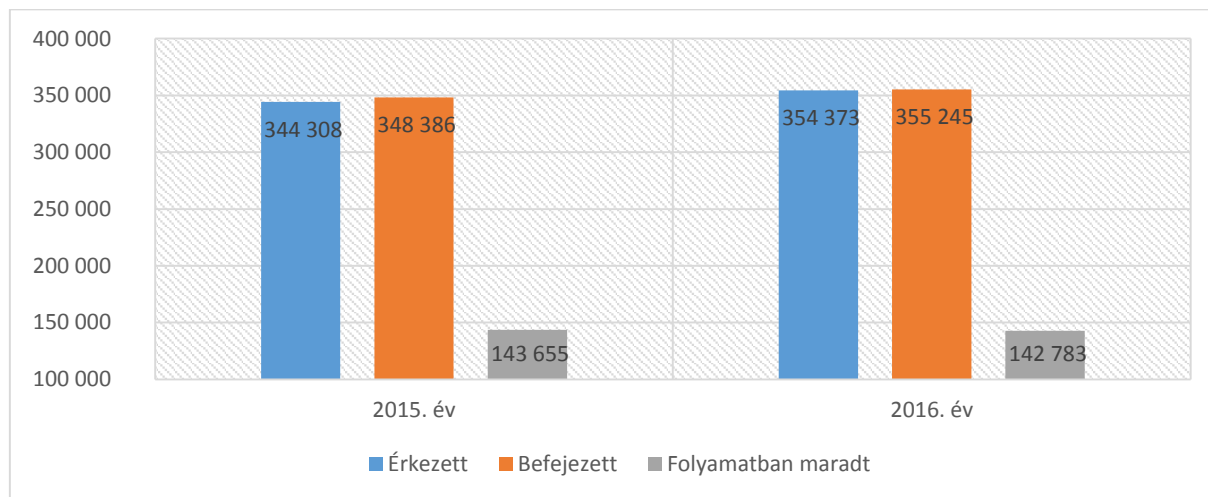
3. Országos ügyforgalmi adatok

1. ábra: Országos összesített ügyforgalmi adatok

A fenti diagram összefoglaló jelleggel mutatja meg, hogy a 2015-ös évhez viszonyítva hogyan alakult a bíróságok összesített (valamennyi ítélkezési szintet és ügyszakot magába foglaló) ügyforgalma.

A következő diagram külön is bemutatja a bíróságok peres ügyforgalmi adatainak összehasonlítását 2015-2016. viszonylatában.

2. ábra: Peres ügyek országos összesített ügyforgalmi adatai

Az adatsorok elemzéséből az alábbi következtetések adódnak:

3.1. Ügyérkezés

2016-ban összesen 1.411.569 bírósági ügy indult az országban, ami az előző évi érkezésnek (1.446.679 db) a 95,5%-a, míg a 2014. évi 1.519.965 db érkezett ügynek a 92,9%-a; így változatlanul tart a lassú mérséklődés. A teljes ügymennyiség 53,2%-a (769.332) érkezett az év első felében, 46,8%-a a második felében.

Az érkezett ügyeken belül a peres ügyek részarányának enyhe növekedése volt megfigyelhető már 2016. I. félévében is, és ez a jelenség a második félévben is folytatódott.

Míg 2015-ben összesen 344.308 db peres ügyérkezést regisztráltak a bíróságok, 2016. évben 345.373-at. Ez ugyan mindössze 0,3%-os emelkedés, ám mivel a 2015. évi összes érkezés a 2014. évihez képest még csökkenő volt, így ezen a téren fordulatnak lehettünk a tanúi, a kedvező folyamatok megtorpanása következett be.

A nemperes ügyek számának erőteljesebb visszaesése azonban a tárgyévben sikerrel ellensúlyozni tudta a peres ügyérkezés növekedését, így összességében a bíróságokra érkező új ügyek száma nem növelte a munkaterhet.

3.2. Ügybefejezés

A bíróságok a tárgyévben befejeztek összesen 1.445.064 ügyet, 33.495-tel többet, mint az érkezett tárgyévi ügymennyiség. A pozitív különbség a befejezések javára az érkezett ügymennyiség 2,4%-a.

A befejezett peres ügyek száma (355.245) változatlanul meghaladja az érkezést, ennek köszönhetően az összes folyamatban maradt peres ügymennyiség (142.783) mérséklődött az előző beszámolási időszakhoz képest (143.655 db).

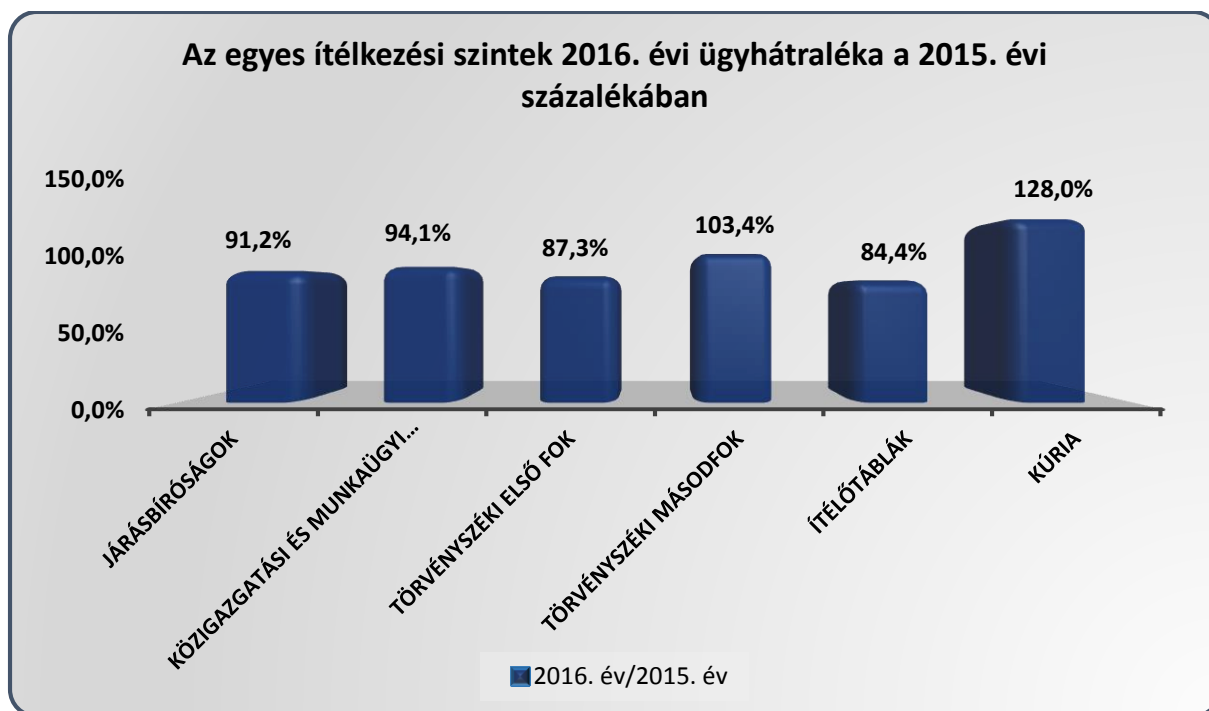
3.3. Ügyhátralék

A fent kifejtettek értelemszerűen ez azt eredményezték, hogy a 2016. december 31-én folyamatban maradt ügyek száma (319.599) tovább csökkent: a 2016. év végi ügyteher összesen 14.579 üggyel kisebb, mint az előző év végén (334.178).

A 2016. I. félév végén tapasztaltakat a teljes évre vetített adatok megerősítik: nem csupán a hosszabb idő óta csökkenő ügyérkezés arányában mérséklődik a folyamatos ügyek száma, hanem az ügyérkezést rendre meghaladó befejezéseknek köszönhetően a hátralék egyre intenzívebben apad.

Kiemelendő az is, hogy a 2016. június 30-án folyamatban volt peres ügyszámhoz (132.507) képest a december 31-i adat ugyan magasabb - ebben közrehat a II. félévre eső törvénykezési szünet részben inaktív időszaka, az éves befejezések 56,6%-a az I. félévre esik – ám a bázisidőponthoz (2015. december 31.) képest a helyzet kedvező.

A következő diagram szemlélteti, hogy a 2016. december 31-én folyamatban maradt ügyek száma hogyan aránylik – az egyes ítélkezési szintek szerint – a megelőző beszámolási időszak végén mért adatokhoz.

3. ábra: Az ügyhátralék alakulása

3.3.1. Járásbíróságok

Látható, hogy a 2015. évi érték alapján számítva, a járásbíróságok 2016. december 31-i állapot szerinti ügyhátraléka 91,2%. Figyelemmel arra, hogy ezen a bírósági szinten bonyolódik a teljes bírósági

ügyszám több, mint 50%-a (a teljes érkezett 1.411.569 ügyből 741.356 ügy a bíróságok hatáskörébe tartozott 2016-ban); és az állampolgárok, szervezetek legtöbbsége ezzel az ítélezési szinttel kerül kapcsolatba, a hátralék mérséklődése nagyon kedvező hatású.

3.3.2. Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságok

A közigazgatási és munkaügyi bíróságok esetében az ügyhátralék előző évi érték 94,1% -a. A kedvező eredményt az befolyásolta, hogy az összességében mérséklődő peres ügyérkezés (27.650 peres ügy az előző évi 28.023 ügy helyett) és a növekvő nemperes ügyszám (7.418 érkezett ügy az előző évi 5.745 helyett) mellett a bíróságok az előző időszaknál több ügyet fejeztek be (összesített 2016. évi ügybefejezés 35.830 ügy, míg 2015-ben 35.131 ügy).

3.3.3. Törvényszékek

Az elsőfokú törvényszéki ügyeknél érték el az eljáró tanácsok jelentősebb munkateher-mérséklődést. A 2015. évi érték 87,3%-a mutatkozott 2016. végén, ez jelentős mérséklődés. Az eredményben közrehatott, hogy a peres ügyérkezés növekedését meghaladó arányban érték el a bíróságok az ügyek befejezését; illetve, hogy a csőd- és felszámolási ügyérkezés mintegy 9%-kal mérséklődött, de a befejezett ilyen ügyek száma emelkedett.

A törvényszéki másodfokú ügyeknél a hátralék 3,4%-kal nőtt. Közrehatott ebben az ügyérkezés 3,2%-os emelkedése: lényegileg valamennyi ügyszakban több fellebbezett ügyet regisztráltak, mint 2015-ben. Ez összefügg azzal, hogy a 2015-2016 során meghirdetett országos programok (elsősorban is a Szolgáltató Bíróságért) eredményeként az eleve több elsőfokú befejezett ügyek számán belül nőtt a hosszabb pertartamúaké, ahol akár az ügy jellege, akár az elhúzódása miatt nagyobb az esély a jogorvoslat sikerére. A növekvő elsőfokú befejezés mellett az ügyfelek fellebbezési „hajlandósága” - országos viszonylatban - számottevően nem változott, így ez nem hatott ki az ügyérkezésre.

Mivel a 2016. évi ügybefejezések száma sem változott a másodfokú bíróságokon lényegileg, az év végi ügyhátralék-emelkedés mértéke nagyságrendjében azonos az ügyérkezés emelkedés mértékével.

3.3.4. Ítéltáblák

Az ítéltáblák esetében 2015-höz képest 84,4% volt a folyamatban maradt ügyek aránya. Ennél a bírósági szintnél látható a legkedvezőbb változás az előző évhez képest, különösen, ha tekintetbe vesszük az ügyérkezés növekedését. A hátralék jelentős mérséklése tehát az ítéltáblai tanácsok fokozott teljesítményének köszönhető.

3.3.5. Kúria

A Kúria ügyei esetében a 2016. december 31-én folyamatban maradt ügymennyiség 28%-kal több, mint az előző év végén.

4. Ügyforgalmi adatok ítélkezési szintenként

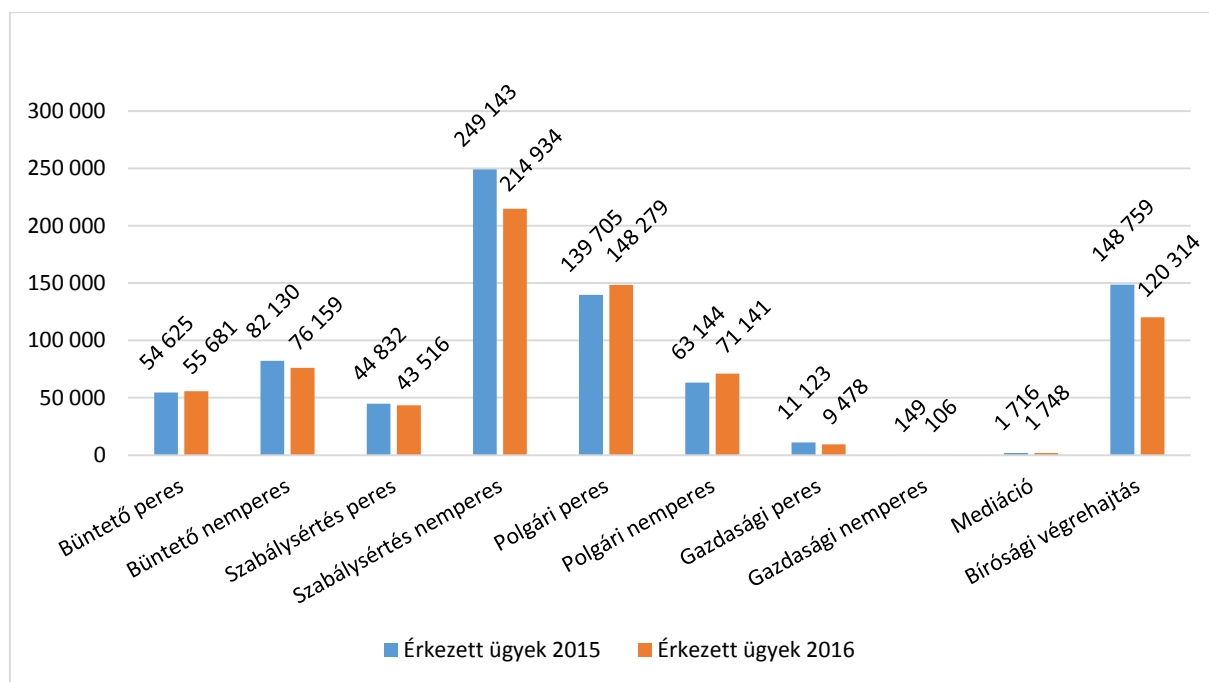
4.1. Járásbíróságok

4.1.1. Ügyérkezés

A teljes érkezés volumene 741.356 ügy, 53.970 üggyel kevesebb, mint 2015-ben. A csökkenés mértéke 6,8%; vagyis ezen az ítélkezési szinten erőteljesebb volt a visszaesés, mint az országos összes ügyérkezés esetében.

Az érkezett ügyek szerkezetében megfigyelhető elmozdulás: míg a járásbírósági szintet 2016. évben 256.954 új peres ügy érkezése terhelte, ami 2,7%-os emelkedés a 2015. évi adathoz (250.285) képest; a nemperes ügyek körében összességében az ellenkező irányú változás látszik (azzal, hogy a nemperes ügykategórián belül az egyes ügyszakok helyzete eltérően alakult).

Az alábbi diagram a járásbíróságokhoz érkezett ügyeket mutatja be, ügyszakok szerinti megbontásban, a 2015. évi hasonló adatokkal összehasonlítva.

4. ábra: A járásbíróságokra érkezett ügyek száma

4.1.1.1. Polgári-gazdasági ügyszak

A polgári peres ügyek területén növekvő ügyféli aktivitást tükröz, hogy a 2015. évi 139.705 érkezett peres üggyel képest a tárgyévben 6,1%-kal több, már 148.279 ügyet nyújtottak be az elsőfokú járásbíróságokhoz. A Szegedi, Székesfehérvári, Tatabányai, Nyíregyházi és Szombathelyi Törvényszékek járásbíróságai voltak leginkább érintettjei a folyamatnak. Még mindig jelentős számú az ún. devizahiteles ügyek száma (Szeged), ám ezek 2016-ban leginkább a korábban felfüggesztett,

érdemben nem vizsgált vagy másodfokon hatályon kívül helyezett ügyek újraindulásából, áttételből erednek. Növekedett a gondnoksággal összefüggő perek száma (Fővárosi Törvényszék, Tatabánya, Nyíregyháza, Miskolc, Székesfehérvár), amit magyaráz a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) nyomán kötelezően előírt felülvizsgálatok nagyobb volumenű megindulása. Általában is nőtt az egyéb kötelmi peres ügyek érkezése (+23,61%-kal).

Ennek ellenkezője történt viszont a gazdasági peres ügyek esetében, hiszen az előző évi 11.123 ügy helyett csak 9.478 peres ügy indult 2016-ban. Növekedést egyedül a Gyulai és Győri Törvényszék járásbíróságain lehetett tapasztalni, de a változással érintett ügyek darabszáma csekély (Gyula: 33 ügy helyett 41; Győr: 75 ügy helyett 84).

A civilisztikai nemperes ügyérkezés (ide nem értve a végrehajtást) viszont jelentős ügynövekedést élt meg: 71.247 ügy érkezett, ami 12,6%-kal több, mint 2015-ben (akkor 63.293 ügyet nyújtottak be a járásbíróságokhoz). Ennek oka jórészt a határozattal kapcsolatos letéti ügyek számának - területileg aránytalan - megnövekedése (2015-ben országosan 3.914 letéti ügy indult, 2016-ban viszont 11.576, ami 196%-os emelkedés). A Gyulai Törvényszék területén például 64%-kal több ilyen ügy érkezett; és csak a Pesti Központi Kerületi Bíróságra 2.654 kérelmet továbbítottak; de ez az ügytípus kihatott a Debreceni, Nyíregyházi és Szombathelyi Törvényszékek ügyterhére is.

A járásbíróságokon intézett végrehajtási ügyek száma mérséklődött, hiszen 2016-ban összesen 120.314 ügy indult, ami közel 20%-kal kevesebb, mint 2015-ben (148.759). A végrehajtási ügyszakon belül a pénzkövetelés végrehajtására irányuló kérelmek száma országosan mintegy 20%-kal esett vissza (de Pécsen például 44%-kal). Tekintve, hogy a jogerős, tehát végrehajtható határozatok számának alakulása és a végrehajtási kérelmek száma között nincs közvetlen összefüggés - mivel utóbbi alapvetően a felek elhatározásán múlik -, az emelkedő befejezésszámok melletti csökkenő végrehajtások alapvetően szubjektív okokra vezethetők vissza: magasnak ítélt végrehajtási költségek, csekély megtérülési várakozás.

Hasonló arányú visszaesést mutatnak az egyéb végrehajtási ügyek (-28%) és a kezdőiratként kezelendő, más bíróság által elrendelt végrehajtás foganatosítása tárgyában érkezett ügyek (-21%) is.

4.1.1.2. Büntető ügyszak

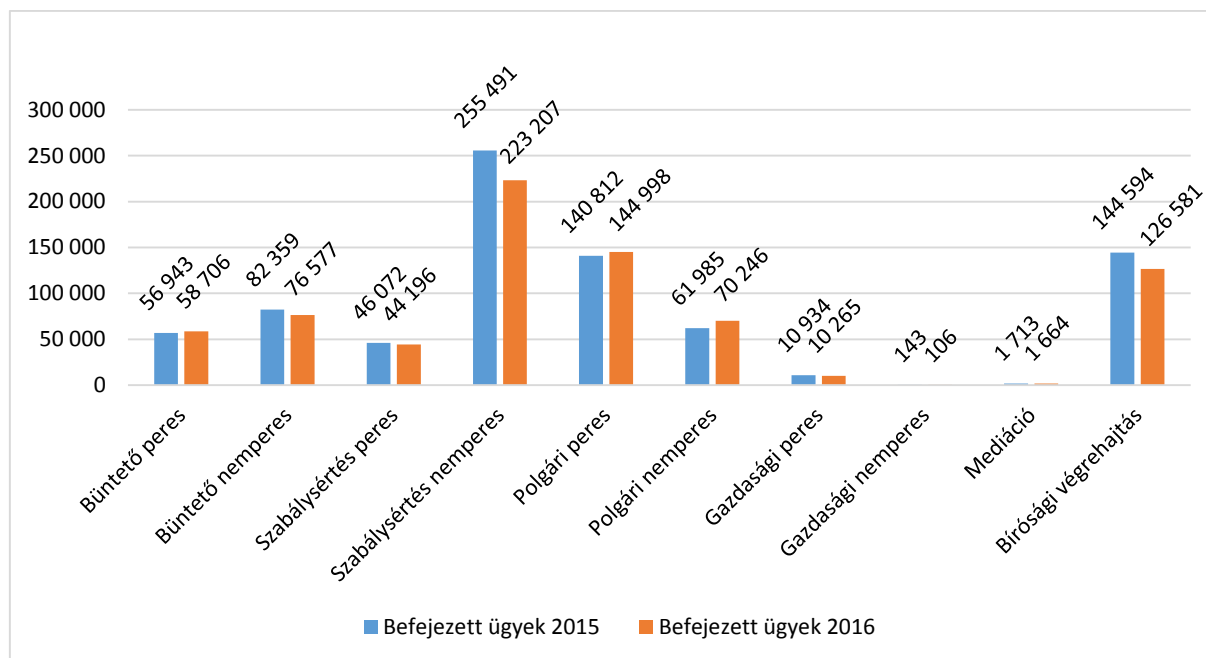
A büntető peres ügyszak munkaterhét - országosan - jelentősen nem növelte meg a mindössze 1,9%-os ügynövekedés (54.625 ügy után 2016-ban 55.681 ügy indult). Területi eloszlásban ugyanakkor kiugró a Szegedi Törvényszék helyzete (+42%), ami egyértelműen visszavezethető a déli határárral kapcsolatos bűncselekményekre. 2016. I. félévétől dömpingszerű ezeknek az érkezése a Szegedi Járásbíróságra. (Utóbbi bűncselekményeket figyelmen kívül hagyva a Szegedi Járásbíróság büntető peres ügyérkezése 4,7%-kal lenne kisebb az előző évinél!)

Változatlanul tart a szabálysértési ügyek számának mérséklődése: míg 2015-ben 293.975 peres és nemperes szabálysértési ügyet lajstromoztak, 2016-ban már csak 258.450-et (35.525-tel kevesebbet). A csökkenés mértéke jelentős, 12,1%.

A büntető nemperes ügyek helyzete is kedvezőnek mondható, hiszen szemben a 2015. évi 82.130 üggyel, 2016-ban 5.971 üggyel kevesebb, 76.159 érkezett (a mérséklődés 7,3%). Egyedül a Győri, a Szolnoki és a Kaposvári Törvényszék járásbíróságain emelkedett az idegenrendészeti nemperes ügyek száma.

4.1.2. Ügybefejezés

2016-ban a bíróságok befejeztek összesen 756.546 ügyet, amiből 258.165 volt peres és 498.381 a nemperes. Az összes befejezett ügy 15.190 darabbal több, mint amennyi érkezett (741.356).

5. ábra: A bíróságokon befejezett ügyek száma

4.1.2.1. Polgári-gazdasági ügyszak

Az érkezett polgári peres ügyek 97,8%-ának és a gazdasági peres ügyek 108,3%-ának megfelelő ügymennyiséget fejeztek be országosan a bíróságok.

A befejezést nyert ügyek mennyisége – 2015. évhez képest – emelkedett a polgári peres ügyszakban. (2015: 140.812 ügy; 2016: 144.998 ügy). A gazdasági peres ügyeknél visszaesés látható: a befejezett 10.265 ügy kevesebb, mint az előző évi 10.934 ügy. Ez betudható a kisebb érkezésszámnak.

A peres ügyek feldolgozásában nyújtott erőfeszítése kiemelkedő a Nyíregyházi és Szombathelyi Törvényszék Bíróságainak. A Pécsi, Székesfehérvári, Veszprémi, Egri, Budapest Környéki és a Szombathelyi Törvényszék területén a gondnokság alá helyezéssel kapcsolatos perek száma növekedett meg jelentősen. A Szegedi és Tatbányai Törvényszéken az egyéb kötelmi pereknél volt jelentősebb növekedés (ide tartoznak a devizahiteles perek is).

Érdekes eltolódás figyelhető meg országosan a házassági perekben belül: a házassági bontóperes és egyéb házassági peres ügyek érkezési volumene külön-külön nem változott meg, ugyanakkor 2015-höz képest 61%-kal több bontóper, és 73%-kal kevesebb egyéb házassági per került lezárásra. Ennek hátterében állhatnak technikai okok: a 2013. évi V. törvény hatályba lépését követően az ügyminőségek csak 2015-től módosultak, így 2016. évben befejeződtek még 2014-ben érkezett, máshová lajstromozott ügyek.

Az érkezett civilisztikai nemperes ügyek 98,7%-a nyert befejezést 2016-ban. A korábbi év adataihoz képest a befejezett ügyek mennyisége 13,2%-kal nőtt, köszönhetően a növekvő érkezésnek.

A polgári és gazdasági tárgyú nemperes ügyek befejezése 2015-höz képest – mind számában, mind a növekedés mértékében – a Gyulai, a Debreceni és a Nyíregyházi Törvényszék bíróságain volt kiemelkedő. Ez a már említett, egyébként dömpingszerűen érkező, letéti ügyek időszerű feldolgozásához köthető: Gyulán 2779%-ka (sic!), Nyíregyházán 1078%-ka, Debrecenben 759%-a volt a letéti ügyek befejezése az előző évi adatnak. Ehhez az eredményhez a bíróságok összefogott, hatékony munkaszervezésére (szükség esetén kirendeléssel) volt szükség.

Említést érdemel még a Fővárosi Törvényszék, ahol a Pesti Központi Kerületi Bíróság is 354%-kal több letéti ügyet fejezett be, mint 2015-ben; és a statisztikát torzító helyzetet az OBH illetékességi szabályokat érintő kezdeményezésére megvalósult átalakítása oldotta meg. Ez utóbbi bírósághoz érkezik ezen kívül – jogszabály erejénél fogva kizárólagos illetékességgel – a devizahiteles nemperes ügyek csoportja. 2016-ban 428 érkezés mellett 524 ügyet fejeztek be.

A végrehajtási ügyszakban a befejezésszám 105,2%-ban aránylott az érkezéshez. A mérséklődő ügyérkezés mellett – a Fővárosi Törvényszék, a Gyulai Törvényszék és a Szolnoki Törvényszék kivételével – valamennyi megyében több pénzkövetelésre irányuló végrehajtási ügy fejeződött be, mint amennyi érkezett. A végrehajtás fogatosítása terén viszont jellemző, hogy a befejezés általában nem tudta követni az érkező kezdőiratok számát.

4.1.2.2. Büntető ügyszak

A járásbíróságok az érkezett büntető peres ügymennyiség 105,4%-át; a szabálysértési ügyek 103,5%-át; a büntető nemperes ügyek 100,5%-át fejezték be.

A befejezést nyert ügyek mennyisége – 2015. évhez képest – emelkedett a büntető peres kategóriában (3,1%-kal); csökkent a szabálysértési peres, büntető nemperes és szabálysértési nemperes ügycsoportokban.

A peres ügyek feldolgozásában nyújtott erőfeszítés kiemelkedő a Szegedi Törvényszék területén, ahol számában és arányában is érezhetően megemelkedett a büntető peres befejezett ügyek száma (2015: 3.175 ügy; 2016: 4.744 ügy; 49,4%-os emelkedés). Ez egyértelműen összefügg a migrációs tárgyú bűncselekményekkel (határzár tiltott átlépése, határzár megrongálása, határzárral kapcsolatos építési munka megakadályozása); a magas befejezési mutató elérését pedig elősegíti az ún. gyorsított büntető eljárás (bíróság elé állítás) alkalmazása.

Emellett a Gyulai, a Szolnoki és a Kaposvári Törvényszék területén nőtt meg jelentősebben (9-20% között) a közbiztonsági büntető ügyek befejezése.

A szabálysértési peres ügyek közül általános a garázdaság miatt induló eljárások számának visszaesése (-16,21%), így a befejezett ügyek mennyiségét is befolyásolta.

A pénzbírság, helyszíni bírság és közérdekű munka elzárásra történő átváltoztatása szabálysértési nemperes eljárások befejezési mutatói – követve a csökkenő érkezést – mindenhol visszaestek, egyedül a Budapest Környéki Törvényszéken emelkedtek; következésképp a befejezett ügyek aránya az érkezettekhez viszonyítva ebben az ügyszakban 21,98%, ami kiemelkedő eredmény.

4.1.3. Folyamatban maradt ügyek

A 2015. év végi adatahoz képest (171.821 folyamatos ügy) a tárgyév december 31-én folyamatban maradt ügyek száma 15.190 darabbal mérséklődött, 156.631 ügyre (-8,8%-os változás). A változás

iránya tartós, mértéke pedig gyorsuló, hiszen az ügyhátralék csökkenése már 2014-2015 viszonylatában is megfigyelhető volt, akkor 3,2%-os mértékben.

4.1.3.1. Polgári-gazdasági ügyszak

A teljes járásbírószági (folyamatos) ügymennyiség belső megoszlása a polgári peres eljárások súlyának emelkedését mutatja.

A polgári peres ügyek száma év végén 62.426 volt, ami a 2015. évi érték 105,5%-a. Tárgyát tekintve leginkább a gondokság alá helyezéssel összefüggő, az egyéb kötelmi perek és a házassági bontóperek esetében van jelentősebb növekmény.

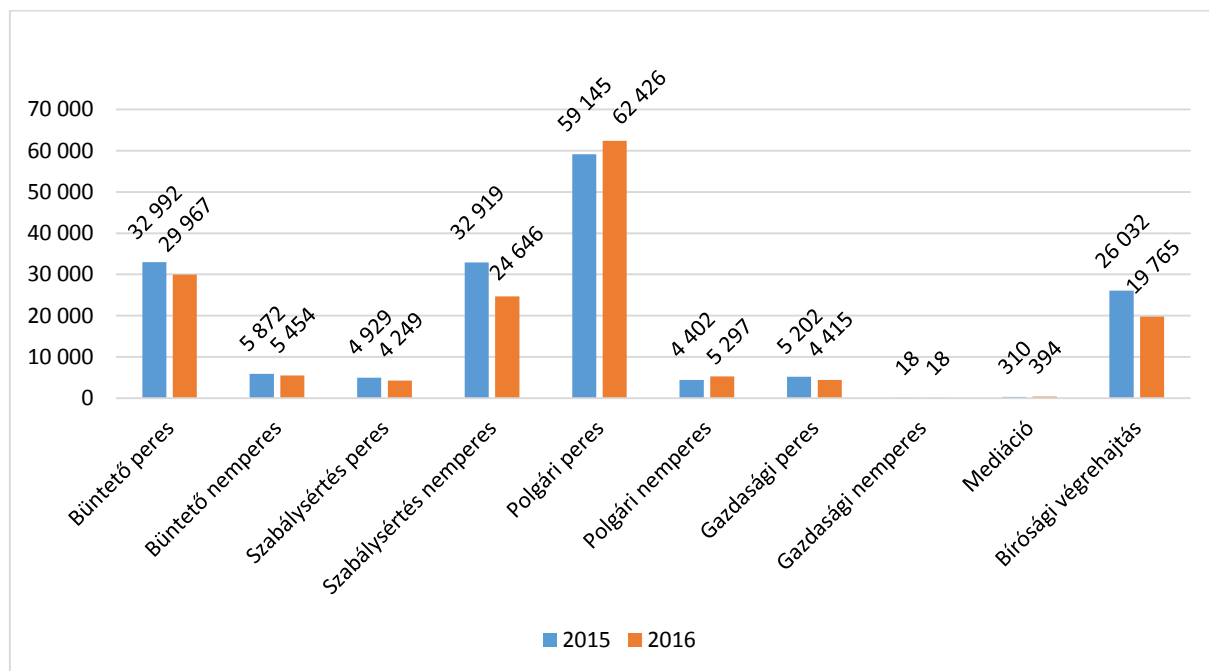
A gazdasági peres folyamatos ügyek terén általános a hátralék csökkenése.

Emelkedett a polgári- gazdasági nemperes ügyek száma is: 4.420 ügy helyett 5.315 ilyen folyamatos ügyet mértünk a tárgyév végén. Ez több, mint 20%-os növekedés. Döntő mennyiségben a már kifejtett letéti ügyek hatottak ki a hátralék növekedésére 2016-ban (a Fővárosi Törvényszéken például ebben az ügytípusban 70-szer több ügy maradt folyamatban 2015-höz képest), ami 2017-ben feldolgozható lesz, ha a dömping-jelleg megszűnik.

4.1.3.2. Büntető ügyszak

A büntető perek körében az ügyhátralék közel 10%-kal mérséklődött 2015 év végéhez képest (32.992 ügy helyett 29.967 folyamatos ügy), és csökkenés látható a szabálysértési peres és büntető nemperes ügyek körében is (rendre 13,8% és 7,2%-os mértékben).

Az alábbi diagram mutatja be – ügyszakra lebontva – a járásbírószágokon 2016. év végén folyamatban maradt ügyek számát az előző év végi állapothoz képest.

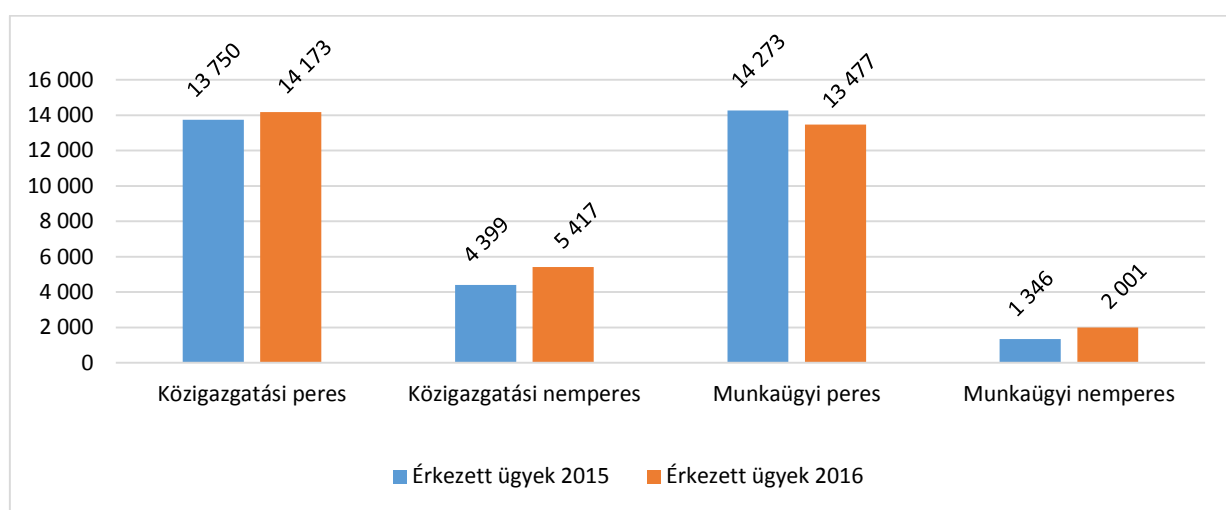
6. ábra: A járásbírószágokon folyamatban maradt ügyek száma

4.2. Közigazgatási és munkaügyi bíróságok

4.2.1. Ügyérkezés

A tárgyévi 35.068 érkezett összes ügymennyiség 3,8%-kal és 1.300 üggyel több, mint 2015-ben volt (33.768). A növekmény egyértelműen a nemperes szegmens okozta, mivel a peres ügyeket illetően a változás negatív irányú. A korábbi 28.023 db éves érkezés helyett 2016-ban 27.650 új ügyet lajstromoztak (1,3%-os csökkenés). A nemperes közigazgatási és munkaügyi eljárások száma viszont összesen 7.418 volt (ebből munkaügyi 2.001, közigazgatási 5.417), ami 1.673 üggyel több, mint 2015-ben.

Az alábbi diagramon vethető össze a közigazgatási és munkaügyi bíróságok ügycsoport szerinti ügyérkezése 2015-2016 években.

7. ábra: A közigazgatási és munkaügyi bíróságokra érkezett ügyek száma

4.2.1.1. Közigazgatási ügyszak

Ügyszak szerinti megbontásban a közigazgatási peres ügyek érkezése a 2015. évinek 103,1%-a volt (14.173 ügy).

Megyei bontásban – az előző évhez képest – számottevő többlet-érkezést a veszprémi (48,7%), a kaposvári (35,6%), a tatabányai (27,9%) és a szegedi (27,5%) közigazgatási peres ügyek esetében lehetett megfigyelni.

Veszprémben az ügyérkezést egyértelműen a földforgalmi ügyek nagy száma határozta meg, amiket jelentős számban a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara kezdeményezett. Kaposvárott hasonló tényező hatott az ügyszám növekedésére, és több ügy állt összefüggésben egy nagy beruházáshoz kapcsolódó kisajátítással.

A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi bíróságon viszont a menekültügyek részaránya emelkedett (a 2015. évi érkezés 43 ügy volt, a 2016. évi 238 ügy, ami 353%-os emelkedés). Nyíregyházán és Miskolcon a mezőgazdasági ügyek, a Budapest Környéki Törvényszéken a helyi adóügyek, Székesfehérváron a közbeszerzési ügyek (2.625%-kal!) száma nőtt jelentősen, utóbbi mögött az illetékességi szabályok megváltozása áll.

A közigazgatási nemperes ügyeknél az emelkedés az előző évi érkezéshez viszonyítva 23,1% (5.417 ügy). Ezen belül a közigazgatási végzések elleni jogorvoslati ügyek száma országosan 13,52%-kal visszaesett, míg az egyéb közigazgatási nemperes ügyek száma több, mint a felével megemelkedett (2015: 2.327 ügy; 2016: 3.550 ügy). Számában és arányában kiugró a növekedés a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon, az idegenrendészeti (menekült) ügyek miatt. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ügyforgalmára szintén hatott a migrációs ügyintézés, mivel a bicskei menekülttábor megszüntetése után az ott elhelyezett személyek a körmenyi és vámoszabadi táborokba kerültek átszállításra, így ügyeikben az illetékes győri bíróságnak kellett eljárnia.

4.2.1.2. Munkaügyi ügyszak

A munkaügyi peres érkezett ügyek mennyisége visszaesett, 2016-ban 13.477 ügyet lajstromoztak, 5,6%-kal kevesebbet, mint az előző évben. A munkaügyi nemperes ügyszakban viszont 48,7%-os emelkedés következett be.

Veszprémben a munkaügyi peres ügyszám emelkedésével (41,4%) is szembesülniük kellett, aminek oka az úgynevezett rendőrségi garantált illetménnyel összefüggő jogvita Kúria általi eldöntése, és az ennek következtében tömegével benyújtott keresetek volt.

Egerben (61,7%-os emelkedés) is munkabér, illetmény és egyéb juttatások tárgyában indult több per.

Miskolcon (31,3%-os emelkedés) és Pécsen (30,4%-os emelkedés) megduplázódott a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perek száma (Miskolc 2015: 201 ügy, 2016: 399 ügy. Pécs 2015: 120 ügy; 2016: 240 ügy).

Kecskeméten (24,5%-os emelkedés) szintén a munkabér iránti perek száma nőtt meg.

A munkaügyi nemperes ügyeket tekintve a Fővárosi, a Debreceni és a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság regisztrált kiugró változást. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság esetében ennek mindössze technikai oka volt, mert 2016-ban – korábbi gyakorlatától eltérően – nemperes ügyként lajstromozta a munkáltatói fizetési felszólítások végrehajtásához szükséges igazolásokat érintő megkereséseket.

A többi bíróságon az akár 100-150%-os emelkedést annak fényében kell látni, hogy az érkezett ügyek darabszáma általában nem magas.

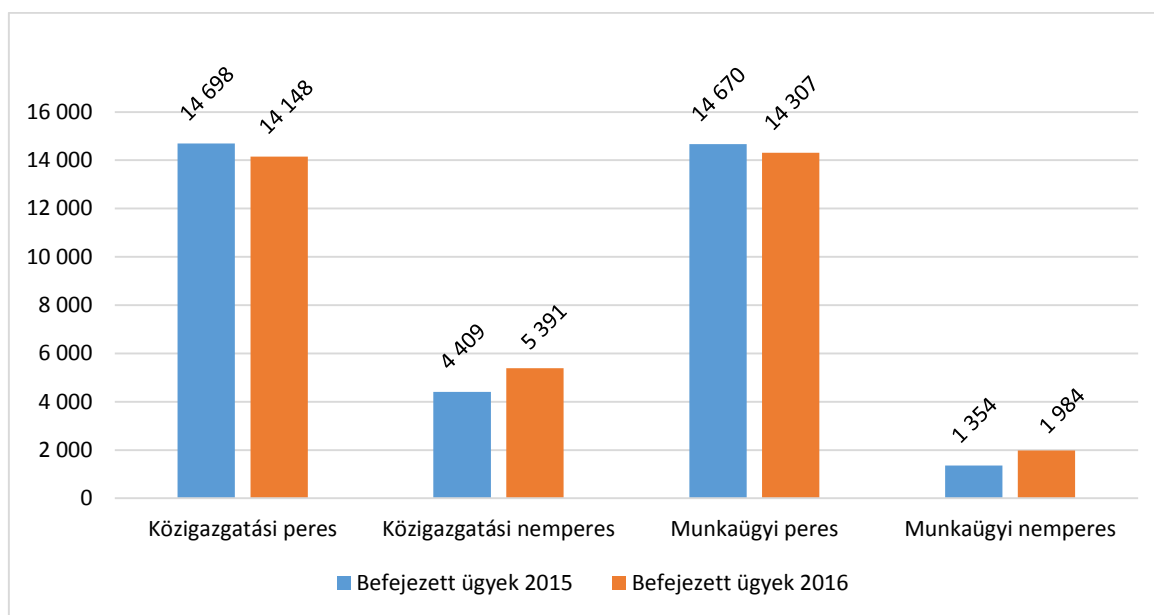
4.2.2. Ügybefejezés

4.2.2.1. Közigazgatási ügyszak

Közigazgatási ügyszakban a bíróságok 2016-ban lezártak 14.148 peres és 5.391 nemperes ügyet. Előbbi ügyszakban a 2015. évi befejezett mennyiség 96,3%-át, utóbbiban a 122,3%-át érték el.

A tárgyévi befejezett/érkezett ügyek aránya 99,8% és 99,5% volt, azaz lényegileg a bíróságok olyan mértékben tudták növelni befejezéseiket, hogy az ügyhátralék ne növekedjen.

Az itt következő diagram szemlélteti a közigazgatási és munkaügyi bíróságok befejezett ügyeit ügyszakonként, 2015-2016 összehasonlításában.

8. ábra: A közigazgatási és munkaügyi bíróságokon befejezett ügyek száma

A befejezett közigazgatási perek harmadát (32,44%) a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság adta. A lezárt ügyeiken belül nőtt a menekültügyi és az idegenrendészeti perek száma, viszont az illetékességi előírások megváltozása miatt jelentősen visszaesett a közbeszerzési ügyek befejezése (254-ről 52-re). A befejezések száma ezért 2015. évhez képest csökkent.

Azonban Veszprém megyében (+42%) és Szegeden (+19,6%) volt észlelhető teljesítmény-emelkedés, előbbinél az egyéb közigazgatási ügyek, utóbbinál a menekült ügyek területén.

Közel egyharmadával esett viszont vissza a zalaegerszegi és győri befejezési mutató (az előző évi érték 67,6 illetve 71,4%-a).

A befejezett közigazgatási nemperes ügyek számát lényegileg majd' minden közigazgatási és munkaügyi bíróság emelni tudta az előző évhez képest. Országosan 22,3%-kal több, 5.391 ügy lezárására került sor.

A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a már említett drasztikus érkezés-növekedés ellenére több, mint öt és félszeresére emelte a befejezett ügyei számát; valamint a Győri és a Balassagyarmati Törvényszék is megduplázta eme mutatót.

4.2.2.2. Munkaügyi ügyszak

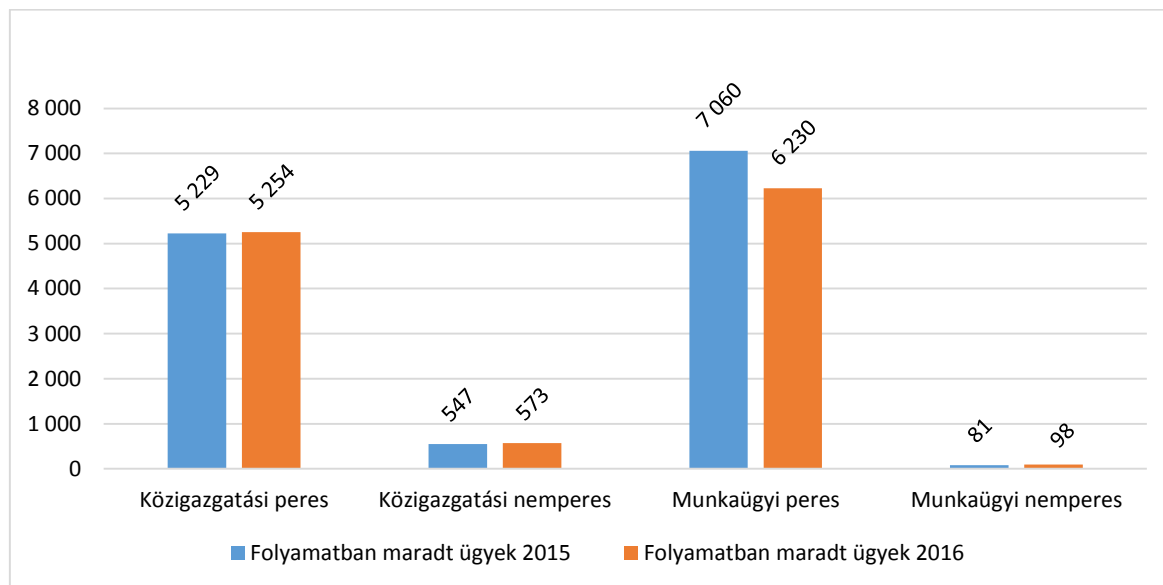
Munkaügyi ügyszakban országos szinten befejeződött összesen 14.307 peres és 1.984 nemperes ügy.

Jelentős emelkedést mondhat magáénak az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság munkaügyi ügyszaka (802 befejezett ügy, a 2015. évének 194,2%-a). Ennek nagy részét munkabér iránti perek teszik ki. A teljesítmény követi az érkezett munkaügyi ügyteher-növekedést.

A nemperes ügybefejezést tekintve a szombathelyi kollégák a 2015. évi teljesítménynek 673,7%-át; a fővárosi munkaügyi bírák a 391,7%-át, a debreceni bírák pedig a 270,2%-át mutatták fel.

4.2.3. Folyamatban maradt ügyek

Összességében a közigazgatási és munkaügyi bíróságokon folyamatos ügyek száma 2016. december 31-én 762-vel volt kevesebb, mint az előző év végén. A 12.155 ügy 94,1%-a a 2015. évi 12.917 ügynek.

9. ábra: A közigazgatási és munkaügyi bíróságokon folyamatban maradt ügyek száma

4.2.3.1. Közigazgatási ügyszak

Közigazgatási ügyszakban két helyen nőtt jelentősebben a folyamatban maradt ügyhátralék: a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 25%-kal, a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 32,4%-kal több folyamatos peres ügy volt folyamatban 2016. december 31-én, mint egy évvel korábban.

Székesfehérváron ennek oka, hogy a közbeszerzési ügyek megnövekedett számának feldolgozására még fel kell készülni (lényegileg ez okozza a hátralékot), a kapcsolódó többlet-munka hátrányosan hatott az egyéb ügyek befejezésére, pertartamára. Ezen kívül 2016. év vége felé a tényleges bírói létszám lecsökkent.

Kaposváron kisajátítási, mezőgazdasági és gyámügyi peres ügyek maradtak nagyobb hátralékban az előző évhez képest. Ezek az ügyfajták nem térnek el a megszokottaktól, a hátralék feldolgozását szakmai indokok nem gátolják. A hátralékot okozó emelkedő ügyérkezés dömping-hatása (egyszeri kisajátítások) egyszeri volt.

A nemperes ügyek körében egy-egy törvényszéknél mutatkozó, akár több száz százalékos növekedés nem igényel beavatkozást, mert az alacsony ügyszám miatt a változások kiugróbbnak tűnnek.

4.2.3.2. Munkaügyi ügyszak

A munkaügyi ügyszakban a pécsi, a miskolci és a kecskeméti bíróságok előtt volt arányaiban több ügy folyamatban 2016. végén, mint 2015-ben. Ennek oka az ügyszakban tapasztalt érkezés-növekedés.

A központi régió két bíróságán eltérően alakult a helyzet: a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi bíróságon 15,2%-kal megemelkedett a folyamatos össz-ügyszám, mivel mintegy 80 peres üggyel kevesebbet fejeztek be, mint amennyi érkezett. A hátralékot jobbra társadalombiztosítási határozat felülvizsgálatával összefüggő perek képezik. Intézkedésre nincs szükség, mert a hátralék-emelkedést okozó befejezés-visszaesést időleges kirendelés okozta; a másodfokú tanácsokhoz kirendelt bírák visszatérését követően a korábbi teljesítmény elérhető.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon viszont 11,1%-kal kevesebb peres ügy volt az év végén, összevetve az előző évi adattal. Közrehatott ebben az, hogy 2016-ban az új Munka Törvénykönyvének hatályba lépését követően általánosan visszaesett a keresetindítás; viszont a bírák 2016-ban is az érkezést meghaladó ügymennyiséget zártak le.

A nemperes ügyek körében egy-egy törvényszéknél mutatkozó, akár több száz százalékos növekedés nem igényel beavatkozást, mert az alacsony ügyszám miatt a változások kiugróbbnak tűnnek.

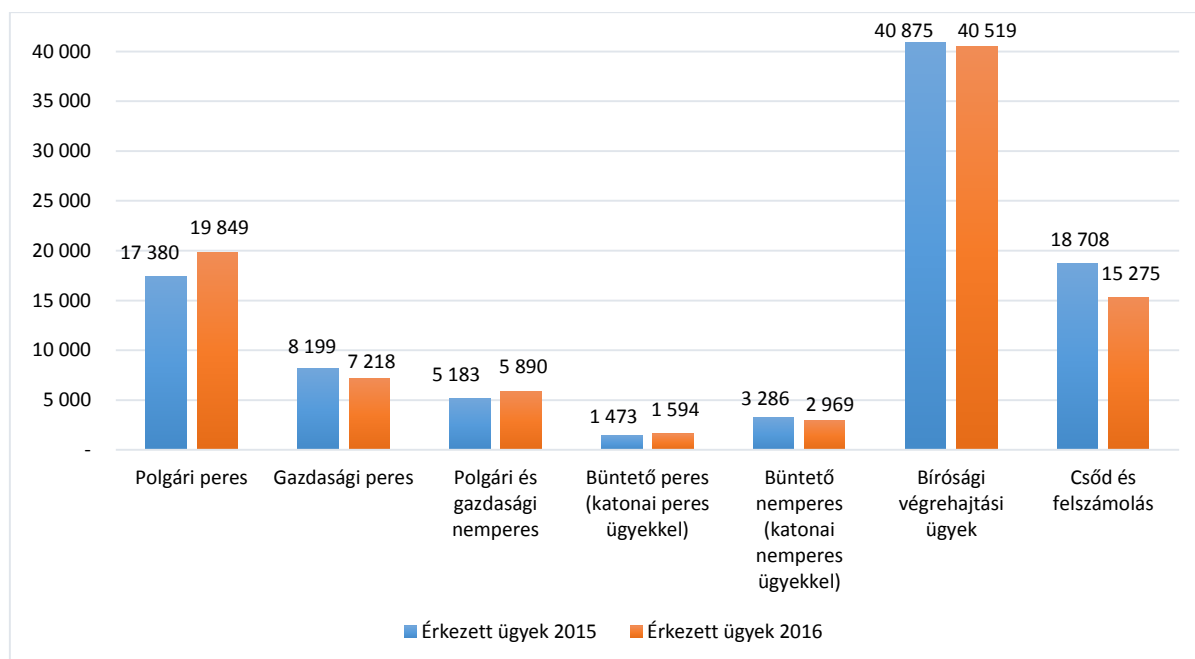
4.3. Törvényszékek

4.3.1. Első fok

4.3.1.1. Ügyérkezés

A 2016. évben a törvényszékekhez, mint elsőfokú bíróságokhoz érkezett összes ügy száma (530.862) nem érte el az előző évi mennyiséget (549.350); az érkezés mérséklődése 18.488 ügy (3,4%). Az alsóbb szintű bíróságokkal együtt tekintve tehát összefoglalóan megállapítható, hogy általánosságban enyhült az új ügyek okozta nyomás az első fokú fórumokon.

Látni kell azonban, hogy a törvényszéki elsőfokú ügyérkezés nagy hányada (több. mint 4/5-e) cégbíróági hatáskörbe tartozik; az érkezés fent említett mérséklődésének 90%-át cégügyek tették ki.

10. ábra: A törvényszékekre érkezett elsőfokú ügyek száma (cégügyek nélkül)

Az összes érkezésen belül azonban eltérő képet mutatnak az egyes ügyszakok.

4.3.1.1.1. Polgári peres ügyszak

Az érkezett peres elsőfokú ügyek száma jelentősen, 5,9%-kal megemelkedett (27.052-ről 28.661-re); ennek közel 58%-a az I. félévi ügyérkezés (16.587). Ez az arányeltolódás már a 2016. I. félévi adatoknál is szembetűnő volt. A peres ügyeken belül a polgári peres ügyszak érkezése 14,2%-kal emelkedett. Az érkezésen belül az ügyek egyharmadát az egyéb kötelmi tárgyú perek képezték, az ilyen peres ügyek száma 47%-kal (+2.095 ügy) nőtt meg.

A jelzett ügykategórián belül továbbra is a legmeghatározóbb az ún. devizahiteles ügyek súlya. 2016-ban a korábban felfüggesztett és újrainduló peres eljárások, nemkülönben a beérkező új kereseti kérelmek determinálták az ügyérkezést.

Egyes törvényszékeken a társadalmi szervezetekkel kapcsolatos peres eljárások száma is emelkedett (pld. Veszprém). Szükséges viszont rámutatni, hogy a civil szervezeteket érintő polgári peres eljárások a jogszabályi környezet 2017. évi megváltozása miatt a jövőben nemperes eljárásként fognak indulni, alapvetően megváltoztatva a polgári peres ügyérkezés struktúráját – ez a munkaszervezés átszervezését is magával hozza.

4.3.1.1.2. Gazdasági peres ügyszak

A gazdasági perek érkezésszáma összességében 12%-os csökkenést mutatott. Az egyéb kötelmi jogi perek az érkezés több, mint felét teszik ki; az ügyszakon belül ezek száma 124%-kal (+2.160 ügy) növekedett. Jelentősen kevesebb volt viszont a szerződés létezése, érvényessége, hatályossága tárgyú perek érkezése, itt 2016-ban 73%-os csökkenés (-2.869 ügy) látható.

4.3.1.1.3. Polgári és gazdasági nemperes ügyek

A polgári és gazdasági nemperes ügyek érkezése 13,6%-kal nőtt, ezen belül a domináns társadalmi szervezetek, alapítványok ügyeiből 15%-kal több érkezett (+583 ügy). Debrecenben az ilyen kategóriájú ügyek az érkezésszámot 68,5%-kal növelték.

4.3.1.1.4. Büntető peres ügyszak

Ebben a kategóriában (ide értve a katonai büntető ügyeket is) az érkezett ügyek száma 8,2%-kal emelkedett.

A Szekszárdi Törvényszéken kiugró, 92,3%-os érkezés-növekedés volt tapasztalható, ennek több, mint negyedét testi sértés büntette tárgyú eljárások tették ki.

4.3.1.1.5. Büntető nemperes ügyek

Kihatott a munkateher alakulására, hogy 2016-ban a büntető és katonai büntető nemperes ügyérkezés közel a tizedével mérséklődött.

4.3.1.1.6. Csőd- és felszámolási ügyek

Jelentősen befolyásolta az összesített törvényszéki nemperes ügyérkezés alakulását a csőd- és felszámolási ügyek száma: 2016-ban 18%-os mérséklődés látható (-3.423 felszámolási ügy, illetve -10 csődügy). Legnagyobb mértékben a korlátolt felelősségű társaságokkal szemben kezdeményezett felszámolási eljárások száma esett vissza (29%-kal).

4.3.1.1.7. Végrehajtási ügyek

A törvényszéki végrehajtás érkezési adataiban 2015-höz képest lényegi változás nem következett be, a munkateher változatlan.

4.3.1.1.8. Cégügyek

Az érdemi cégügyekből 2016-ban kevesebb indult, mint az előző évben (2015: 454.246 ügy; 2016: 437.548 ügy), a mérséklődés 3,7%. Az adatokat – ábrázolási problémák miatt – a 10. sz. diagramon nem tüntettük fel, de az elemzés a 4.3.2. pontban külön is foglalkozik ezekkel az ügyekkel.

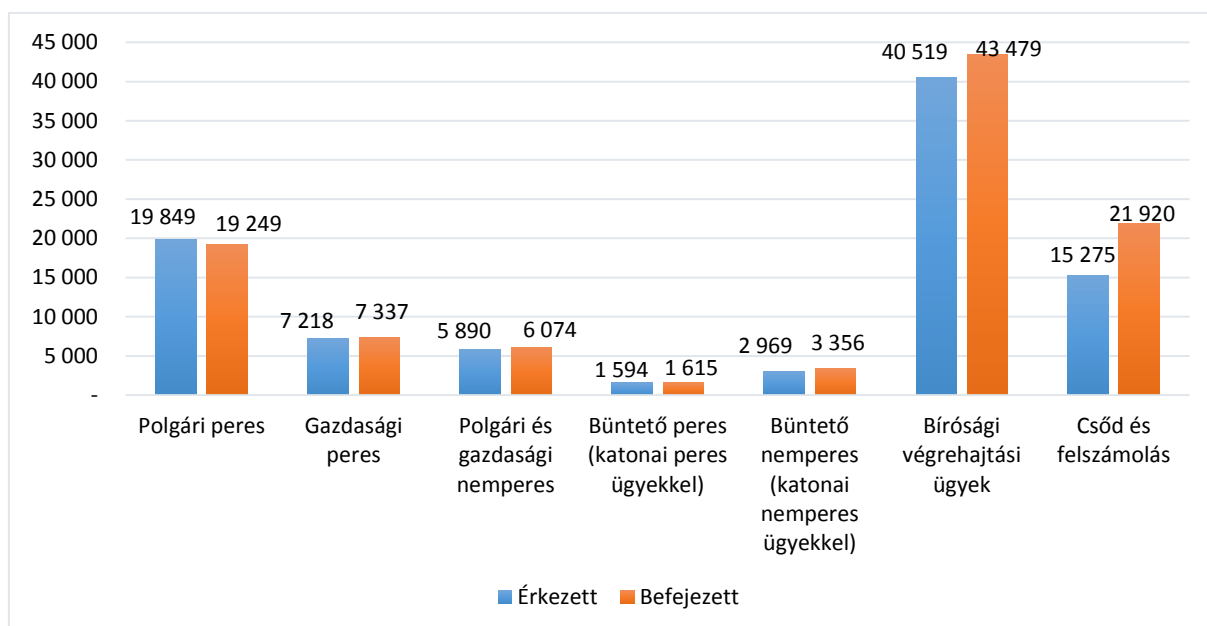
4.3.1.2. Ügybefejezés

A törvényszéki elsőfokú bírúk – valamennyi ügyszakot összeszámítva – 2016-ban befejeztek összesen 549.030 ügyet, a teljes érkezett ügymennyiség (530.862 ügy) 103,4%-át. Jóllehet a befejezések abszolút száma nem éri el a 2015. évi adatot, a befejezés javára mutató 18.168-as többlet azt eredményezte – hasonlóan az előző évhez – hogy a folyamatban maradt 127.809 ügy 12,7%-kal kevesebb, mint a 2015. december 31-én mért érték.

Szükséges megemlíteni, hogy a 2015. évi befejezésszámok alakulását nagyban befolyásolta a devizahiteles peres ügyek jogszabály erejénél fogva kötelező felfüggesztése; így a viszonyítási időszak nem tekinthető tipikusnak. Kihatott az előző év teljesítményére a Szolgáltató Bíróságért program is, aminek következtében nőtt a hosszabb pertartamú ügyek befejezése. Ennek fényében kell értékelni a 2016. évi eredményeket.

A befejezett ügyek között is tapasztalható az egyes ügyfajták eltérő sorsa: a peres ügyérkezés fentebb jelzett növekedését meghaladó mértékben nőtt a peres ügybefejezés az előző évhez képest (akkor 24 401, 2016-ban viszont már 28.201 ilyen ügyet fejeztek be a bíróságok, ami 15,6%-os emelkedést jelent); mindezzel együtt az összes peres befejezésszám elmaradt az érkezéstől.

Az alább következő diagram bemutatja az elsőfokú törvényszéki ügyek 2016. évi érkezési és befejezési adatait, ügyszakok szerinti bontásban.

11. ábra: Érkezett és befejezett elsőfokú ügyek a törvényszékeken 2016-ban

4.3.1.2.1. Polgári peres ügyszak

A befejezett polgári peres ügyek 19.249-es száma azt takarja, hogy a bírák ötödével több ügyet zártak le 2016-ban, mint a megelőző évben. Mindazonáltal 600 üggyel kevesebbet, mint amennyi új ügyet regisztráltak a bíróságok. Az elmaradás egyelőre nem ad okot aggodalomra, mert 2016. I. félévének végén ez a különbség még 874 ügy volt, ami azt mutatja, hogy a hátralék feldolgozása javuló ütemű.

4.3.1.2.2. Gazdasági peres ügyszak

Ebben az ügyszakban mind a megelőző évhez viszonyított befejezés-szám emelkedett (7,6%-kal), mind pedig a befejezett/érkezett ügyek aránya nagyobb 1-nél (1,02), vagyis több ügy került elintézésre, mint amennyi újonnan érkezett.

Mind a polgári, mind a gazdasági peres ügyek esetében az egyéb kötelmi jogi perek befejezésszáma nőtt meg, követve az érkezéseket: polgári ügyszakban 45%-kal (+3.502 ügy), gazdasági ügyszakban 11%-kal (+1.352 ügy).

4.3.1.2.3. Polgári és gazdasági nemperes ügyek

A befejezési mutató 13%-kal, 6.074 ügyre emelkedett.

4.3.1.2.4. Büntető peres ügyszak

Tekintetbe véve a törvényszéken induló büntető peres ügyek jellegét és súlyát, a 2,6%-kal megemelkedett befejezésszám (1.615 ügy) jelentős eredménynek tekinthető.

4.3.1.2.5. Büntető nemperes ügyek

Hasonlóan a peres ügyszakhoz, a befejezett ügyek száma 2015-höz viszonyítva 5,1%-kal emelkedett – 2.969 ügyről 3.356 ügyre.

4.3.1.2.6. Csőd- és felszámolási ügyek

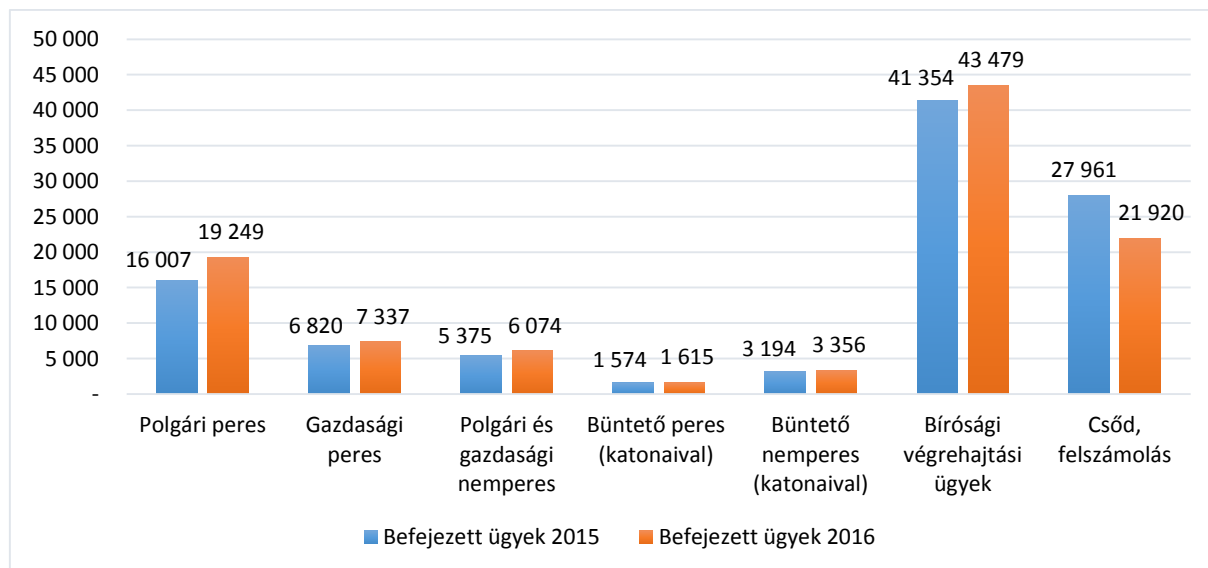
Ezen ügyek körében a bírák 21.920 ügyet intéztek el 2016-ban, ami 6.645 üggyel több, mint amennyi a tárgyévben a bíróságokra érkezett.

4.3.1.2.7. Cégügyek

Az érdemi cégügyek befejezési mutatói – kisebb érkezés nyomán – kisebbek 2015-höz képest (3,4%-kal kevesebb befejezés), ám abszolút számban a befejezett ügyek száma 8.452-vel (1,9%) magasabb az érkezett ügyekénél.

4.3.1.2.8. Végrehajtási ügyek

A végrehajtási ügyek területén látható emelkedő befejezésszám – a stagnáló érkezés mellett – bizakodásra adhat okot, folytatódhat a hátralék ledolgozása. Szükséges mindazonáltal megemlíteni, hogy a befejezési adatok emelkedésében közrehatott a törvényszéki végrehajtási ügyek közé lajstromozott és nyilvántartott, a törvényszéki végrehajtók által a fogantatás érdekében intézett ügyek egyszeri kivezetése azokon a törvényszékeken, ahol erre korábban még nem került sor.

12. ábra: A törvényszékeken befejezett elsőfokú ügyek száma

A „jó igazságszolgáltatás” egyik egyszerű, ám lényegi mutatója: képes-e feldolgozni az adott időszakban indult új ügyeket. Az ügyhátralék feltorlódásával jár, ha adott bíróság tartósan kevesebb befejezést ér el, mint az érkezett új ügyek száma. Az ügyhátralék nagysága kihat a kitűzhető és érdemben vizsgálható ügyek számára; a nagy tárgyalási időköz szükségképpen az ügyek előregedéséhez vezet.

Szükséges ezért vizsgálni a befejezett/érkezett ügyek különbségét és arányát.

Az alábbi táblázat területi bontásban, sorrendbe szedve mutatja be a polgári peres ügyekre nézve az egyes törvényszékek helyzetét.

Terület	Érkezett	Befejezett	Eltérés	Eltérés
			Számban	Arányban
Szegedi Törvényszék	1 435	1 564	129	8,99%
Fővárosi Törvényszék	5 389	5 599	210	3,90%
Miskolci Törvényszék	958	986	28	2,92%
Debreceni Törvényszék	758	768	10	1,32%
Kaposvári Törvényszék	721	723	2	0,28%
Szombathelyi Törvényszék	369	365	-4	-1,08%
Veszprémi Törvényszék	705	692	-13	-1,84%
Balassagyarmati Törvényszék	418	408	-10	-2,39%
Pécsi Törvényszék	798	767	-31	-3,88%
Gyulai Törvényszék	581	552	-29	-4,99%
Győri Törvényszék	607	574	-33	-5,44%
Zalaegerszegi Törvényszék	376	355	-21	-5,59%
Kecskeméti Törvényszék	1 113	1 046	-67	-6,02%
Szolnoki Törvényszék	494	463	-31	-6,28%
Nyíregyházi Törvényszék	444	404	-40	-9,01%
Budapest Környéki Törvényszék	1 904	1 716	-188	-9,87%
Tatabányai Törvényszék	689	586	-103	-14,95%
Egri Törvényszék	1 028	843	-185	-18,00%
Szekszárdi Törvényszék	326	260	-66	-20,25%
Székesfehérvári Törvényszék	736	578	-158	-21,47%
Összesen	19 849	19 249	-600	-3,02%

13. ábra: A törvényszékek érkezés-befejezés különbözete (polgári peres ügyek)

Látható, hogy 5 olyan törvényszék van (Szeged, Főváros, Miskolc, Debrecen, Kaposvár), amelyek több elsőfokú polgári peres ügyet fejezett be, mint amennyi hozzá érkezett.

A Szegedi Törvényszék mutatója 8,99% (129 db befejezési többlet); a Fővárosi Törvényszék mutatója 3,9% (210 db befejezési többlet); a Miskolci Törvényszéké 2,92% (28 db többlet); a Debreceni Törvényszéké 1,32% (10 db); és a Kaposvári Törvényszéké 0,28% (2 db).

11 törvényszéken a befejezett polgári peres ügyek száma 1-10%-kal maradt el az érkezéstől. A Tatabányai Törvényszéken az eltérés -14,95%; az Egri Törvényszéken -18%; a Szekszárdi Törvényszéken -20,25%; a Székesfehérvári Törvényszéken -21,47%.

Az Egri Törvényszék esetében a kiváltó ok a ténylegesen dolgozó bírói létszám csökkenése (tartós távollétek); a Szekszárdi Törvényszéken pedig az, hogy a 73,4%-os ügyérkezés-növekedést a teljesítmény csak kisebb mértékben tudta követni.

Az árnyalt és tényszerű helyzetértékeléshez azonban azt is figyelembe kell venni, hogy az ügyszak befejezési adatait a 2015. évi befejezési értékekhez hasonlítjuk, 14 törvényszék esetében emelkedés látható, és mindössze a Nyíregyházi (852-ről 404 ügyre), a Miskolci (1.277-ről 986 ügyre), a Zalaegerszegi (567-ről 355 ügyre) és a Szombathelyi Törvényszéken (470-ről 365 ügyre) volt számottevő csökkenés.

A 12. ábrán kedvezőtlen helyzetben lévő 5 törvényszék (Budapest Környéki, Tatabánya, Eger, Szekszárd, Székesfehérvár) befejezésszáma – bár a 2016. évi érkezett ügymennyiségtől jelentősen elmarad – a 2015. évi befejezésszámmal képest megnőtt.

4.3.1.3. Folyamatban maradt ügyek

Az összes törvényszéki elsőfokú ügyet tekintve a bíróságok helyzete 2016. december 31-én tovább javult: a 127.809 folyamatos ügyszám mindössze 87,3%-a az előző év végi értéknek, azaz a hátralék mérséklődése egy év alatt 12,7%.

4.3.1.3.1. Polgári peres ügyszak

A kedvező összképen belül a peres ügyek jelentenek kivételt, itt a folyamatos ügyek számának emelkedése 3,5% (13.540 ügy). A polgári peres munkateher növekedése 7,9%, mert a 2016. december 31-én folyamatos 8.240 elsőfokú peres ügy 600-zal több, mint amennyi az előző év végén maradt a bírák kezén.

4.3.1.3.2. Gazdasági peres ügyszak

A 2015. évi 4.137 folyamatban maradt ügyhöz viszonyítva a 2016. évi 4.018 ügy 2,9%-os csökkenést jelent.

4.3.1.3.3. Polgári és gazdasági nemperes ügyek

A 17,8%-os mérséklődés igen kedvezőnek mondható, jóllehet a törvényszéki elsőfokú bíróságok munkaterhére az egyéb nemperes ügyek száma nem hat ki olyan jelentősen, mint az alsófokú bíróságokon.

4.3.1.3.4. Büntető peres ügyszak

A katonai ügyekkel együtt számított büntető peres ügymennyiség egy enyhe, 1,6%-os csökkenést mutat az előző évhez képest. Ebben a megemelkedő befejezésszám hatott közre.

4.3.1.3.5. Büntető nemperes ügyek

Arányában ezen a területen következett be a leglátványosabb hátralék-csökkenés: 2015. év végén 746 ilyen ügy volt folyamatban, 2016-ban mindössze csak 359 (az előző évi érték 48,1%-a).

4.3.1.3.6. Csőd- és felszámolási ügyek

Ezen ügyek esetében 25%-os volt a folyamatban maradt ügyhátralék-mérséklődés, köszönhetően az érkezést jóval fölülmúló befejezési adatoknak.

4.3.1.3.7. Cégügyek

Az érdemi cégügyek tekintetében is bekövetkezett egy 22,6%-os hátralék-mérséklődés.

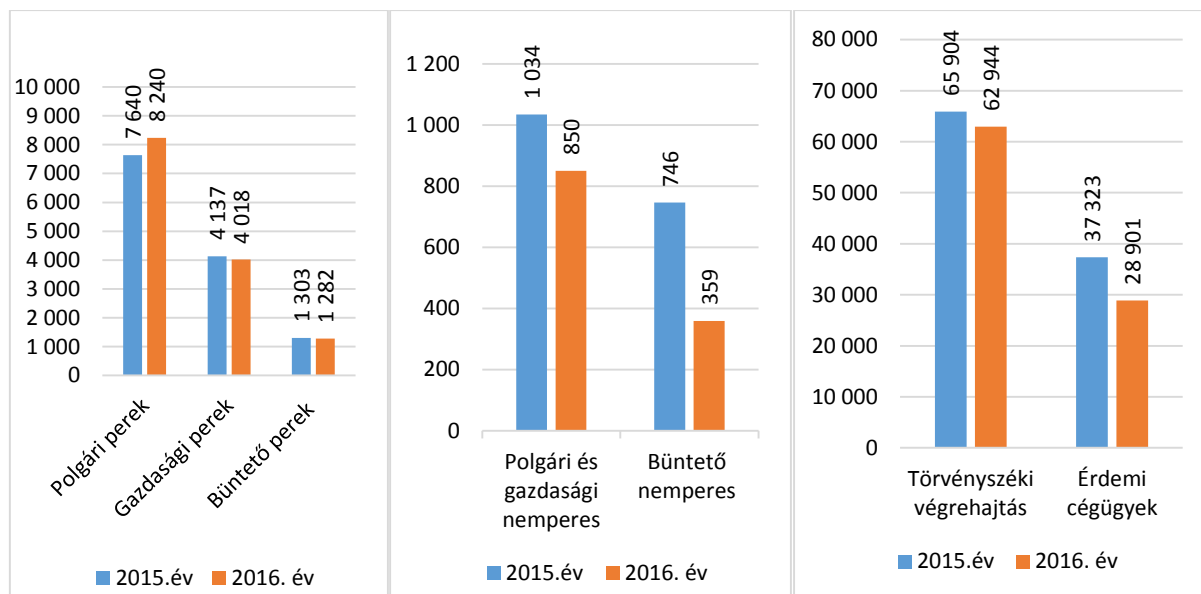
4.3.1.3.8. Végrehajtási ügyek

A törvényszéki végrehajtási ügyek körében elindult egy kedvező folyamat, hiszen összesen 2.960 üggyel kisebb a 2016. év végi munkateher (62.944) a megelőző adathoz (65.904) képest. Ezt azért

szükséges kiemelni, mert a folyamatos törvényszéki végrehajtási ügyek száma 2013-2014 között kisebb mértékben (17%-kal), ám 2014-2015 között már jelentősen, 32,2%-kal megemelkedett; ehhez képest indult most meg egy csökkenés (2015-2016 között 4,5%), ami remélhetőleg 2017-ben is folytatódik.

Fentebb már említésre került, hogy az ügycsoporton belül a javuló befejezési mutatókban közrejátszott a korábbi téves lajstromozási gyakorlat kijavítása, a törvényszéki végrehajtók ügyeinek kivezetése is; így ez értelemszerűen kihatott a folyamatos ügyek számának alakulására.

Az itt következő grafikon a törvényszékeken folyamatban maradt ügyek számát mutatja be, ügyszak szerinti megbontásban.

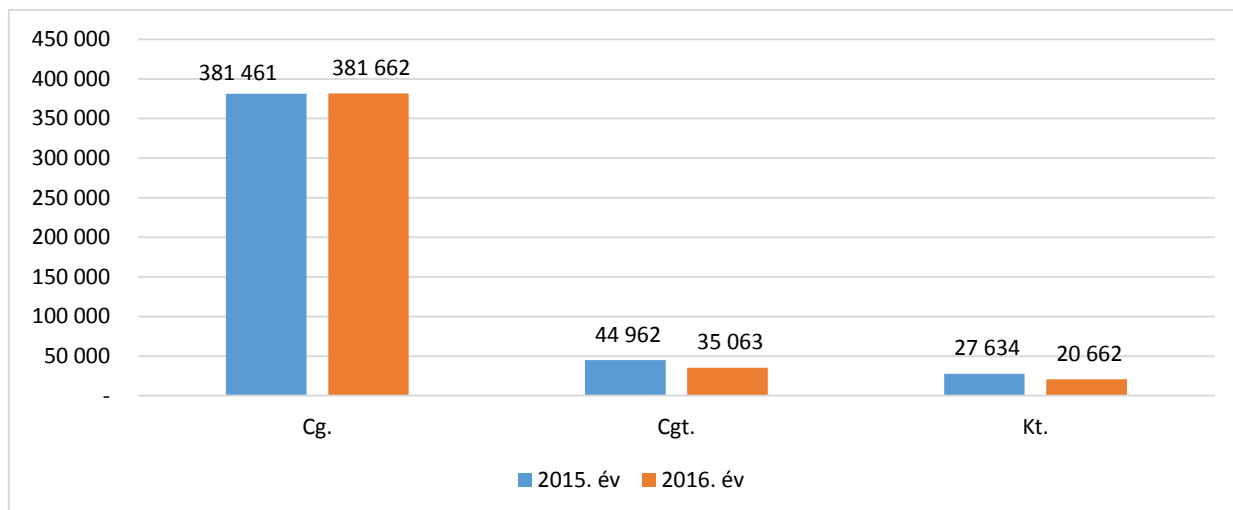
14. ábra: A törvényszékeken folyamatban maradt elsőfokú ügyek száma

4.3.2. Cégügyek ügyforgalmi adatai

A törvényszékekhez, mint cégbíróságokhoz 2016-ban 437.548 érdemi cégügy került benyújtásra (2015: 454.246). Ennek döntő hányadát (381.662) a bejegyzési és változásbejegyzési ügyek tették ki.

A tárgyév az összesített mutatókat tekintve nem hozott kiugró változást 2015-höz képest: a benyújtott érdemi cégügyek száma kismértékben csökkent (a 2015. évi érték 96,3%-a). 2014-hez viszonyítva a 2015. év jelentett jelentősebb változást, amikor 6,3%-kal megemelkedett a benyújtások száma, így a 2016. évi adat megnyugtató annyiban, hogy a 4-6%-os sávban történő fel-le elmozdulás – egyelőre – nem jelez tartósan emelkedő tendenciát.

Az alábbi diagramon láthatók a cégbíróságok összesített érkezési adatai, néhány fontosabb ügycsoportban, 2015-2016. években.

15. ábra: A cégbíróságok összes érkezése néhány ügycsoportban

Az érkezett ügyek szerkezetén belül a kötelező – majd elhalasztott - tőkeemelés okozott elmozdulást: jóllehet a 2016. évi I. törvény alapján az eredetileg 2016. március 15-ig megvalósítandó folyamat 2017. március 15-ig haladékokat kapott, már 2016. I. negyedévében láthatóan emelkedett a változásbejegyzési kérelmek száma. Míg 2015-ben összesen 25.384 korlátolt felelősségű társaság és 1.357 részvénytársaság nyújtott be módosítási kérelmet, 2016. év folyamán már 69.452 kft és 1.638 rt. Ez 266%-os növekedést jelentett.

Még szembetűnőbbek a március havi adatok: a 2015. évben összesen 8.680 korlátolt felelősségű társaság és 438 részvénytársaság terjesztett elő változás-bejegyzési kérelmet márciusban; 2016-ban viszont már 30.676 kft (253%-kal több) és 578 rt (32%-kal több). A 15 munkanapos ügyintézési határidő miatt ez jelentős átmeneti munkateher-növekedést okozott, ám éves távlatban a cégbíróságok

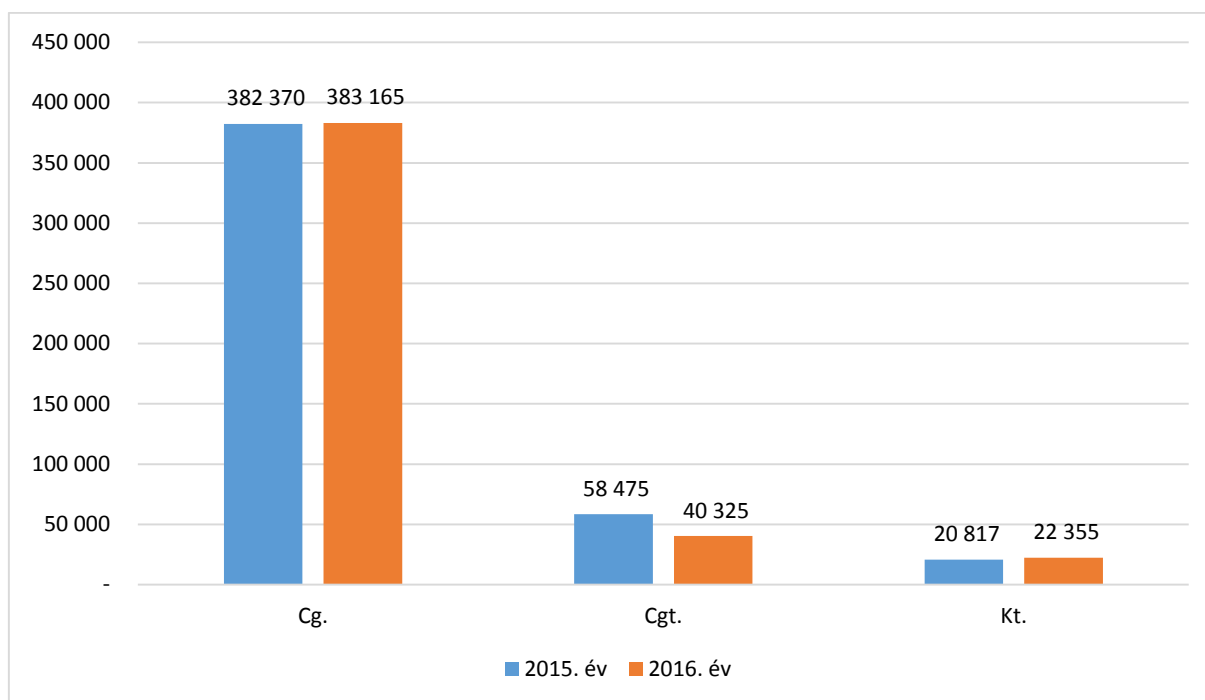
2016-ban a korábbi beszámolási időszakhoz képest 22%-kal visszaesett (35.063) a cégtörvényességi eljárások száma, és 25,2%-kal a kénysztörlési eljárásoké is (20.662).

Az érkező cégügyek több, mint 45%-a (198.333) budapesti, 14,1%-a pedig (61.721) Pest megyei szervezethez köthető, azaz 10-ből 6 cégügyet a központi régióban intéztek. Érdekesség viszont, hogy a jogutód nélkül megszűnt cég javára bejegyzett jog vagy tény törlésével összefüggésben indult ügyek több, mint 70%-a az Egri Törvényszéken indult.

Jóllehet a 2015. évi befejezési mutató (461.812 ügy) magasabb a tárgyévénél, a 446.000 befejezett érdemi cégügy azt jelenti, hogy a bíróságok 8.452 ügygel múlták felül a tárgyévi érkezést.

A cég- és változásbejegyzések száma (383.165) lényegileg nem változott az előző évhez képest (382.370). Nőtt a kénysztörlések száma 7,4%-kal (22.355-re), viszont visszaesett a befejezett cégtörvényességi ügyeké (40.325-re, 31%-kal).

Az alábbi diagramon láthatók a fontosabb ügycsoportok befejezési adatai.

16. ábra: A cégbíróságok összes befejezése néhány ügycsoportban

4.3.3. Másodfok

4.3.3.1. Ügyérkezés

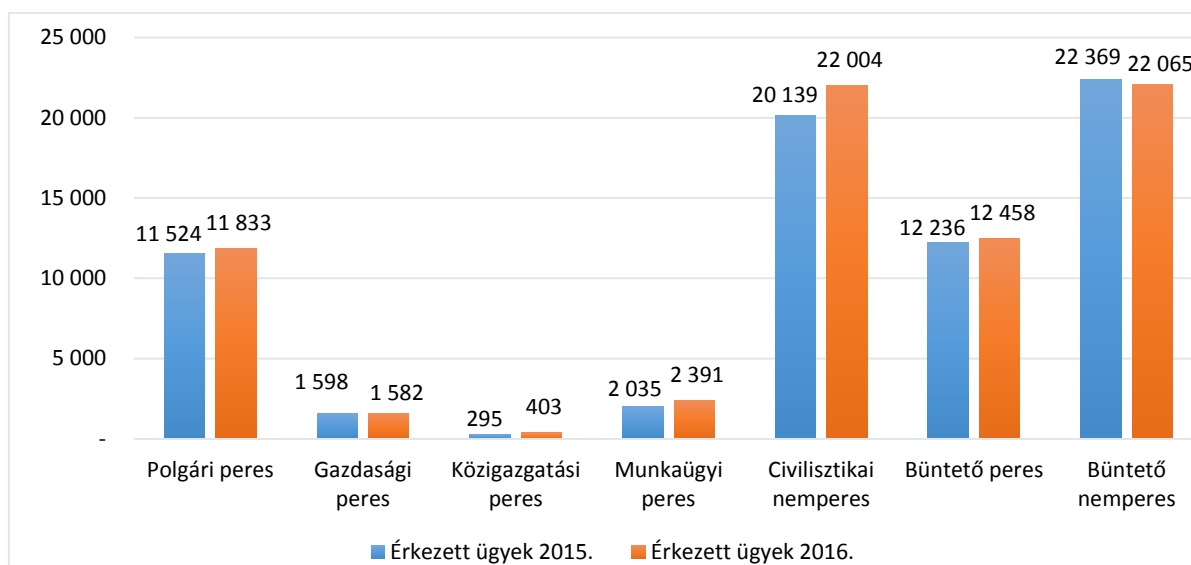
Eltérően az elsőfokú bíróságoktól, 2016-ban a másodfokú tanácsokhoz érkező ügyek száma összességében emelkedett. Míg 2015-ben 73.510 db, a tárgyévben már 3,2%-kal több, 75.847 új ügy indult meg a fellebbezési fórumokon.

Kiindulva abból, hogy sem a járásbírságok büntető, sem pedig a polgári-gazdasági ügyszakában nem változott meg 2015-2016 között jelentősen a fellebbezési arányszám, a másodfokú ügyérkezés-növekedésre meghatározó módon az alsóbb fokú bíróságok által befejezett ügyek számának emelkedése hatott. Ez egybevág azzal az adattal, hogy büntető ügyszakban 3,1%-kal, civilisztika ügyszakban pedig 3%-kal több befejezést regisztráltak a járásbírságok.

A fenti összefüggést nem befolyásolja jelentősen az, hogy az adott évben befejezett és fellebbezéssel támadott elsőfokú határozat időben eltolódva érkezik meg a másodfokú bírósághoz, így adott esetben már a következő naptári évben, mert ezek az eltolódások hosszú távon kiegyenlítődnek.

Az érkezésen belül a peres fellebbezett ügyek száma (29.401) 3,5%-kal, a fellebbezett nemperes ügyek száma (44.069) 3,7%-kal volt több, mint 2015-ben. Egyedül az egyéb ügyeknél (pld. bíróság kijelölése, kifogások) volt tapasztalható 8%-os visszaesés.

A másodfokra érkezett ügyek számát, ügyszak szerinti bontásban, az alábbi diagram szemlélteti.

17. ábra: A törvényszékekre érkezett másodfokú ügyek száma

4.3.3.1.1. Civilisztika ügyszak

A polgári peres másodfokú ügyek érkezése 2,7%-os; a munkaügyi peres másodfokú ügyeké 17,5%-os növekedést; ellenben a gazdasági peres ügyérkezés 1%-os csökkenést mutatott 2016-ban. A civilisztikai nemperes ügyek esetében jelentősebb, 9,3%-os emelkedés látható.

4.3.3.1.2. Büntető ügyszak

A büntető peres másodfokú ügyek érkezése 1,8%-kal emelkedett, míg a nemperes másodfokú ügyeké 1,4%-kal mérséklődött.

4.3.3.1.3. Közigazgatási ügyszak

Arányában a közigazgatási peres ügyek érkezés-növekedése volt kiugró: több, mint harmadával (36,6%) több fellebbezett ügyet regisztráltak 2016-ban (403), mint 2015-ben (295). A fellebbezett ügyek között leginkább az ún. egyéb perek részaránya nőtt meg (2015-ben 120 ügy, 2016-ban 254 ügy). Ezen ügyszak abszolút számainak súlya az összes érkezésen belül nem befolyásolta érdemben az ügyteher-változását.

4.3.3.2. Ügybefejezés

Jóllehet a 2016-ban törvényszéki másodfokon befejezett összes ügymennyiség (75.322) nagyságrendileg megegyezik a 2015. évivel, a fellebbezett peres ügyek és egyéb ügyek tekintetében kisebb visszaesés tapasztalható: 2015-höz képest 0,9%-kal kevesebb peres, és 6,7%-kal kevesebb egyéb ügy nyert befejezést.

A fellebbezett nemperes ügyeknél ellenkező irányú volt a változás: 2,1%-kal több ilyen ügy került lezárásra, mint 2015-ben. Az ügybefejezés érkezéshez viszonyított aránya 99,3% (peres ügyszakban ez a mutató 98,3%), azaz a 2016. év végi ügyhátralék-növekedés nem jelentős.

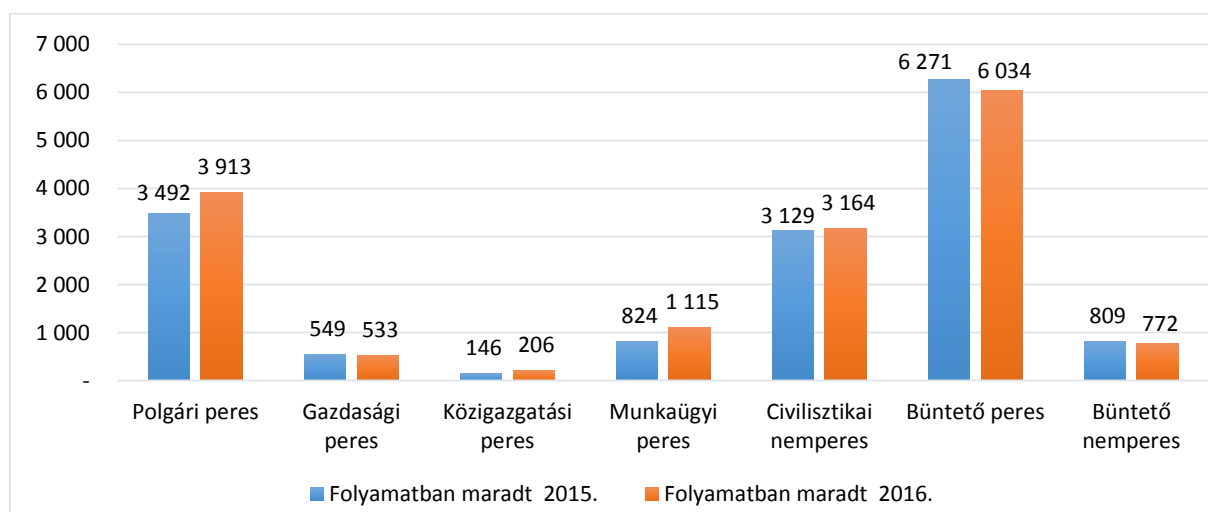
4.3.3.3. Folyamatban maradt ügyek

Az ország másodfokú bírának ügyterhe 2016. december 31-én kevéssel nagyobb volt, mint a megelőző évben: a 15.977 ügy 3,4%-kal több, mint 2015. december 31-én; de elmarad a 2014-es 16.796 értéktől.

Számottevően a polgári és munkaügyi perek esetében nőtt a folyamatban maradt ügyek száma (3.492-ről 3.913-ra, illetve 824-ről 1.115-re). A polgári perekben belül a legnagyobb mértékű növekedés az *egyéb kötelmi jogi perek* (+181 ügy) és a *végrehajtási perek* (+200 ügy) esetében figyelhető meg, ezt némiképp ellensúlyozza (a polgári perekben belül) az *egyéb perek* hátralékcsökkenése (-182 ügy).

A fellebbezett peres ügyek körében az év végi ügyszám 11.824 volt (4,5%-os emelkedés); a nemperes másodfokú ügyeknél 3.936 (gyakorlatilag megegyezik az egy évvel előttivel); az egyéb ügyeknél az emelkedés 11,3%-os, bár ezen ügyfajta abszolút számban (217) nem befolyásoló.

A másodfokon folyamatban maradt ügyeket az alábbi diagram szemlélteti.

18. ábra: A törvényszékeken folyamatban maradt másodfokú ügyek száma, szabálysértés nélkül

4.4. Ítéltáblák

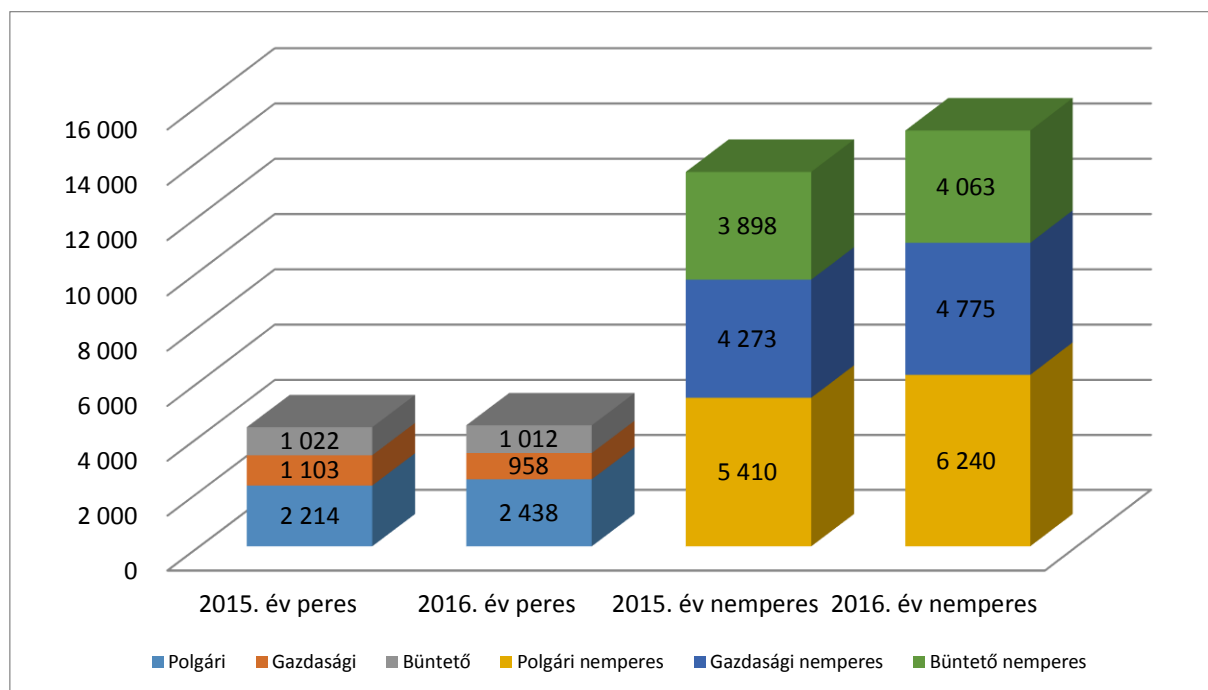
4.4.1. Ügyérkezés

Az ország öt ítéltábláján a 2016. évben összesen 19.486 ügyérkezést regisztráltak, ami az előző évi értéknek 108,7%-a. A növekedés okát vizsgálva elsőként látni lehet, hogy nem a fellebbezett peres ügyek eredményezték a változást: ezek száma 4.408 volt, 2015-höz képest csak 1,6%-kal több. Sokkalta jelentősebb volt a nemperes fellebbezett ügyek száma: 2015-höz képest 12%-os emelkedést produkálva, 13.435 ilyen ügy érkezett a másodfokú ügyszakban. Az egyéb másodfokú ügyek száma is emelkedett, 3,7%-kal az előző évhez képest.

Csökkenést egyedül a harmadfokú ügyek között tapasztalni, a 2015. évi 165-höz képest a tárgyévben 6,7%-kal kevesebb, 154 ilyen ügy érkezett. A másodfokú tanácsok növekvő munkaterhére így – figyelembe véve, hogy a törvényszékek elsőfokú ügybefejezése a már említettek szerint nem érte el a

2015. évi mennyiséget – a 2015-ben befejezett ügyek időben eltolódó „megérkezése”, és a nagyobb arányban benyújtott jogorvoslati kérelmek hatottak.

Az alábbi diagramon látható a 2015-2016. években az ítélőtáblákra érkezett ügyek száma.

19. ábra: Az ítélőtáblákra érkezett ügyek száma

4.4.1.1. Civilisztikai ügyszak

Ügyszak szerinti bontásban a megnövekedett érkezésre leginkább a polgári peres, polgári nemperes és gazdasági nemperes ügyek gyakoroltak hatást.

A 18. számú ábrán látható, hogy a 2015. évi 2.214 polgári peres ügy helyett 2.438 új ügy indult, ami 10,1%-os emelkedés. A polgári nemperes ügyszakban 800-zal több másodfokú ügy indult, mint az előző évben (16,7% növekedés) a gazdasági nemperes ügyek száma 4.775 volt (11,7%-os emelkedés).

Érdekes módon visszaesett a gazdasági tárgyú fellebbezett peres ügyek érkezése (-13,1%). Az ügycsoporton belül a szerződés létezése, hatályossága tárgyú perek száma esett vissza 274-ről 157-re.

4.4.1.2. Büntető ügyszak

A büntető peres ügyérkezés lényegesen nem változott (2015: 1.022 ügy; 2016: 1.012 ügy). Büntető nemperes ügyszakban a 2015. évi adathoz (3.898 ügy) képest 2016-ban 4,2%-os növekedés következett be 4.063 ügy).

4.4.1.3. Az egyes ítélőtáblák részesedése az ügyérkezésből

Az országban működő 5 ítélőtábla eltérő nagyságú és gazdasági erejű illetékességi területtel, valamint igen eltérő ügyforgalmú és nagyságú alsóbb fokú bíróságokkal bír. Természeteszerű, hogy ezért az összes ügyérkezésből való részesedésük nagyon különböző.

Területi bontásban tekintve a fellebbezett ügyek helyzetét, minimális mértékű visszaesést egyedül a Fővárosi Ítélőtábla új polgári peres ügyei mutatnak, ahol az érkezett 2.670 ügy a 2015. évi érték 99,5%-a.

A többi ítélőtábla mind a peres, mind a nemperes ügyszakban több új érkezéssel kellett szembesülnön, mint 2015-ben.

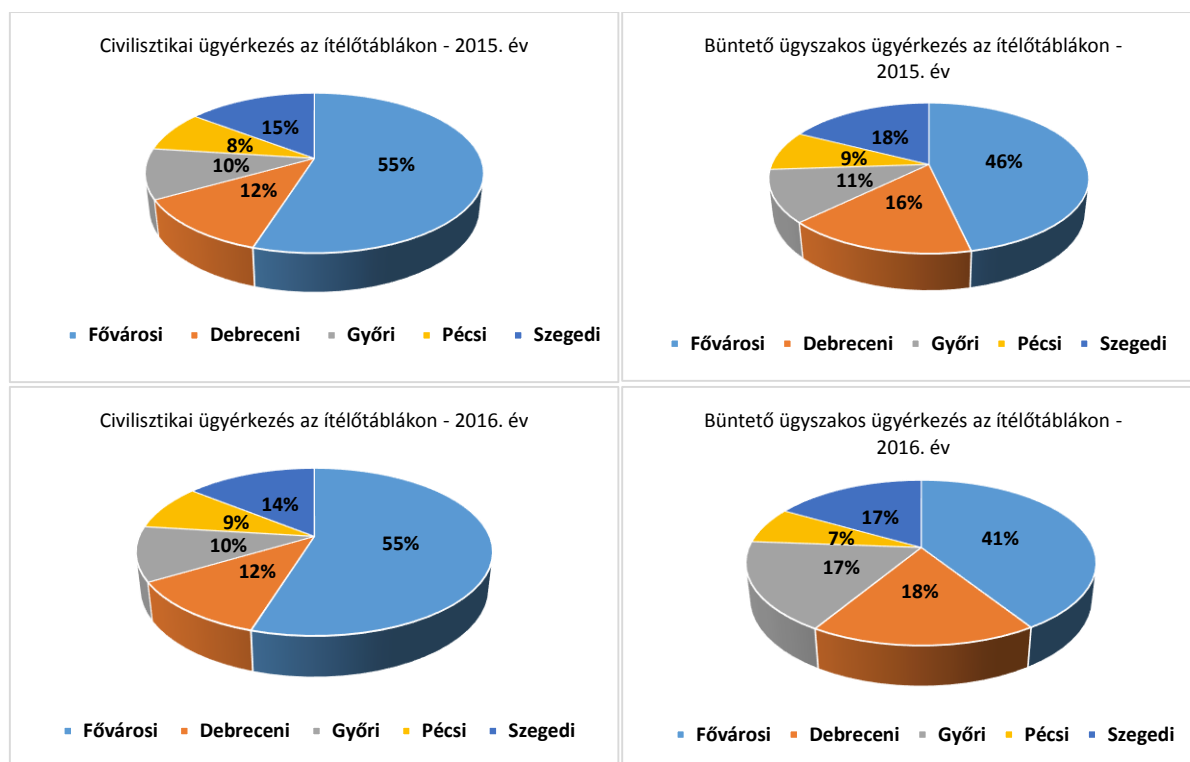
Civilisztika és büntető ügyszakban együtt véve legnagyobb mértékű az emelkedés a Győri és a Pécsi Ítélőtábla nemperes ügyszakában (40% illetve 19,5%). Ennek oka – civilisztika ügyszakban - egyértelműen a devizahiteles perekben meghozott határozatokkal szembeni fellebbezésekben keresendő; és ez a tényező áll amögött is, hogy a Fővárosi Ítélőtáblán a gazdasági nemperes fellebbezett ügyek száma nőtt meg (ennek kezelésére külön tanács került felállításra). Mérséklődött viszont a társadalmi szervezetekkel összefüggő nemperes ügyérkezés, részben a megváltozott jogszabályi környezet, részben a stabilizálódó bírói gyakorlat miatt.

A Győri Ítélőtáblán a nemperes 40%-os érkezés-növekedésben szerepet játszott az, hogy egyetlen szombathelyi büntetőügyben 300 díjmegállapító végzés elleni fellebbezést terjesztettek fel.

7-8% közötti mértékben nőtt a Szegedi, a Győri és a Pécsi Ítélőtábla peres ügyérkezése is, a 2015. évi értékekhez képest.

Az ítélőtáblák által intézett egyéb, elsőfokú ügyek volumene a teljes érkezés 8,4%-a, az ezen szegmensben belüli változások kihatása az egyes ítélőtáblák munkaterhére nem kiugró. Mégis említést érdemel, hogy a Debreceni Ítélőtáblán 30%-kal nőtt az új érkezések száma ebben a körben, a Pécsi Ítélőtáblán viszont 13,9%-kal csökkent.

Az alábbi kördiagramok mutatják be a fenti változásokat.

20. ábra: Az ítélőtáblák részesedése az érkezett ügyekből

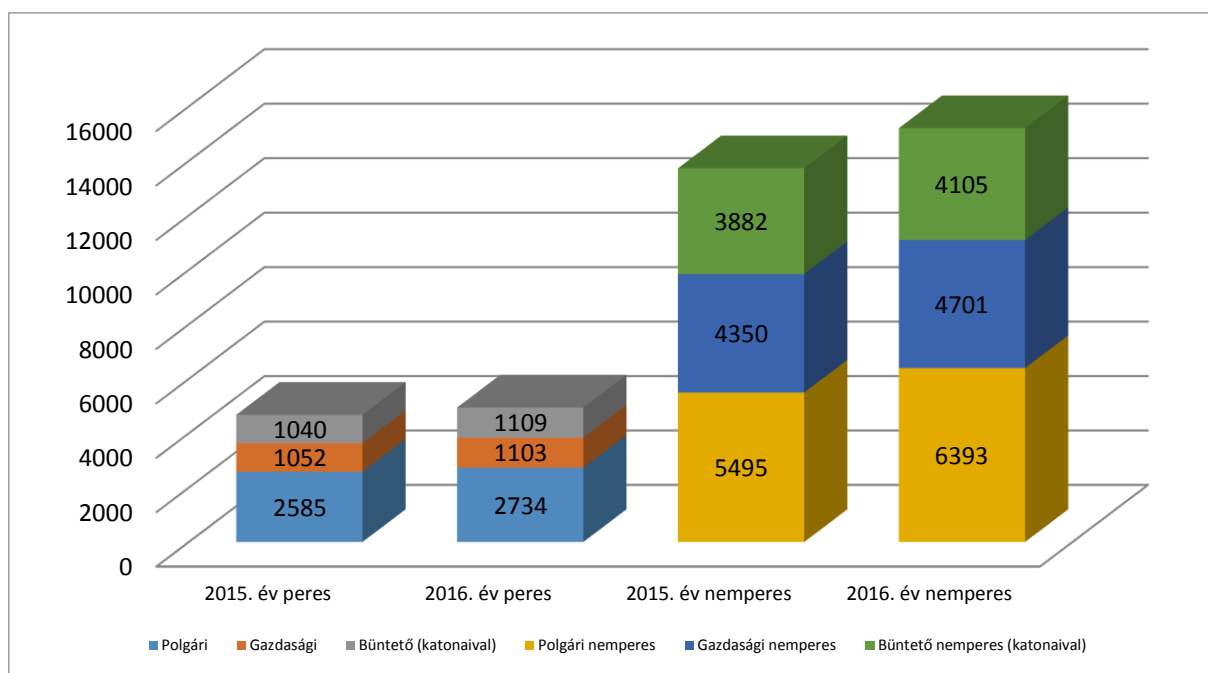
4.4.2. Ügybefejezés

Az ítélőtáblai tanácsok valamennyi ügytípusban több ügyet intéztek el, mint 2015-ben. Összesen befejezést nyert 20.145 ügy, ami az előző évi-es adathoz képest 9,5%-kal több; és a befejezések száma 659 üggyel haladja meg a tárgyévi érkezést (az összes befejezett és összes érkezett ügy aránya 103,4%, vagyis a táblák enyhítették a munkaterhükön).

A peres ügyeket vizsgálva látható, hogy a befejezett összes 4.946 ügy az érkezett 4.408 peres ügynek 112,3%-a, vagyis az ítélőtáblák ezen a téren jelentősen csökkentették a hátralékukat.

A 2016. évi befejezés-emelkedést részletezve: a fellebbezett másodfokú peres ügyeknél a növekedés 5,8%; a harmadfokú ügyeknél 6,3%; a másodfokú nemperes ügyek körében 11,6%, végül az egyéb ügyeknél 4,4%.

A befejezés alakulását 2015-2016 viszonylatában az alábbi diagram szemlélteti.

21. ábra: Az ítélőtáblákon befejezett ügyek száma

4.4.2.1. Civilisztikai ügyszak

2016-ban – az előző évhez képest -5-6%-kal nőtt a befejezett fellebbezett ügyek száma a civilisztikai szakág különböző területein. Jelentős a változás a polgári nemperes fellebbezett ügyek esetében is, hiszen az összesen 5.267-as érték 17,2%-kal haladja meg a 2015. évit.

A fenti adatok alapján elmondható, hogy a növekvő peres és nemperes ügyterhet az ítélőtáblák feldolgozták.

4.4.2.2. Büntető ügyszak

Ügyszak szerint tekintve legkiugróbb a befejezett másodfokú katonai büntetőügyek számának növekedése 47,9%-kal (csak a Fővárosi Ítélőtáblát érinti).

Általánosságban a 2015. évi 1040 befejezett büntető ügy helyett 2016-ban 1109 ügy nyert lezárást (6,6%-os növekedés).

5,7%-kal több volt a büntető nemperes területen is a befejezett ügyek száma 2015-höz képest.

Hasonlóan tehát a polgári-gazdasági ügyekhez, az ügyteher feldolgozása folyamatos.

4.4.2.3. Az egyes ítélőtáblák részesedése a befejezésből

Területi megoszlásban a Fővárosi Ítélőtábla a már említett katonai büntetőügyek, valamint a fellebbezett gazdasági peres ügyek területén ért el jelentős javulást (utóbbiban 27,7%-kal több üggyel). Eredményeikben a központi régió megsegítésére 2016-ban a vidéki ítélőtáblák tanácsai – kirendelés útján – közrehatottak.

A Debreceni Ítélőtábla tanácsai 7,1%-kal több; a Győri Ítélőtábla bírái 18,7%-kal több; a Pécsi és a Szegedi Ítélőtáblán pedig 27,7% és 31,4%-kal több polgári peres ügyet zártak le, mint 2015-ben.

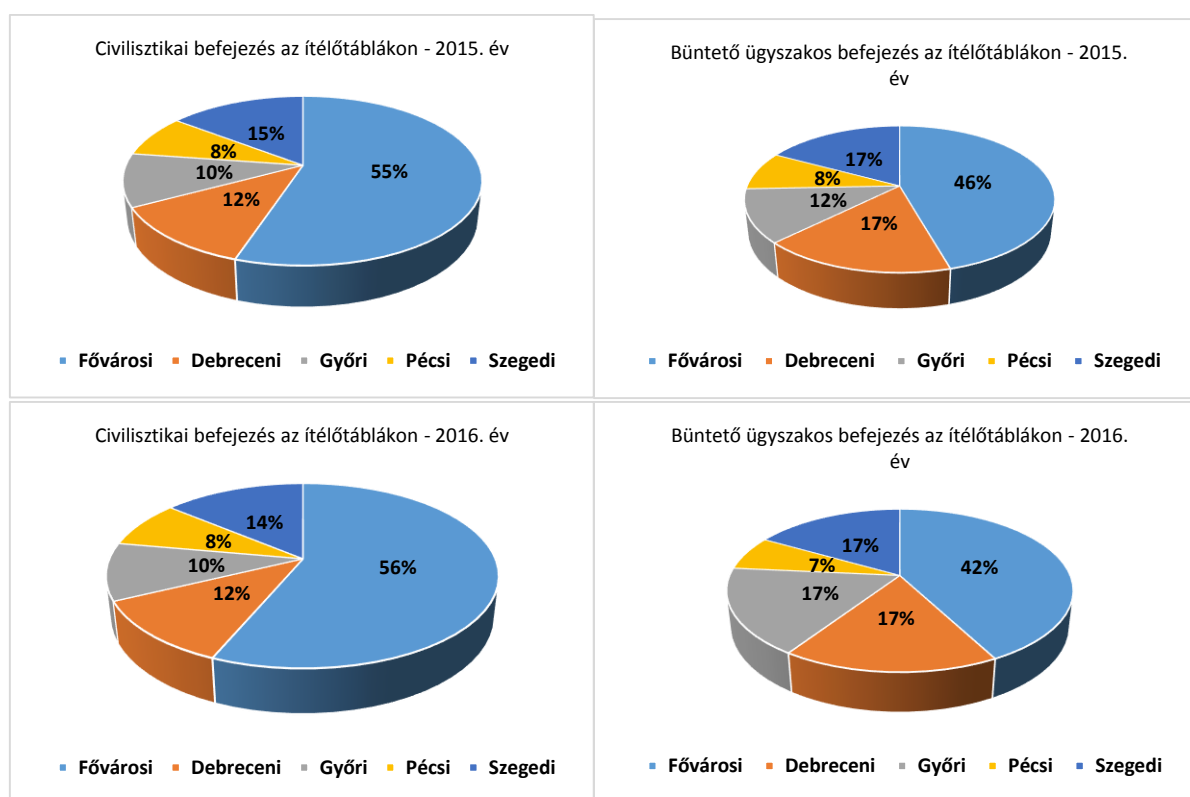
A másodfokú nemperes ügyteher csökkentése érdekében is valamennyi ítélőtábla sikeres erőfeszítéseket tett. A Fővárosi Ítélőtáblán a gazdasági nemperes ügyek körében volt 25%-os emelkedés; a Debreceni Ítélőtábla tanácsai a polgári nemperes ügyek körében fejeztek be 34,4%-kal több ügyet; a Győri Ítélőtáblán a büntető nemperes ügyeknél volt 85,1%-os többlet-befejezés.

A győri bírák 21,7%-kal, a pécsiek 47,2%-kal, a szegediek 19,4%-kal növelték a polgári nemperes befejezések számát.

A befejezésekből történő részesedés szempontjából a civilisztikai ügyszakban érdemi elmozdulás nem látható az ítélőtáblák között.

Ezzel szemben a büntető ügyszakban 46%-ról 42%-ra csökkent a Fővárosi Ítélőtábla részesedése, és 3%-kal nőtt meg a Győri Ítélőtábláé.

Az alábbi kördiagramok mutatják az egyes ítélőtáblák részesedési arányát az összes befejezett ügyből.

22. ábra: Az ítélőtáblák részesedése a befejezett ügyekből

4.4.3. Folyamatban maradt ügyek

A kedvező befejezési mutatók létrejöttében – a már említettek szerint – nem kis része volt a Fővárosi Ítélőtáblára történő kirendeléseknek. Eredményként a folyamatban maradt ügyek számának jelentős mérséklődése következett be.

Össességében a 3.556 folyamatban maradt ügy az előző évinek 84,4%-a, vagyis az ügyteher-mérséklődés 15,6%-os 2015. december 31-hez képest.

A folyamatban maradt másodfokú peres ügyek száma 1.620 (az előző évi 2.158 ügynek a 75,1%-a); a harmadfokú folyamatos ügymennyiség 57 ügy (19,7%-os csökkenés); a fellebbezett másodfokú

nemperes ügyek száma 1.864 (4%-os csökkenés). Az egyéb folyamatos ügyek volumene 2015. december 31-éhez viszonyítva 37,9%-kal esett vissza.

Az év végi munkateher ügyszakok szerinti megoszlása az alábbiak szerint alakult:

4.4.3.1. Civilisztikai ügyszak

A folyamatos polgári peres ügyek száma két év alatt megfeleződött: míg 2014 év végén még 1.410 ilyen ügy volt, 2016. végén már csak 743. Ez nyugodtan minősíthető kiemelkedő eredménynek.

A gazdasági peres ügyek száma is jelentősen mérséklődött: 2014-ben 502 darab, 2016 végén már csak 408 darab volt folyamatban (a 2015 év végén tapasztalt emelkedés tehát csak átmeneti volt).

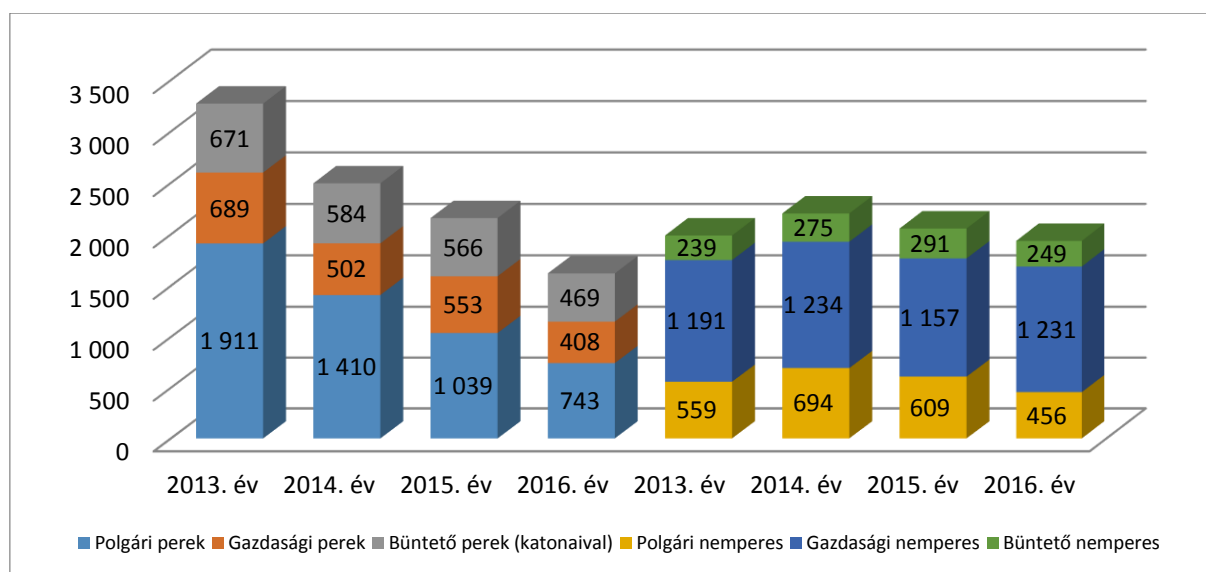
Szintén jó eredmények láthatók a polgári nemperes ügyek körében is: a 456 folyamatban maradt ügy már csak a 65,7%-a a 2014-es 694 ügynek. A gazdasági nemperes ügyek körében észlelhető egyedül változatlan helyzet, mivel a 2014 év végi 1.234 folyamatos ügyről nem sikerült elmozdulni, 2016 év végén lényegileg ugyanannyi (1.231) volt folyamatban.

4.4.3.2. Büntető ügyszak

Büntető ügyszakban (katonai ügyekkel együtt) 469 peres és 249 nemperes ügy volt folyamatban a beszámolási időszak végén.

2014 óta állandó a javulás, az akkori 584 peres üggyel viszonyítva közel 20%-os, illetve a 275 nemperes üggyel viszonyítva 10%-os. Az előző beszámolási időszak végén regisztrált 566 peres és 291 nemperes üggyel képest pedig 17,2% és 14,5%-os mérséklődés látható.

Az alábbi diagramon látható 2013-2016 között a folyamatban maradt ügyek mennyiségének alakulása. Megfigyelhető a peres ügyek össz-volumenének egyöntetű csökkenése; és látható, hogy a nemperes ügyek növekvő súlya miként növelte meg az ügghátralékot 2014-ben, s miként sikerült ezt a hátralékot ledolgozni 2016-ra.

23. ábra: Az ítélőtáblákon folyamatban maradt ügyek száma

4.5. Kúria

4.5.1. Ügyérkezés

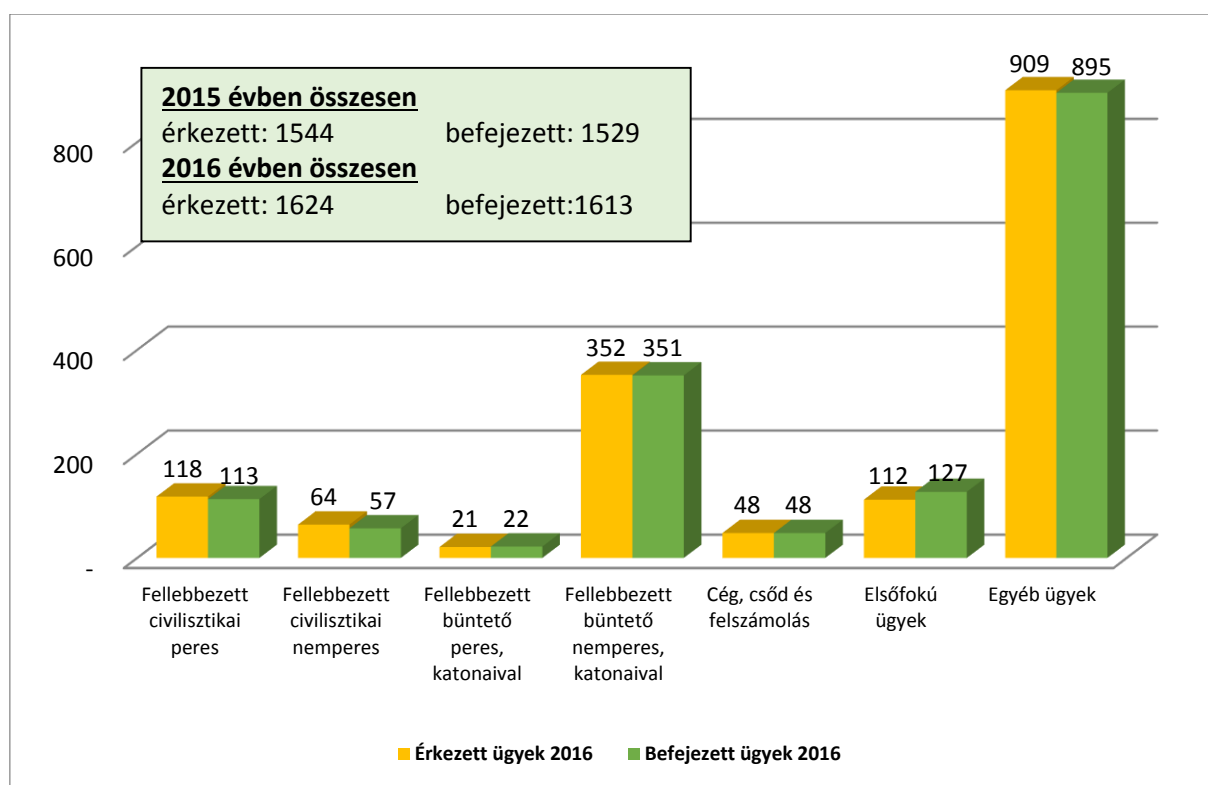
A Kúrián 2016-ban regisztrált ügyek összesített száma (8.950, amiből peres ügy 7.299) – hasonlóan más fellebbviteli fórumokhoz – szintén növekedett, 14,7%-kal az előző beszámolási időszakhoz képest (7.805, ebből peres 6.192).

A peres ügyek körében a növekedés mértéke 17,9%. Legjelentősebb az emelkedés a fellebbezett peres ügyek körében (139), mert itt a 2015. évinél 120,6%-kal több ügy érkezett – igaz, ezen ügyfajta csak a teljes érkezés 1,5%-ára rúgott.

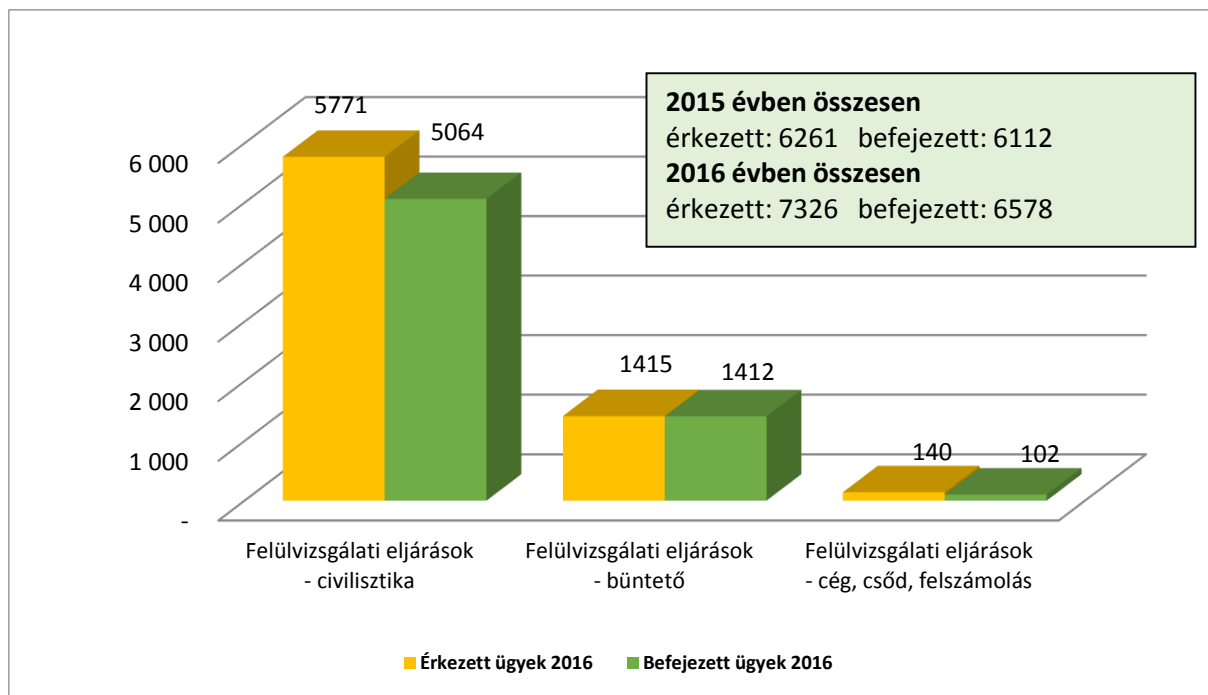
A felülvizsgálati eljárások száma 17%-kal volt magasabb (7.326), mint a megelőző évben.

Jelentősen visszaesett a harmadfokú fellebbezett peres ügyek száma (21) és a fellebbezett nemperes ügyeké (464) – a csökkenés rendre 33,3% és 25,5%, 2015-höz viszonyítva.

Az összes befejezett és összes érkezett ügy aránya 91,5%, azaz 2016-ban nőtt a hátralék.

24. ábra: A Kúria ügyforgalmi adatai felülvizsgálat nélkül

25. ábra: A Kúria felülvizsgálati ügyforgalmi adatai

Az érkezési adatok változásának belső, ügyszak szerinti megoszlása a Kúrián is összetett.

4.5.1.1. Civilisztikai ügyszak

A Civilisztikai Kollégium polgári szakágában 14,9%-kal, a gazdasági szakágában 148%-kal, míg a munkaügyi szakágában 26,2%-kal több újonnan érkező fellebbezett és felülvizsgálati ügyet regisztráltak.

4.5.1.2. Büntető ügyszak

A Büntető Kollégium az egyedüli, ahol kismértékű csökkenés (-4,8%) mutatkozik a 2015. évi fellebbezett és felülvizsgálati ügyek érkezéséhez képest.

4.5.1.3. Közigazgatási ügyszak

A Közigazgatási Kollégiumban 2016-ban gyakorlatilag azonos maradt az ügyteher, a 2015. évi értékek 100,1%-a.

4.5.2. Ügybefejezés

A Kúria tanácsai által befejezett 8.191 ügy 7,2%-kal több, mint az előző évben. A fellebbezett peres ügyek tekintetében a legnagyobb a változás, közel négyszer annyi üggyel (135), mint 2015-ben.

Követve a csökkenő érkezőszámot, a harmadfokú és fellebbezett nemperes ügyekből kevesebb került befejezésre.

A felülvizsgálat körében a tanácsok 7,6%-kal több ügyet zártak le 2016-ban, mint 2015-ben.

4.5.2.1. Civilisztikai ügyszak

Valamennyi szakágban a lezárt ügyek száma is emelkedett- igazodva a növekvő érkezési volumenhez.

4.5.2.1. Büntető ügyszak

A büntető szakág a 2016-ban beérkező teljes ügymennyiséget feldolgozta mind a fellebbezett, mind a felülvizsgálati ügyek területén.

4.5.2.3. Közigazgatási ügyszak

A Közigazgatási Kollégium tanácsai 2,4%-kal több ügyet zártak le, mint 2015-ben.

4.5.3. Folyamatban maradt ügyek

A 2016. december 31-én folyamatos ügyek száma 3.471-re, 28%-kal emelkedett az előző beszámolási időszakhoz képest.

A számszerűen legjelentősebb volumenű felülvizsgálati ügyek száma (3.306) 29,2%-kal haladja meg a 2015-ös 2.559-et. Mérséklődött ugyanakkor a harmadfokú folyamatos ügyek mennyisége (8); és az elsőfokú ügyek száma (14).

Leginkább a gazdasági szakág tanácsainak munkaterhe emelkedett meg 2016. végére az előző beszámolási időszakhoz képest, hiszen 191,7%-kal több folyamatos ügyük (353) van, mint 2015-ben. Jelentős a növekedés (65,7%) a munkaügyi és (26,7%) a polgári szakágban is (1.347 fellebbezett és felülvizsgálati folyamatos ügy).

4.6. Egyes kiemelt vagy külön figyelmet érdemlő ügycsoportok ügyforgalmi adatai

4.6.1. Gyorsított büntető eljárások (bírság elé állítás, tárgyalás mellőzése)

A járásbírságok által intézett ügyek között a bíróság elé állítás, illetve a tárgyalás mellőzése azért bír kiemelt jelentőséggel, mert a jogintézmények egyre szélesebb körű alkalmazásával nagymértékben javítható a büntető eljárások átlagos időtartama – ezáltal hozzájárul az időszerű ítékezés stratégiai céljához. Már a korábbi elemzések is kitértek annak leíró vizsgálatára, hogy az egyes törvényszékek járásbírságainak büntető ügyforgalmán belül milyen – jelentős – eltérések mutatkoznak a tárgyalás mellőzésével zajló, illetve a bíróság elé állítás révén induló, ún. gyorsított büntető eljárások számában.

Ezt az eltérést egyfelől a vádhatóságok gyakorlata (bírság elé állítás), másfelől a bíróság elé vitt ügyek jellege eredményezi (utóbbira kihat egyes bűncselekmények jellemző területi eloszlása, például a határázár, migrációval kapcsolatos bűncselekmények) – a bíróságok hivatalból, ügyési indítvány hiányában csak a tárgyalás mellőzéses ügyek számát tudják alakítani, ha a szükséges előfeltételek fennállnak. A 2016. év adatai ezeket a megállapításokat megerősítik.

Az itt következő két táblázat törvényszékek szerinti bontásban foglalja össze, milyen arányt képviselnek az összes érkezett járásbírsági büntető ügymennyiségben belül a tárgyalás mellőzésével, illetve a bíróság elé állítással elintéztett ügyek.

Törvényszék	Összes büntető érkezés		Tárgyalás mellőzésével elbíralt ügyek		Tárgyalás mellőzésével elbíralt ügyek aránya az összes büntető érkezés %-ában	
	2015. év	2016. év	2015. év	2016. év	2015. év	2016. év
Kaposvári Törvényszék	4239	4400	996	1235	23,5%	28,1%
Szombathelyi Törvényszék	2872	2579	717	671	25,0%	26,0%
Balassagyarmati Törvényszék	3520	2798	732	688	20,8%	24,6%
Győri Törvényszék	4395	4673	1014	1131	23,1%	24,2%
Nyíregyházi Törvényszék	12585	10400	2499	2494	19,9%	24,0%
Zalaegerszegi Törvényszék	3073	2884	613	623	19,9%	21,6%
Szolnoki Törvényszék	5234	5540	1307	1167	25,0%	21,1%
Budapest Környéki Törvényszék	11155	11069	2222	2085	19,9%	18,8%
Gyulai Törvényszék	5040	4508	931	849	18,5%	18,8%
Miskolci Törvényszék	10218	9595	1806	1735	17,7%	18,1%
Székesfehérvári Törvényszék	4308	3955	778	683	18,1%	17,3%
Szekszárdi Törvényszék	2620	2703	495	463	18,9%	17,1%
Pécsi Törvényszék	4410	4328	660	714	15,0%	16,5%
Tatabányai Törvényszék	4094	3684	654	606	16,0%	16,4%
Kecskeméti Törvényszék	11426	11246	1972	1752	17,3%	15,6%
Veszprémi Törvényszék	4071	4015	636	619	15,6%	15,4%
Debreceni Törvényszék	6919	5804	841	874	12,2%	15,1%
Egri Törvényszék	4025	3828	564	547	14,0%	14,3%
Szegedi Törvényszék	7320	8254	1129	897	15,4%	10,9%
Fővárosi Törvényszék	25231	25577	2841	2714	11,3%	10,6%
Összesen	136755	131840	23407	22547	17,1%	17,1%

26. ábra: Tárgyalás mellőzésével elbíralt ügyek száma és aránya törvényszékenként

Törvényszék	Összes büntető érkezés		Bíróság elé állítás		Bíróság elé állításos ügyek aránya az összes büntető érkezés %- ában	
	2015. év	2016. év	2015. év	2016. év	2015. év	2016. év
Szegedi Törvényszék	7320	8254	1200	2493	16,4%	30,2%
Tatabányai Törvényszék	4094	3684	627	727	15,3%	19,7%
Budapest Környéki Törvényszék	11155	11069	1491	1979	13,4%	17,9%
Szolnoki Törvényszék	5234	5540	534	939	10,2%	16,9%
Veszprémi Törvényszék	4071	4015	377	598	9,3%	14,9%
Debreceni Törvényszék	6919	5804	822	819	11,9%	14,1%
Egri Törvényszék	4025	3828	436	529	10,8%	13,8%

Kaposvári Törvényszék	4239	4400	420	528	9,9%	12,0%
Miskolci Törvényszék	10218	9595	939	1119	9,2%	11,7%
Nyíregyházi Törvényszék	12585	10400	794	1003	6,3%	9,6%
Kecskeméti Törvényszék	11426	11246	1027	1036	9,0%	9,2%
Fővárosi Törvényszék	25231	25577	1715	2347	6,8%	9,2%
Szekszárdi Törvényszék	2620	2703	101	242	3,9%	9,0%
Pécsi Törvényszék	4410	4328	375	370	8,5%	8,5%
Szombathelyi Törvényszék	2872	2579	231	219	8,0%	8,5%
Győri Törvényszék	4395	4673	157	331	3,6%	7,1%
Zalaegerszegi Törvényszék	3073	2884	85	170	2,8%	5,9%
Székesfehérvári Törvényszék	4308	3955	166	157	3,9%	4,0%
Balassagyarmati Törvényszék	3520	2798	103	100	2,9%	3,6%
Gyulai Törvényszék	5040	4508	55	113	1,1%	2,5%
Összesen	136755	131840	11655	15819	8,5%	12,0%

27. ábra: A bíróság elé állítások száma és aránya törvényszékenként

Abszolút számban mérve, három csoportot felállítva, az alábbiak állapíthatók meg:

Azok közé a bíróságok közé, ahol mindkét speciális csoportban nőtt az ügyérkezés volumene, tartoznak a Kaposvári, a Győri, a Zalaegerszegi Törvényszék járásbíróságai.

Növekedett a tárgyalás mellőzéses ügyek száma a Kaposvári, a Debreceni, a Zalaegerszegi, a Pécsi Törvényszék bíróságain.

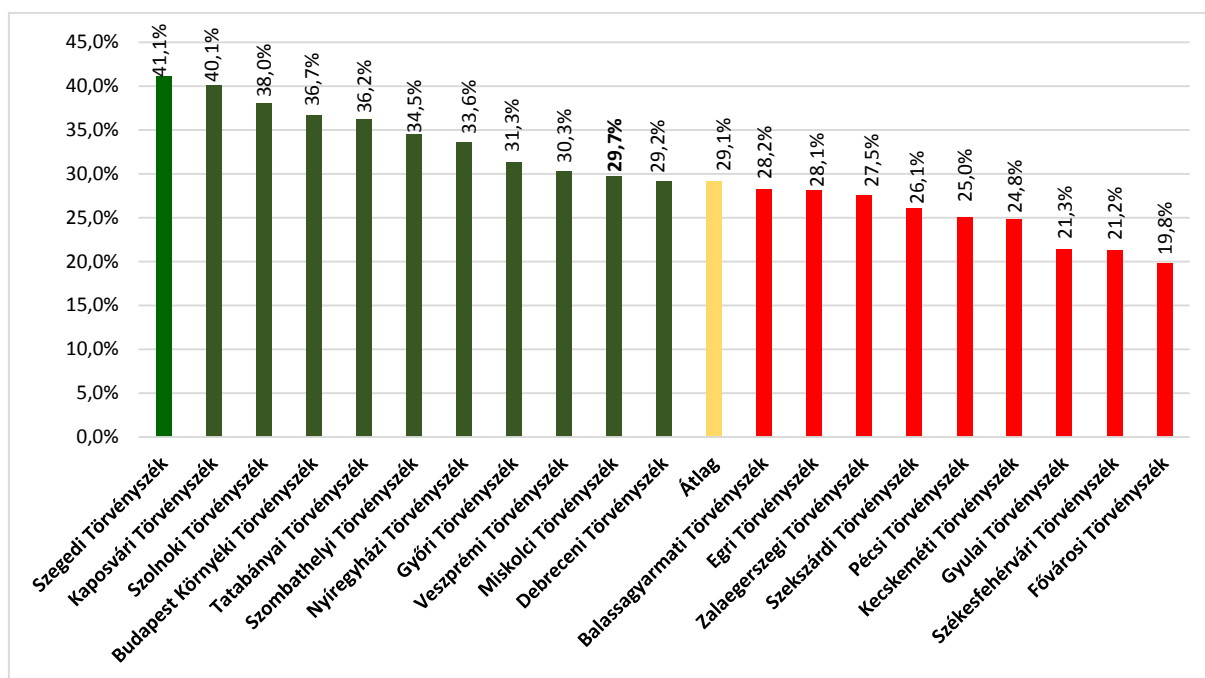
A Szombathelyi, a Debreceni, a Balassagyarmati, a Pécsi és a Székesfehérvári Törvényszéken kívül valamennyi megye járásbíróságán több bíróság elé állítás történt, mint a megelőző évben.

Az összes büntető ügyérkezésein belül az ún. gyorsított eljárások aránya országosan 25,6%-ról 29,1%-ra emelkedett egy év alatt.

A leginkább érintett törvényszékek (Szeged, Kaposvár, Szolnok, Budapest Környéki Törvényszék) esetében egyöntetűen még tovább emelkedett az arány, Szegeden és Kaposvárott már meghaladja a 40%-ot.

Az általános tendenciával szemben csak a Kecskeméti, illetve a Székesfehérvári Törvényszék járásbíróságain figyelhető meg kisebb csökkenés.

Az itt következő diagramon hasonlítható össze az országos átlaghoz viszonyítva a törvényszékek helyzete.

28. ábra: A gyorsított eljárások aránya az országos átlaghoz viszonyítva

4.6.2. Szabálysértés

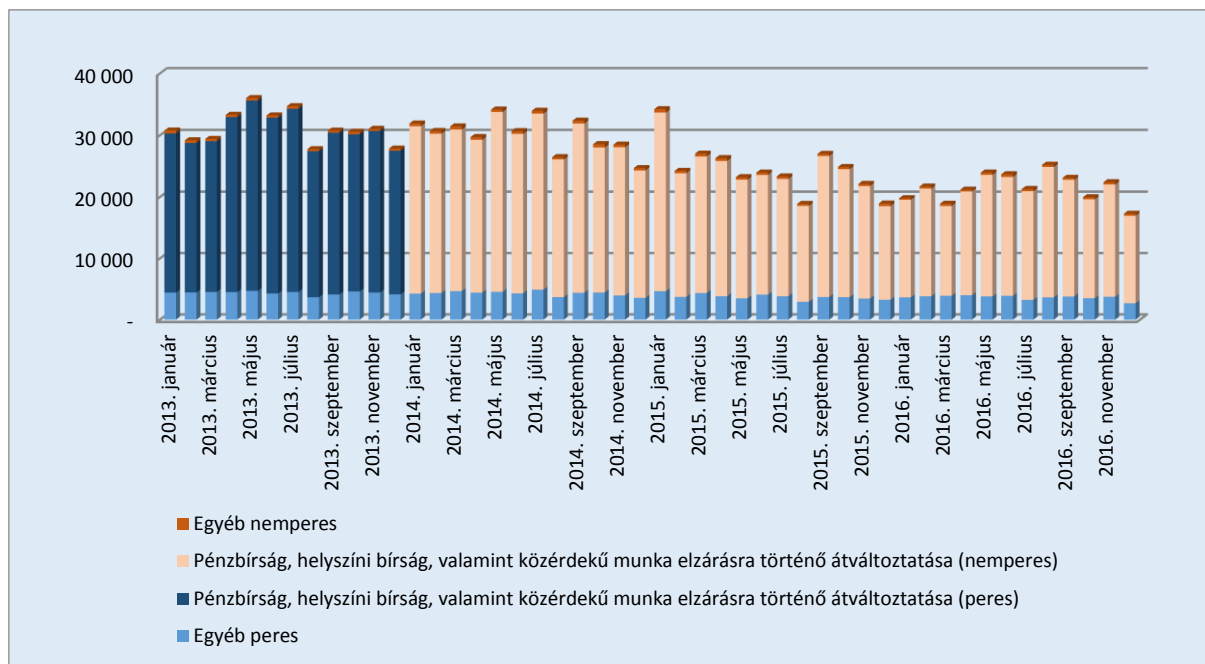
A bíróságokra érkező szabálysértési (peres és nemperes egyaránt) ügyek ügyforgalmának alakulását az egyik leghosszabb idősoros (2013. januártól felvett) adatokkal elemezzük.

2013. december 31-ig a pénzbírság, helyszíni bírság, valamint a közérdekű munka elzárásra történő átváltoztatása peres eljárásnak zajlott, 2014. január 1-től viszont már nemperes formában. Ennek következtében 2013-2014 fordulójától alapvetően megváltozott az ügyek szerkezete.

2014-ben már megindult a teljes ügyérkezés lassú mérséklődése, ez változatlan volt 2015. és 2016. években is. 2014-ben a havi átlagos ügyérkezés 30.249,5 ügy volt, 2016-ban 21.537,5 ügy. 2014-ben a legtöbb új eljárás (34.148) májusban indult, a legkevesebb decemberben (24.683). Ehhez képest a 2016. évi legmagasabb augusztus havi érkezés alig volt magasabb (25.2214), mint a két évvel azelőtti legalacsonyabb.

2016-ban összesen 43.516 peres és 214.934 nemperes szabálysértési ügyet regisztráltak a bíróságok.

Mindkét ügycsoportban mérséklődés látható 2015-höz viszonyítva: a peres ügyeknél -2,9%, a nemperes ügyeknél - 13,7% a változás. Az érkezett ügyek megoszlásában azonban jól látható, hogy az egyéb peres ügyek abszolút száma hosszú idő óta jórészt állandó, és az ingadozások a pénzbírság, helyszíni bírság és közérdekű munka átváltoztatása tárgyában indult eljárásoknál tapasztalhatók.

29. ábra: Az érkezett szabálysértési ügyek száma

Az általános mérséklődéssel szemben viszont kisebb érkezés-emelkedés következett be a Kaposvári Törvényszék (12,2%), a Szolnoki Törvényszék (10,2%) és a Budapest Környéki Törvényszék (8,7%) bíróságain a szabálysértési peres ügyek területén.

Könnyebbedett a Balassagyarmati, a Fővárosi, a Székesfehérvári, a Tatabányai és a Veszprémi Törvényszék járásbíróságainak helyzete, amennyiben az elsőnél a peres, a többiekénél a nemperes szabálysértési ügyérkezés mérséklődött 22-28%-kal.

A befejezett szabálysértési peres ügyek száma 2016-ban 44.196 volt (1,5%-kal több, mint az érkezés).

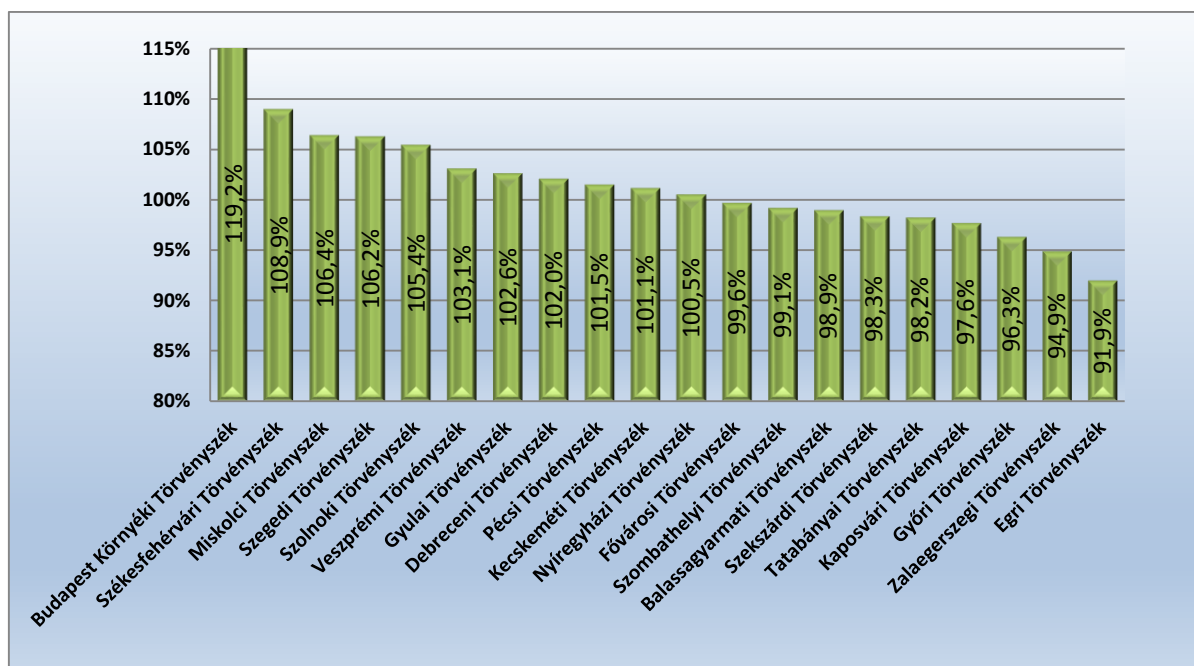
A nemperes ügyek körében a befejezésszám 223.207 ügy volt, 3,8%-kal több, mint az érkezett ügyek száma. Következik ebből, hogy folytatódott a munkateher mérséklődése, a tárgydíszak végén folyamatban maradt peres ügyek száma (4.249) a 2015. évnek 86,2%-a, a nemperes ügyek száma (24.646) pedig mindössze az előző évnek 74,9%-a.

A tárgyévi befejezett és érkezett ügyek egymáshoz viszonyított aránya (azaz a hátralék feldolgozásának intenzitása) szempontjából a Budapest Környéki Törvényszék eredménye a maga 119,2%-ával kimagasló.

Több ügyet fejezett be az érkezettekénél a Székesfehérvári, a Miskolci, a Szegedi, a Szolnoki, a Veszprémi, a Gyulai, a Debreceni, a Pécsi, a Kecskeméti és a Nyíregyházi Törvényszék is. Az Egri Törvényszék járásbíróságain ugyanakkor csak az érkezés 91,9%-át sikerült feldolgozni 2016-ban.

Számos bíróságon – a mérséklődő új ügyérkezés ellenére is – elérték a befejezések számának 2015-höz viszonyított növelését, ami az egyes ügyek elintézési időtartamának további rövidülésére utal. A Pécsi, a Kecskeméti, a Gyulai, a Székesfehérvári és a Kaposvári Törvényszék bíróságain 4-10%-kal több peres ügyet zártak le 2016-ban, mint a megelőző évben. A Budapest Környéki Törvényszéken pedig a nemperes ügybefejezést növelték meg 4,3%-kal: ez azért fontos adat, mert erre a törvényszékre érkezett a teljes országos nemperes ügyérkezés 13,21%-a, és itt fejezték be az összes ilyen ügy 15,5%-át – abszolút számok tekintetében ennek a törvényszéknek a járásbíróságai bonyolítják a legnagyobb ügyforgalmat.

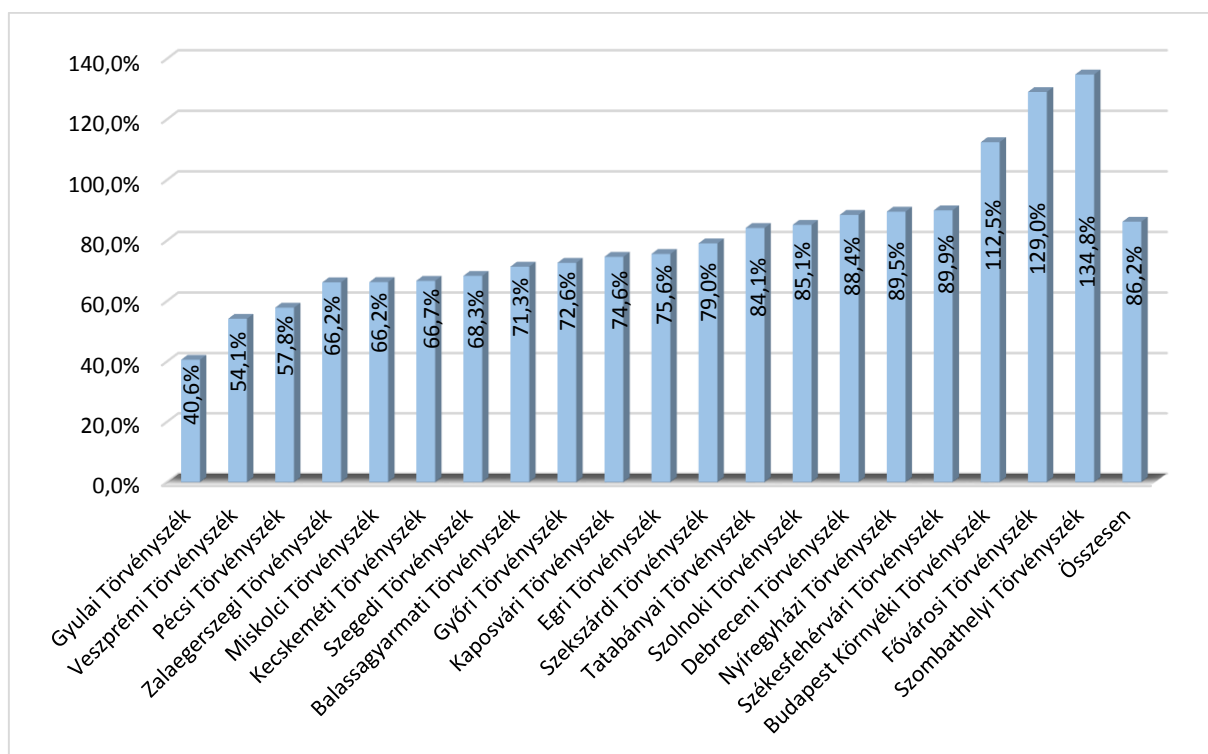
Az alábbi diagramon – csökkenő sorrendben – kerül bemutatásra, hogy az egyes törvényszékek járásbíróságain a befejezett/érkezett ügyek hányadosa százalékos értékben kifejezve miként alakult. (A 100%-nál magasabb érték azt takarja, hogy az érkezett ügymennyiségnél több ügyet zártak le; míg a 100%-nál alacsonyabb érték esetén az ügyhátralék növekedett.)

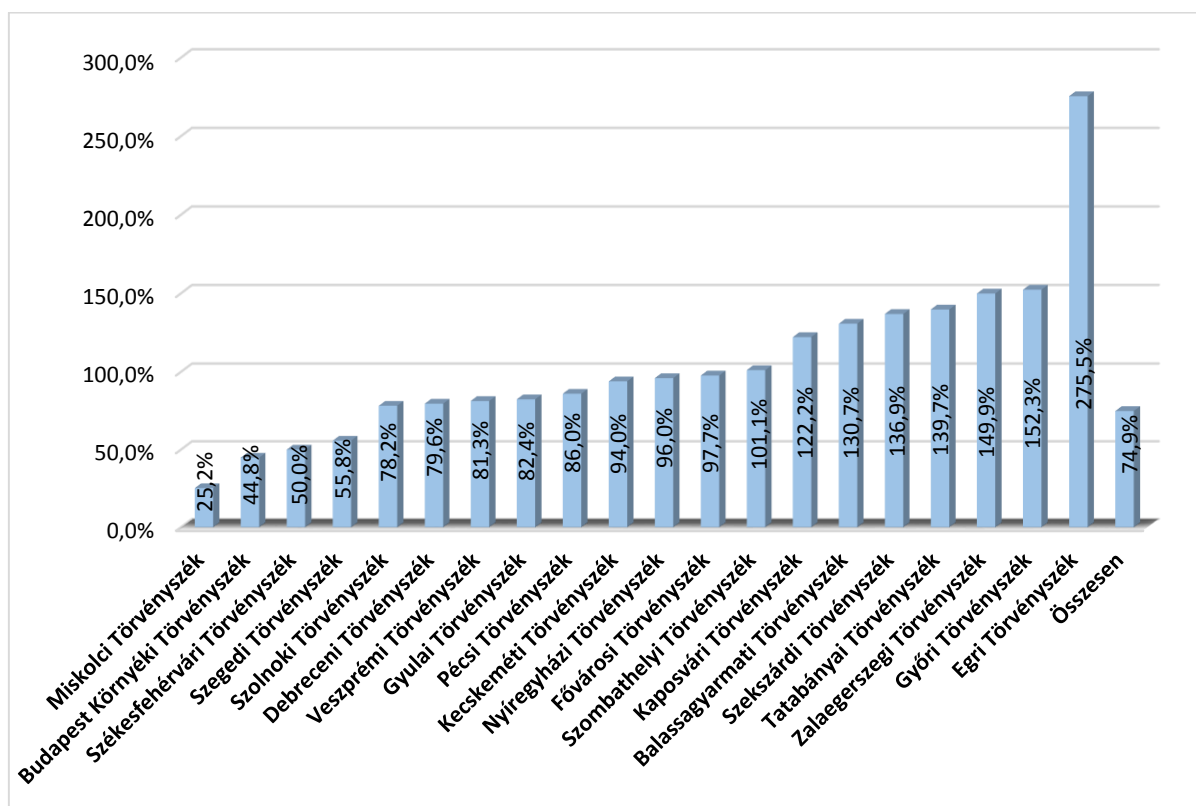
30. ábra: Az érkezett szabálysértési ügyek feldolgozásának aránya

Látható, hogy Fővárosi és a Szombathelyi Törvényszéken csak kismértékű az elmaradás; míg a Győri, Zalaegerszegi és Egri Törvényszéken figyelmet kell fordítani a lemaradás megakadályozására. Mindhárom törvényszéken a szabálysértési nemperes ügyek érintettek a problémában, ezen a területen elmozdulást jelenthet a titkári foglalkoztatás és a központi szabálysértési ügyintézés átgondolása.

Az alább következő két diagramon – megyei bontásban – a szabálysértési peres, illetve nemperes ügyhátralék alakulása látható, a 2015. évi érték százalékában.

31. ábra: Folyamatban lévő peres szabálysértési ügyek aránya 2016-ban a 2015. évi %-ában

32. ábra: Folyamatban lévő nemperes szabálysértési ügyek aránya 2016-ban a 2015. évi %-ában

A folyamatban maradt peres szabálysértési ügyek területi megoszlása szempontjából a legnagyobb arányú javulás a Gyulai és Veszprémi Törvényszéken mutatkozik, itt a folyamatos ügyszám mindössze 40,6% és 54,1%-a az előző évinek.

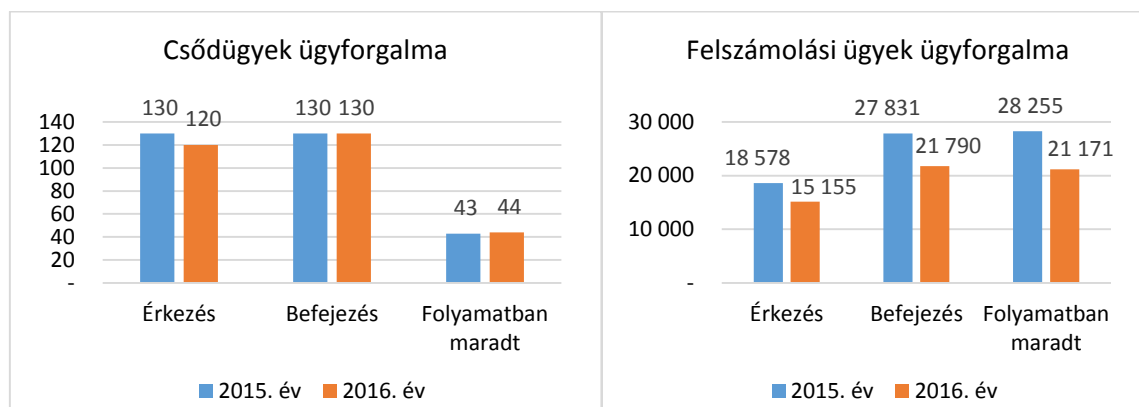
A nemperes ügyszakot nézve kiemelkedő a Miskolci Törvényszék bíróságainak helyzete, ahol a 2015. évinek a negyedére mérséklődött a folyamatos ügyek száma; de például a Budapest Környéki Törvényszék és a Székesfehérvári Törvényszék tekintetében is jelentős mérséklődés volt 2016 végére.

Az Egri Törvényszék bíróságain viszont az év végi 1.190 folyamatos nemperes ügy az előző évi érték 275,5%-át jelenti, és ügyhátralék-növekedés látható a Győri, a Zalaegerszegi, a Tatabányai, Balassagyarmati, Kaposvári és Szekszárdi Törvényszéken a nemperes; míg a Szombathelyi, Fővárosi és Budapest Környéki Törvényszéken a peres ügyszakban.

4.6.3. Csőd- és felszámolási ügyek

A törvényszékek ügyforgalmának általános bemutatása során már kiemelésre került, hogy ebben az ügyszakban is sikerült tovább csökkenteni a folyamatos ügyek számát.

A diagramok külön a csődügyek, külön a felszámolási ügyek ügyforgalmát láttatják 2015-2016-ban.

33. ábra: Csőd- és felszámolási ügyek ügyforgalmi adatai

A csődügyek tekintetében a csökkenő érkezés mellett változatlan ütemű feldolgozás látható. A folyamatban maradt ügyek számának változatlansága annak tudható be, hogy 2016. január 1-től új lajstromprogramot használnak a bíróságok, és az adatok korábbi rendszerből történő migrálása során adattisztítás is történt (kiszűrték a tévesen vagy többször lajstromozott, ki nem vezetett ügyeket); így a 2016. évi nyitó adatok eltértek a 2015. évi záró állapottól. Ennek jövőbeli más kihatása nem lesz, az új program használatával egységesíthető és ellenőrizhető a lajstromozás.

A 2015-ben regisztrált 18.578 felszámolási kérelemhez képest a tárgyévi 15.155 ügy közel 19%-os mérséklődést jelentett.

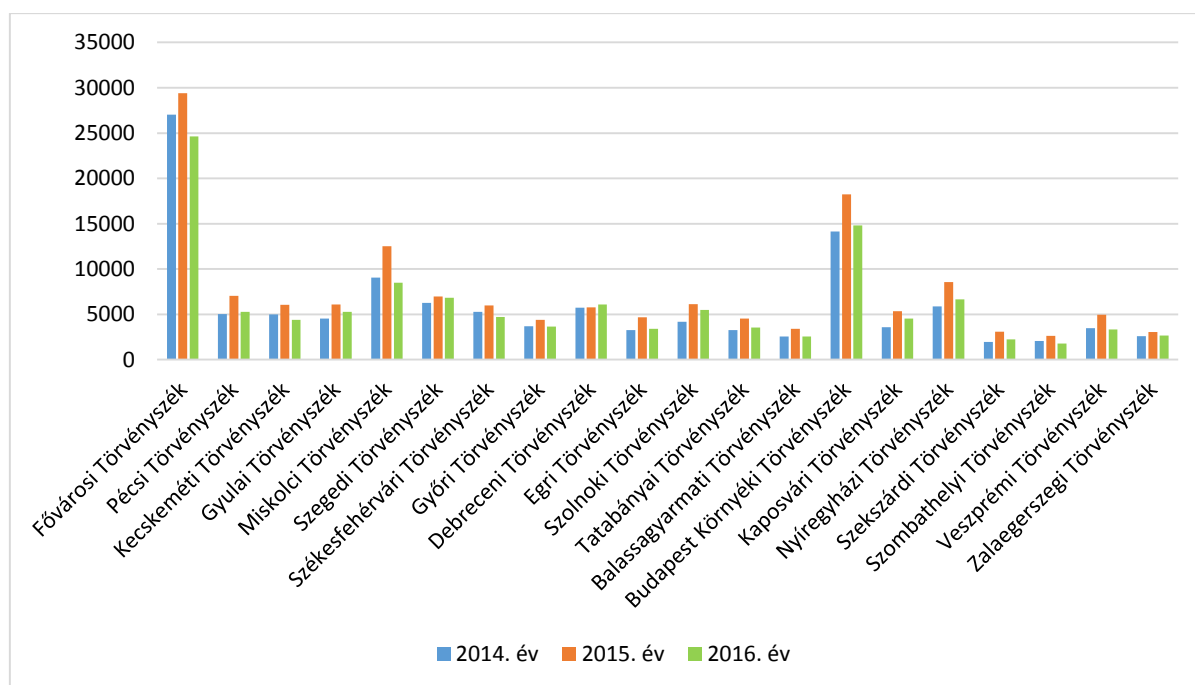
Ezt a tendenciát szükségképpen követte a befejezések számának visszaesése is (2015: 27.831; 2016: 21.790), ám az eljárást lezáró határozatok száma ebben az évben is magasabb volt az érkező kérelmeknél (befejezés/érkezés aránya 2015-ben: 150%; 2016: 144%). Következésképpen a folyamatban maradt ügyek száma tovább mérséklődött, 7.084 üggyel (25%).

4.6.4. Végrehajtási ügyek

Az alsó fokú (járás-, valamint közigazgatási és munkaügyi) bíróságokra érkező végrehajtási ügyek mennyisége az elmúlt három évben (2014-2016) hullámzó képet mutatott.

Az összesített országos értékben 2014-2015 között egy több, mint 25%-os növekedés volt látható (2014: 118.526 ügy, 2015: 148.759 ügy). Ellenben 2015-2016 viszonylatában éppen ellenkezőleg, egy közel 20%-os visszaesés következett be (2016-ban már csak 120.314 új végrehajtási ügyet lajstromoztak a járásbíróságok, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságok).

Ennek az volt az oka, hogy a 2015. évi emelkedés egyszeri volt, és jól beazonosíthatóan kötődött a közjegyzők által elrendelt végrehajtási eljárásokhoz, amelyek egy nagy részében meghatározott szolgáltatók tömegesen benyújtott jogutódlási kérelmét kellett elintézni.

34. ábra: Érkezett végrehajtási ügyek száma

A fenti ábra 2014-2016 közötti időszakban mutatja be a járásbíróságra érkezett végrehajtási ügyek mennyiségét.

Területi megoszlásban vizsgálva az adatok idősoros változását, nem kitérve a központi régió súlyából adódó mennyiségi hatásokra, látható: a fentebb említett általános, országos tendenciával nem mozog együtt a Debreceni Törvényszék. Utóbbin 2014-2016 között az ügyemelkedés folyamatos, vagyis nem következett be a máshol jól észlelhető csökkenés 2016-ban.

A csökkenés mértéke a Pécsi, a Gyulai, a Szegedi, az Egri, a Szolnoki, a Tatabányai, a Kaposvári, a Nyíregyházi, a Szekszárdi és a Zalaegerszegi Törvényszék járásbíróságai esetében nem eredményezte azt, hogy a 2014. évi értékek „alá” essenek.

Több törvényszékre azonban a 2014. évinél is kevesebb új ügy érkezett (Fővárosi, Kecskeméti, Miskolci, Székesfehérvári, Győri, Szombathelyi, Veszprémi Törvényszék).

A befejezett ügyeket vizsgálva kijelenthető, hogy országos összesítésben tovább tart a munkateher lefaragása.

Az alsóbb szintű bíróságok 2016-ban 126.581 végrehajtási ügyet fejeztek be, 6.267 darabbal többet, mint amennyi érkezett.

A Debreceni Törvényszék és a Kaposvári Törvényszék a 2015. évi értékhez képest növelni tudta a befejezések számát: a Debreceni Törvényszék területén 19,4%-kal, míg a Kaposvári Törvényszék területén 4,7%-kal emelkedett ez a mutató az előző évihez képest. A többi bíróságon a befejezett végrehajtási ügyek száma – a már fentebb jelzett érkezés-csökkenéssel párhuzamban – kevesebb volt.

2016. december 31-én összesen 19.765 végrehajtási ügy maradt folyamatban, ami a 2015. évi ügymennyiség 75,9%-a.

Kiemelkedő volt az ügyek számának mérséklődése a Székesfehérvári (-40,9%), a Debreceni (-41,1%), a Kaposvári (-46%), a Nyíregyházi (-39,9%) és a Szombathelyi Törvényszék (-68,4%) helyi bíróságain. Emelkedett viszont a folyamatos ügyek száma a Gyulai (33%), a Szolnoki (12,7%) és a Kecskeméti (6,5%) Törvényszék bíróságain.

A törvényszéki végrehajtások ügyforgalmi adatai az érkezést tekintve lényeges változást nem tükröznek.

2016-ban az előző évi ügymennyiség 99,1%-a (40.519) indult meg új ügyként. Az országos adat értékelésénél azonban tekintetbe kell venni azt a körülményt is, hogy a Kaposvári és Zalaegerszegi Törvényszéken radikális csökkenés következett be (az előző évi érték 2% és 4,4%-a!); ami azonban a korábbi lajstromozási gyakorlat megváltozására vezethető vissza.

Ez utóbbinak tudható be, hogy a két említett törvényszék befejezésszáma is drasztikusan lecsökkent.

Emellett a Budapest Környéki Törvényszék befejezett törvényszéki végrehajtási ügymennyisége (14.827 ügy) azért lett 172,4%-a az előző évinek, mert a törvényszék 2016-ban vezette ki a nem megfelelően lajstromozott ügyeit. Így az országos befejezési mutató alakulását ez is befolyásolta.

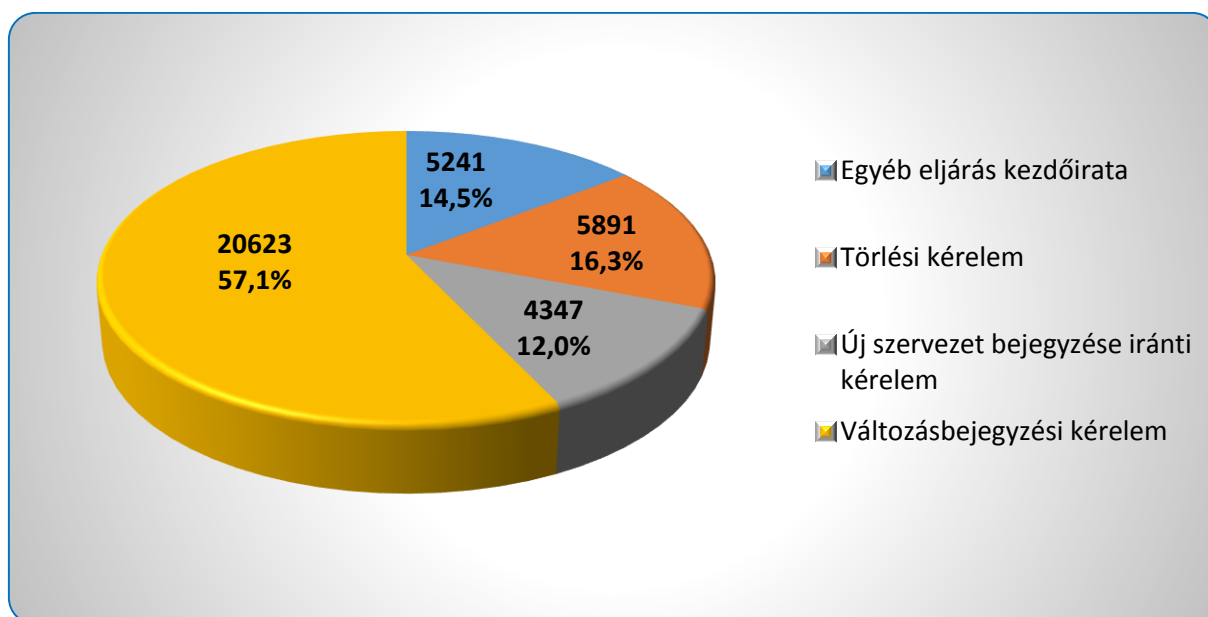
A 2017-ben lezajló, a végrehajtási ügyek lajstromvezetését egységesítő informatikai intézkedésekkel együtt megteendő adattisztítások várhatóan érinteni fogják a végrehajtási ügyforgalmi adatokat is.

4.6.5. Civil szervezetek nyilvántartási ügyei

2016. év folyamán a társadalmi szervezeteket, alapítványokat nyilvántartó törvényszékekhez összesen 36.102 eljárást megindító kérelem érkezett.

Ezek 57,1%-a (20.623) változás-bejegyzési kérelem volt. Új szervezet bejegyzése iránt 4.347 kérelem érkezett, törlés iránt pedig 5.891. Az egyéb eljárások kezdőiratainak száma 5.241 volt.

A lenti kördiagram mutatja be az eljárást megindító iratok típusainak megoszlását, országos összesítésben, a 2016. évben.

35. ábra: Eljárást megindító iratok típusainak megoszlása

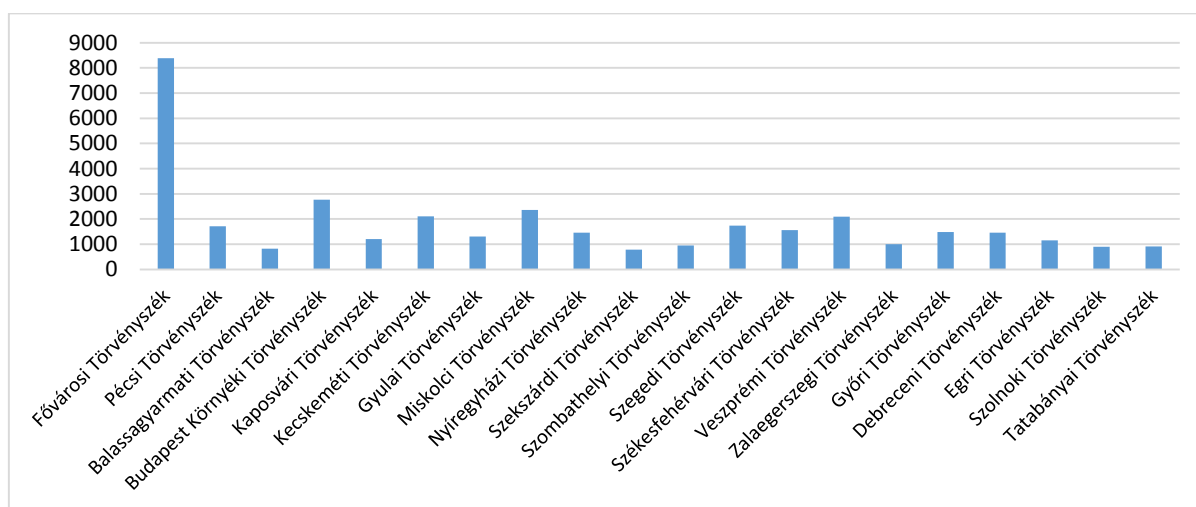
Amennyiben a civil nemperes ügyek intézésében részt vevő bíróságok teljes munkaterhét kívánjuk számba venni, az eljárást megindító beadványokon túl az egyéb kérelmeket is össze kell számolni:

2016-ban országosan összesen 135.084 intézkedést igénylő beadványt nyújtottak be a különböző ügyfelek, amelynek 25,3%-a volt elektronikus úton továbbított.

A bírósághoz érkező kérelmek területi megoszlása visszatükrözi az egyéb eljárások kapcsán látható egyenlenségeket: a Fővárosi Törvényszék és a Budapest Környéki Törvényszék 23% és 8%-os részesedése megmutatja, hogy a központi régióban koncentrálódik a társadalmi szervezetek aktivitása is.

Az egyéb törvényszékek egyenként 2-6% közötti értékkel részesednek az országos érkezésből. Intenzívnek mondható még a Miskolci, a Veszprémi és a Kecskeméti Törvényszék érkezési adata.

Itt tekinthető meg - megyei megoszlásban – az egyes törvényszékekhez benyújtott kérelmek száma.

36. ábra: Beadványok számának megoszlása a törvényszékek között

A területen dolgozók munkáját jellemzi, hogy 2016-ban a civil szervezetek nyilvántartási ügyeiben eljáró bíróságok összesen 46.337 eljárást lezáró határozatot hoztak.

A 2016-ban meghozott határozatok számához viszonyítva kevesebb, mint 1,5% volt azon fellebbezések aránya, amelyeket elbírálásra a másodfokú ítélőtáblákra felterjesztettek (690). Ebből a táblák 625 ügyet még 2016-ban el is bíráltak.

4.6.6. Bírósági közvetítés

A bírósági közvetítői ügyek ügyforgalmi adatainak számbavétele során tekintettel kell lenni arra, hogy az eljárás két fő szakaszra osztható; az elsőben tisztázódik az, egyáltalán megvan-e a felekben a szándék az érdemi párbeszédre. Az ügyek egy része már ebben a szakban – nem érdemi módon – befejeződik.

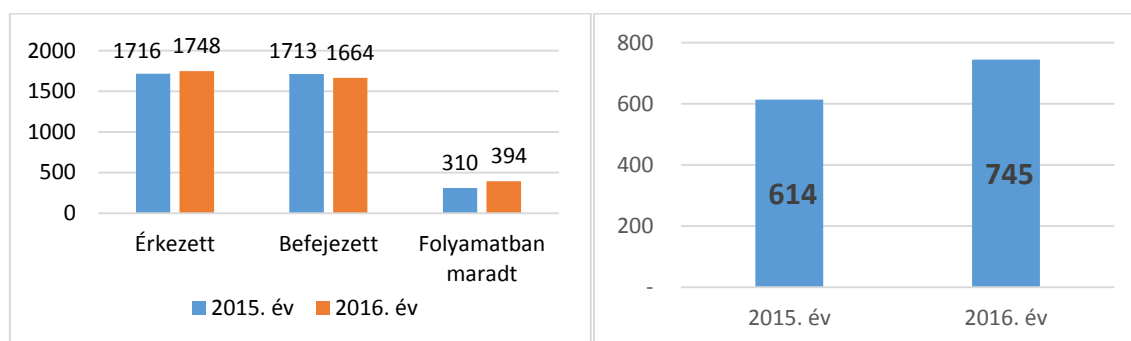
A közvetítői ügyekben eljáró bírák és titkárok eredményességét a második szakaszban, érdemben lezárt ügyek szempontjából kell tekinteni (megállapodással vagy megállapodás nélkül zárult közvetítői ügyek).

Ennek fényében értékelendő, hogy 2016-ban országosan 1748 közvetítői ügy indult, és befejezést nyert 1.664 ügy; és az érkezést tekintve a 2015-ös évhez képest 1,8%-os az emelkedés.

A befejezési mutatók az előző évhez képest kissé visszaestek: 2015-ben közel 100%-os volt a befejezés/érkezés aránya, a tárgyévben ez 95,2% (1.664 befejezett ügy).

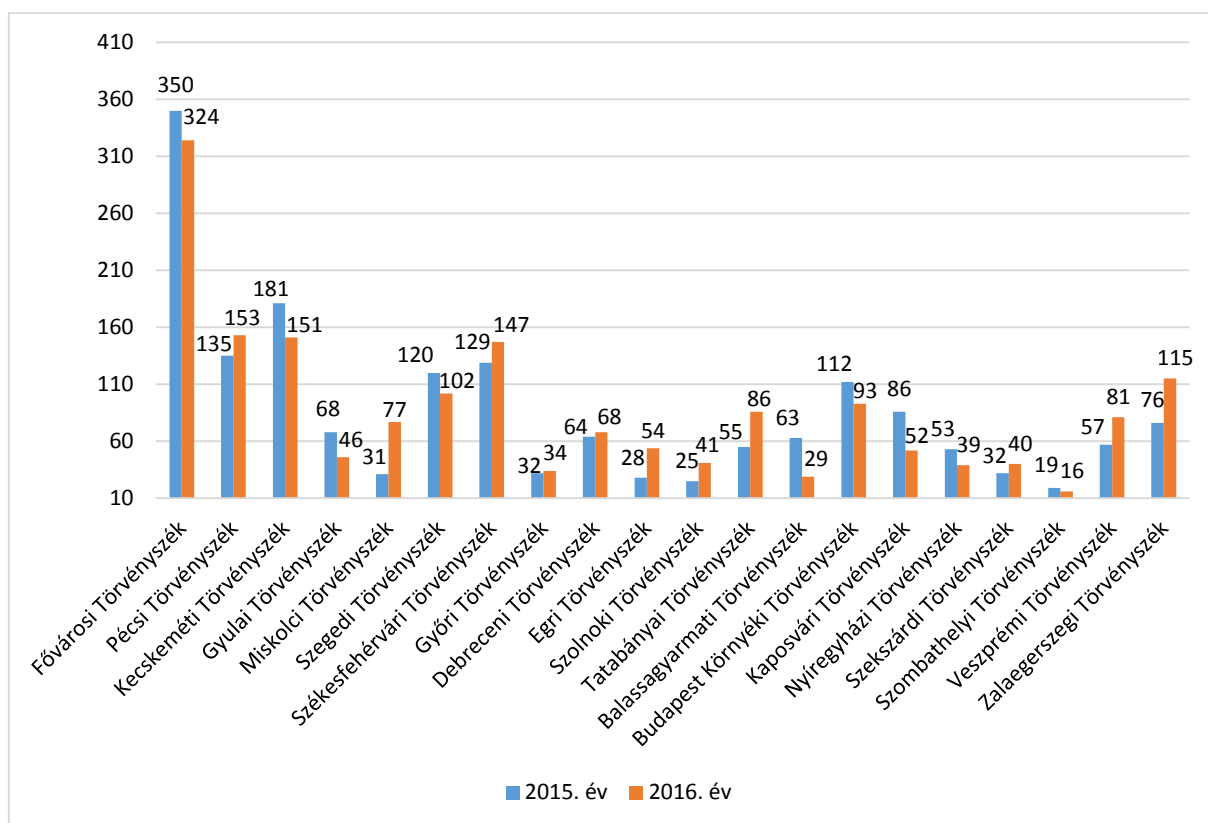
A megállapodással befejezett eljárások száma a 2015 évhez hasonlóan 500 körül alakult, ugyanakkor nőtt azon esetek száma, amelyeknél a szigorúan titkosító jogszabályok miatt (egyéb módon befejeződött) az eljárások eredménye nem megmondható. Ez utalhat arra, hogy a megegyezéssel befejezett eljárások száma növekedett és összességében a némileg kevesebb befejezésszám mögött a valódi eredmény elérésére koncentráltak a bírósági közvetítők.

A fentieket ábrázolják a következő diagramok.

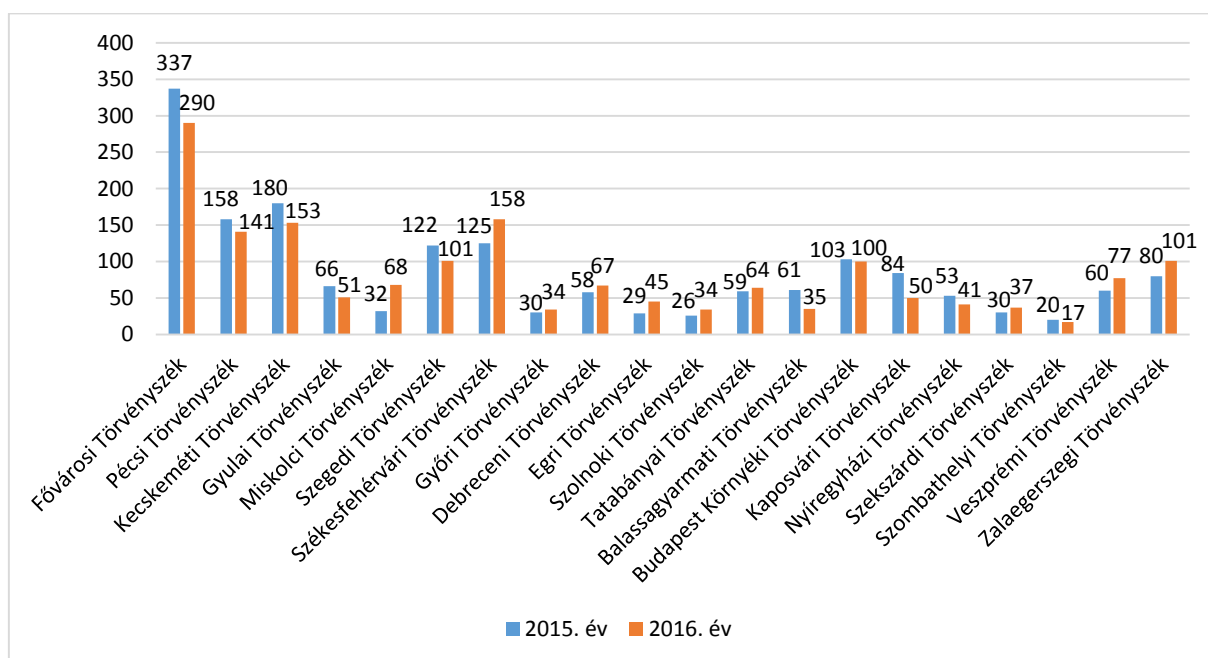

37. ábra: A közvetítői ügyek ügyforgalmi adatai és az egyéb módon zárult ügyek száma

A mediációs ügyek ügyforgalmának 2015-2016. évi alakulását törvényszéki bontásban pedig az itt következőkben lehet látni.

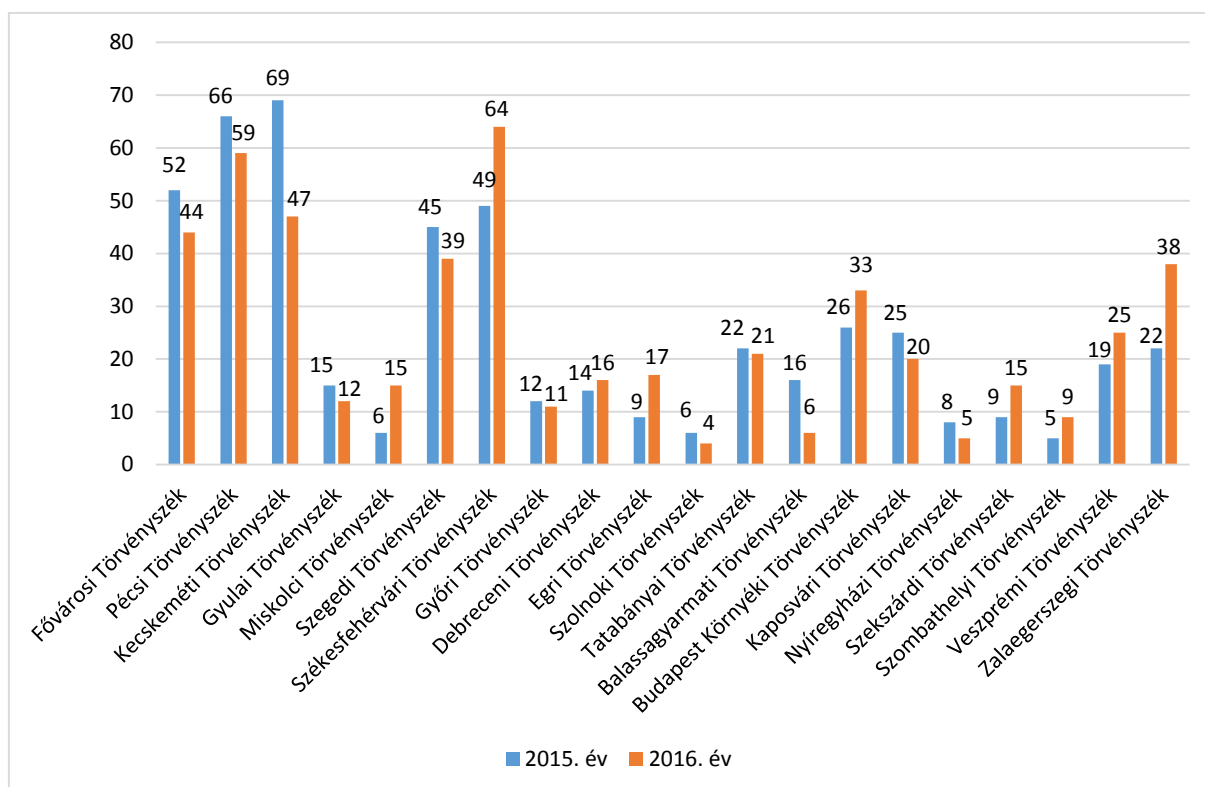

38. ábra: Érkezett mediációs ügyek száma törvényszékenként

39. ábra: Befejezett mediációs ügyek száma törvényszékenként

A mediációs tevékenység eredményét le lehet szűrni a megállapodással befejezett ügyek számából, amit az itt következő diagram szemléltet, törvényszéki bontásban.

40. ábra: Megállapodással befejeződött mediációs ügyek száma törvényszékenként

Az előző évhez képest nőtt az érkezés a zalaegerszegi, Veszprémi, Szekszárdi, Tatabányai, Szolnoki, Egri, Debreceni, Győri, Székesfehérvári, Miskolci és Pécsi Törvényszék illetékességi területén.

2015-höz képest több ügy fejeződött be a Miskolci, Székesfehérvári, Győri, Debreceni, Egri, Tatabányai, Szekszárdi, Veszprémi és Zalaegerszegi Törvényszéken.

Arányában és számában jelentősebb az ügyhátralék változása a Fővárosi, Pécsi, Tatabányai és Zalaegerszegi Törvényszéken.

5. Az ítélezés időszerűsége

5.1. Két éven túli pertartamú peres ügyek száma és aránya

A hosszabb pertartamú, 2 évnél régebb óta folyamatban maradt ügyek abszolút számának és a folyamatos ügyeken belüli arányának csökkentése – az időszerű ítélezés stratégiai célkitűzésével összefüggésben – évek óta kiemelt feladat, amelynek megvalósulását az elmúlt időszakban több országos program is támogatta.

Több évre visszatekintve elmondható, hogy bár az összesített adatok hosszú távon folyamatos mérséklődést mutatnak, az egyes években az egyes ítélezési szinteken és ügyszakokban többször eltérő előjelű és volumenű folyamatok váltakoztak.

Ebben jelentett határozott és pozitív elmozdulást 2015-ben a Szolgáltató Bíróságért, majd 2016-ban a Fenntartható Fejlődés Program.

A lentebbi két táblázat – külön a civilisztika és külön a büntető ügyszak vonatkozásában – szemlélteti 2011-2016 között a hosszabb pertartamú ügyek számának és arányának az alakulását az összes folyamatos ügyön belül.

Civilisztika						
Ítélezési szint	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
járásbíróság - összes folyamatban	83094	76621	83063	78899	76636	78325
járásbíróság - 2 éven túli folyamatban	4503	4544	4714	4664	4515	4082
járásbíróság - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	5,4%	5,9%	5,7%	5,9%	5,9%	5,2%
TÖRVÉNYSZÉK első fok - összes folyamatban	19925	17474	12119	9025	11777	12258
TÖRVÉNYSZÉK első fok - 2 éven túli folyamatban	3376	3388	3042	2394	1787	1579
TÖRVÉNYSZÉK első fok - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	16,9%	19,4%	25,1%	26,5%	15,2%	12,9%
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - összes folyamatban	7650	6971	6439	4860	5011	5767
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - 2 éven túli folyamatban	8	15	17	14	8	15
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	0,1%	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%
Ítéltábla - összes folyamatban	2135	2298	2600	1912	1592	1151
Ítéltábla - 2 éven túli folyamatban	6	10	13	5	16	1
Ítéltábla - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	0,3%	0,4%	0,5%	0,3%	1,0%	0,1%

Büntető (szabálysértés nélkül)						
Ítélezési szint	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
járásbíróság - összes folyamatban	48752	44129	42954	35310	32992	29967
járásbíróság - 2 éven túli folyamatban	4225	4278	3623	3023	2594	2220
járásbíróság - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	8,7%	9,7%	8,4%	8,6%	7,9%	7,4%
TÖRVÉNYSZÉK első fok - összes folyamatban	1646	1427	1356	1158	1064	1082
TÖRVÉNYSZÉK első fok - 2 éven túli folyamatban	271	334	287	268	274	229
TÖRVÉNYSZÉK első fok - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	16,5%	23,4%	21,2%	23,1%	25,8%	21,2%
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - összes folyamatban	6001	6456	6981	7155	6271	6034
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - 2 éven túli folyamatban	4	15	8	13	7	12
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	0,1%	0,2%	0,1%	0,2%	0,1%	0,2%
Ítéltábla - összes folyamatban	556	603	599	492	451	366
Ítéltábla - 2 éven túli folyamatban	0	1	1	1	0	0
Ítéltábla - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%

41. ábra: 2 éven túli pertartamú ügyek száma és aránya – 2011-2016 között

Ebben a keretben a bírósági szervezetrendszer 2016. évi helyzete többek között az Országos Bírósági Hivatal által meghirdetett Fenntartatható Fejlődés Programak köszönhetően a 2015. év hasonló adataival összevetve egyöntetűen javult, az alábbiak szerint:

5.1.1. Civilisztikai ügyszak

A civilisztikai ügyszakban 2015-ben az összes elsőfokú folyamatban maradt ügymennyiség 88.413 ügy volt, amiből 2 éven túl folyamatos 6.302 db volt – ez 7,1%-os arányt jelentett.

Ugyanez a mutató 2016-ban 90.583 folyamatban maradt ügy mellett 5.661 db hosszabb pertartamú ügy, több, mint 600 üggyel kevesebb. Arányában a folyamatos ügyek 6,2%-a. Annak ellenére tehát, hogy egy év alatt megemelkedett a folyamatos ügyek száma, a hosszabb pertartamúak mind számban, mind arányban visszaestek.

Látható tehát, 10%-kal kevesebb folyamatos 2 éven túli ügy volt 2016. december 31-én, mint a megelőző beszámolási időszak végén.

5.1.2. Büntető ügyszak

A büntető ügyszakban 2015-ben az év végén 34.056 ügy maradt összesen folyamatos, ebből 2.868 minősült hosszabb pertartamúnak: arányuk tehát 8,4%-volt.

Ugyanakkor 2016 végén 31.049 büntető elsőfokú folyamatos ügy maradt, amiből 2.449 volt 2 éven túli. A csökkenés 419 ügy. Az arány 7,9%-ra mérséklődött.

A három vizsgált adat (folyamatos ügyszám, 2 éven túli ügyek száma és aránya) párhuzamos elmozdulása azt jelenti, hogy az ügyszakban dolgozó tanácsok nem csak önmagában a hátralék ledolgozására, hanem ezen belül az öregebb ügyek minél intenzívebb feldolgozására törekedtek.

Elsőfokú büntető ügyszakban 15%-kal kevesebb hosszú pertartamú ügy volt folyamatban 2016. december 31-én, mint 2015-ben.

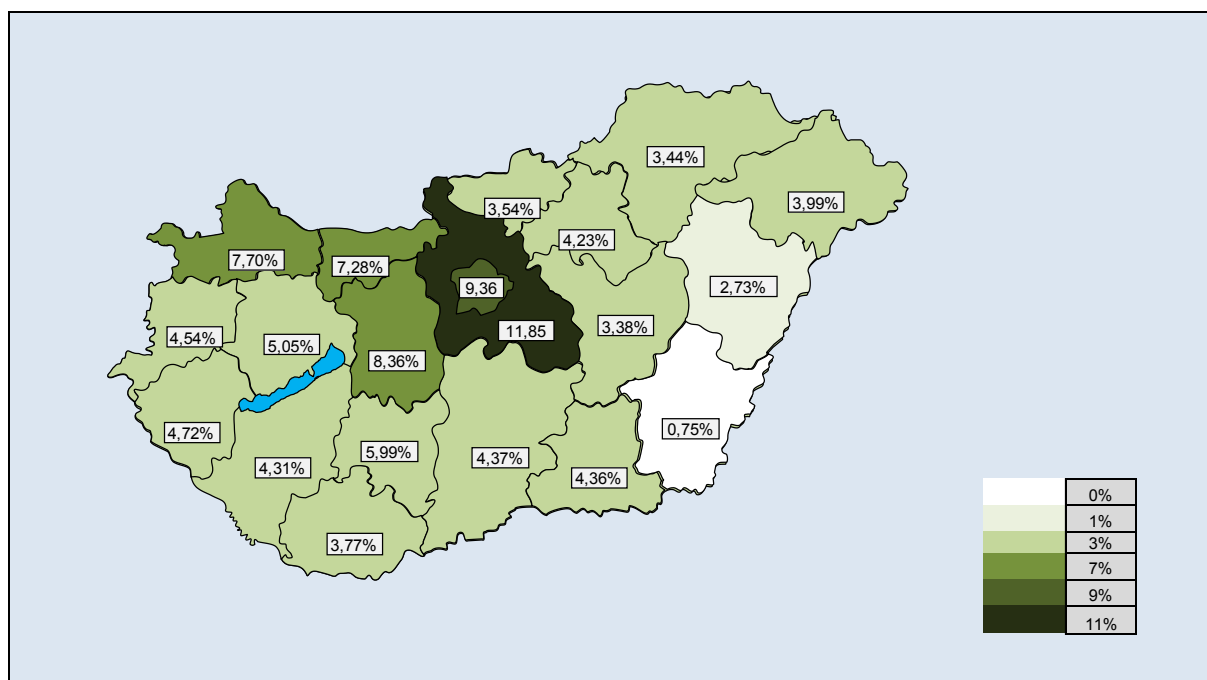
5.1.3. Az adatok évközi változása

A 2016. év kiemelt célkitűzése volt az időszerűséget biztosító korábbi eredmények megtartása. Noha az év végi mutatók a megelőző időszakok számadataival egybevetve összességében javuló képet mutatnak, a tárgyévben belüli változások nem mindenhol egyöntetűek.

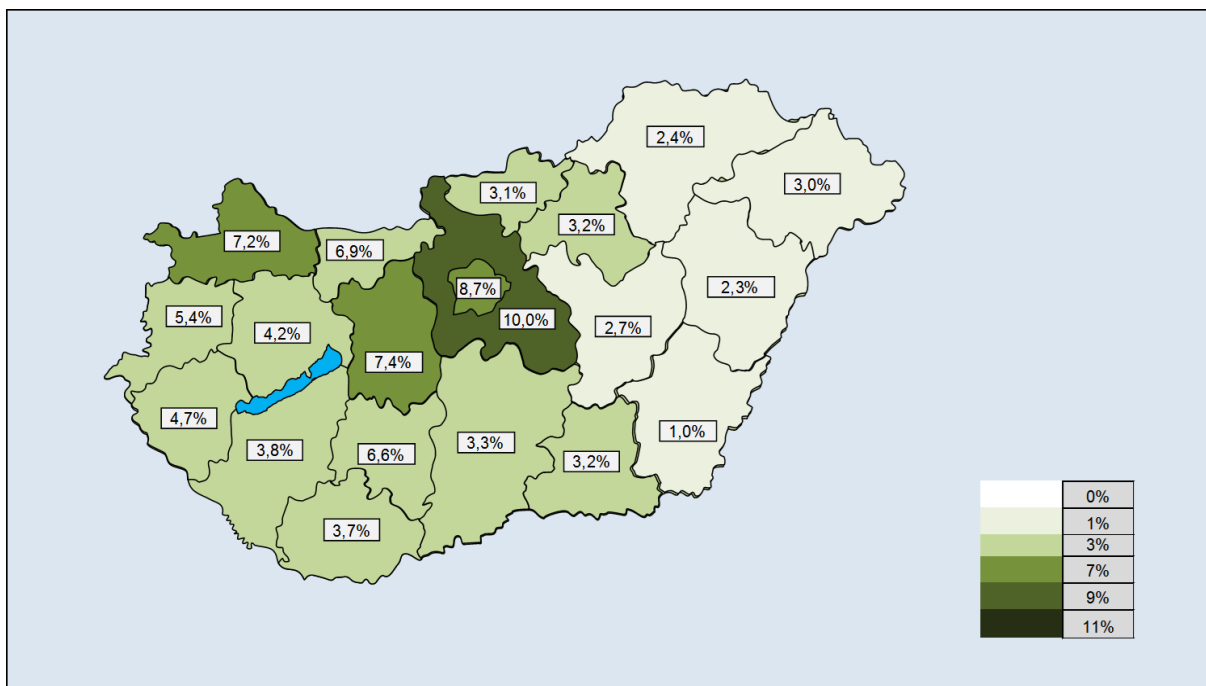
A „Szolgáltató Bíróságért” országos program hatására – nem számítva bele a közigazgatási és szabálysértési peres ügyeket - a törvényszékek és járásbíróságok hosszabb pertartamú elsőfokú ügyeinek száma 2016. március 31-ére, a program zárási időpontjára vetítve, 7.227 ügyre esett vissza; 2016. december 31-én viszont már 11,8%-kal többet, 8.080 darabot mutatott. A lassú évközi emelkedés 13 törvényszékre volt jellemző.

5.1.4. Területi megoszlás

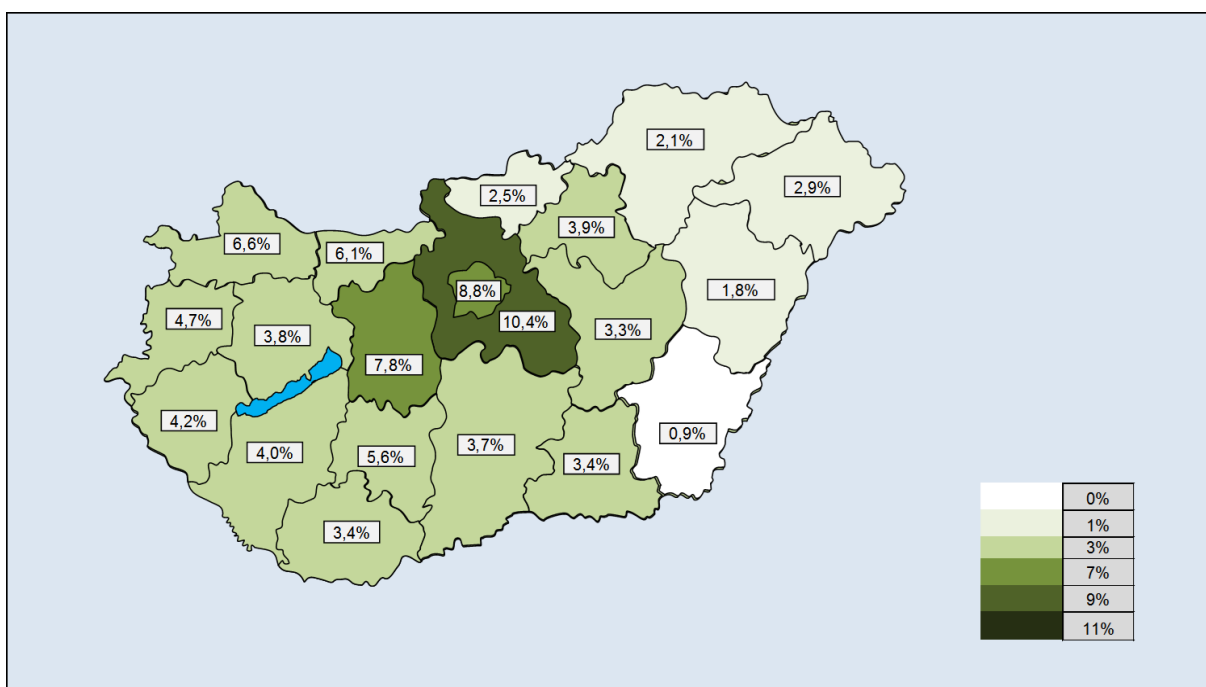
Az itt következő térképeken a hosszabb pertartamú peres ügyek különböző időpontokban mért aránya látható az összes folyamatos ügyhöz mérve, területi eloszlásban, civilisztikai ügyszakban.

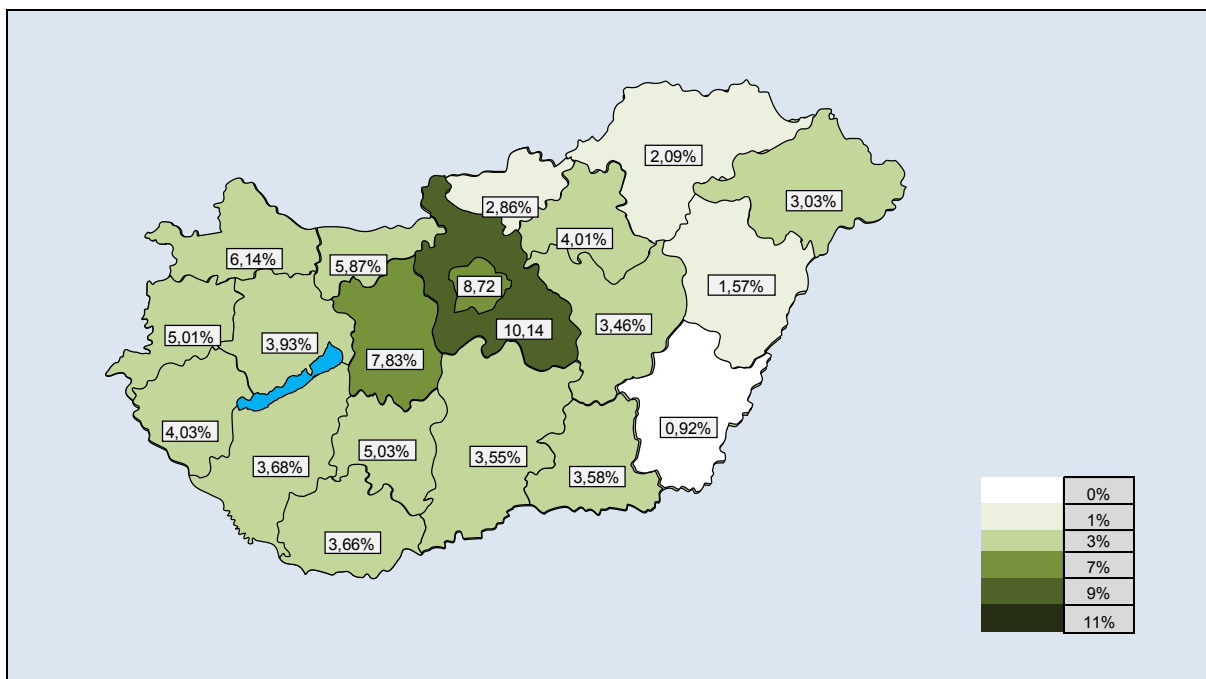
42. ábra: 2 éven túli folyamatos elsőfokú civilisztikai ügyek aránya – 2015 végén

43. ábra: 2 éven túli folyamatos elsőfokú civilisztikai ügyek aránya 2016. március végén

44. ábra: 2 éven túli folyamatos elsőfokú civilisztikai ügyek aránya 2016. október végén

45. ábra: 2 éven túli folyamatos elsőfokú civilisztikai ügyek aránya – 2016 végén

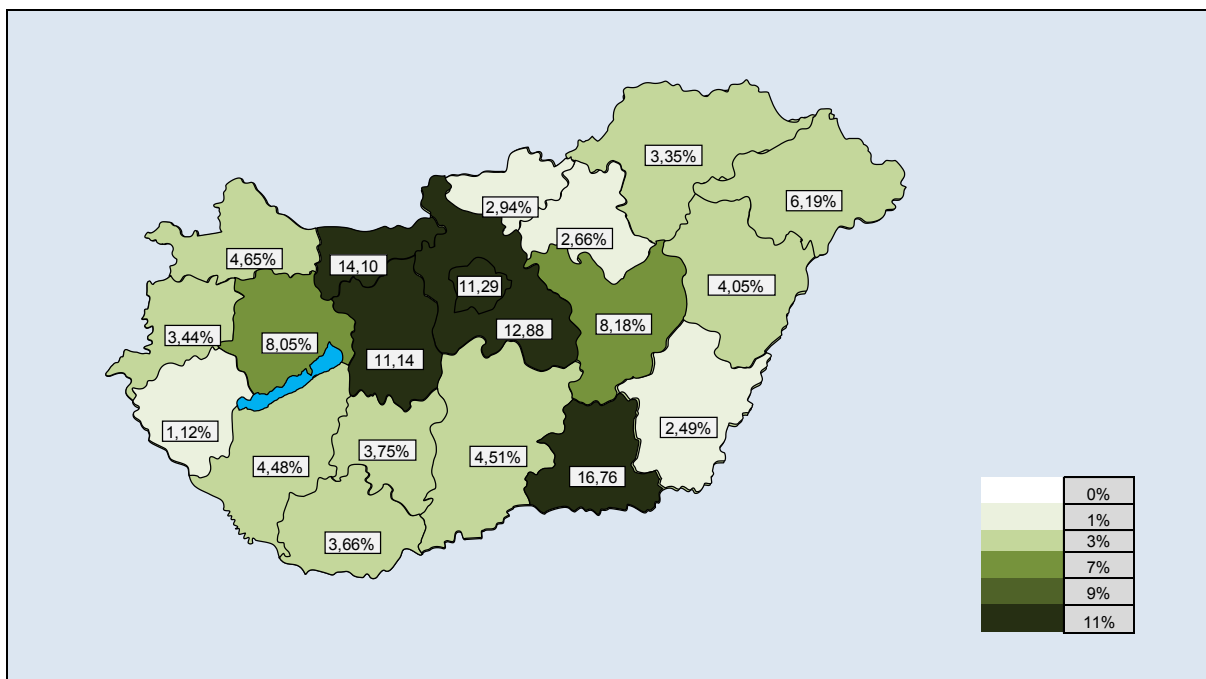
Területi megoszlásban a civilisztikai ügyszakban mind 2015-ben, mind 2016-ban a legnagyobb arányban terhelte 2 éven túli ügy a Budapest Környéki Törvényszéket (11,9% és 10,1%) valamint a Fővárosi Törvényszéket (9,4% és 8,7%); a számarányok javultak, de a törvényszékek rangsorban elfoglalt helye nem. A 2016. I. negyedév végi helyzetéhez képest a Fővárosi Törvényszéken 263 darabbal több hosszabb pertartamú ügy volt folyamatban a tárgyév végén. A Budapest Környéki Törvényszék esetében a 2016. március végihez képest 360-nal több 2 éven túli folyamatos ügy volt a lajstromban.

A bíróságok között a Gyulai Törvényszék őrzi első helyét, ott a legalacsonyabb a hosszabb pertartamú ügyek aránya, ha kissé romlott is. (2015: 0,8%; 2016: 0,9%)

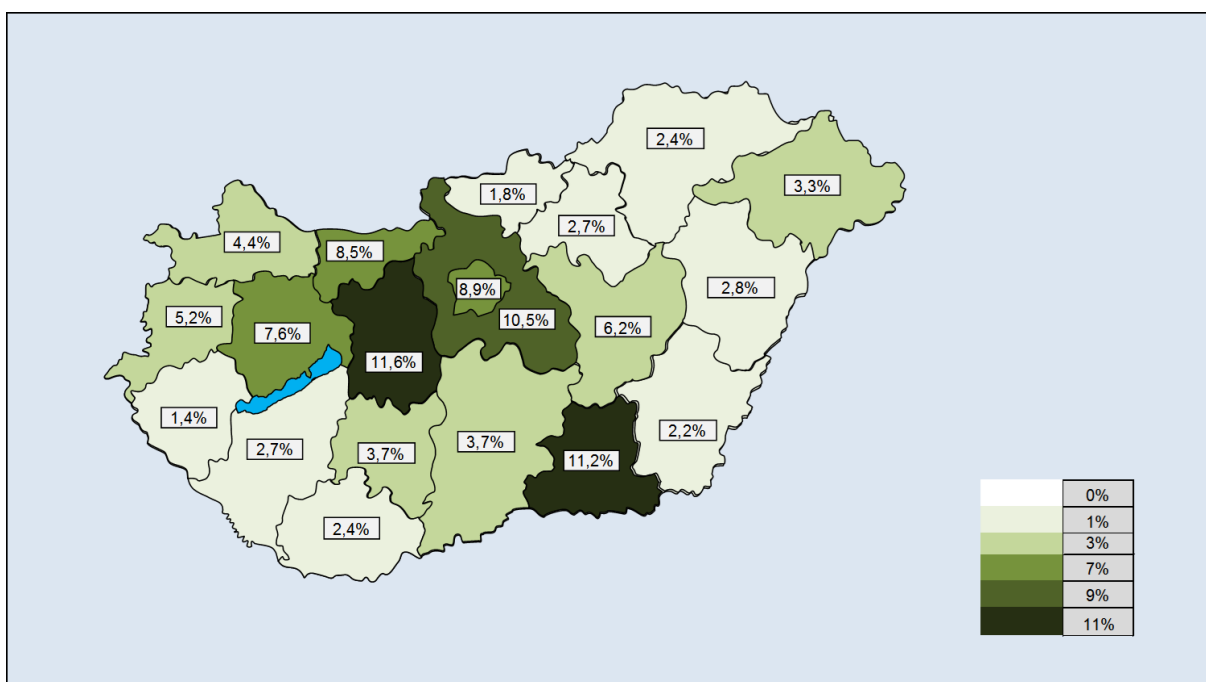
A 2015. év végi állapothoz képest javított a helyezésén a Miskolci Törvényszék (3,4% helyett 2,1%), a Balassagyarmati Törvényszék (3,5% helyett 2,9%), a Nyíregyházi Törvényszék (4,0% helyett 3,0%), a Kecskeméti Törvényszék (4,4% helyett 3,5%), a Szegedi Törvényszék (4,4% helyett 3,6%), a Veszprémi Törvényszék (5,1% helyett 3,9%).

Kedvezőtlenül változott a helyzete a Szombathelyi Törvényszéknek (4,5% helyett 5,0%).

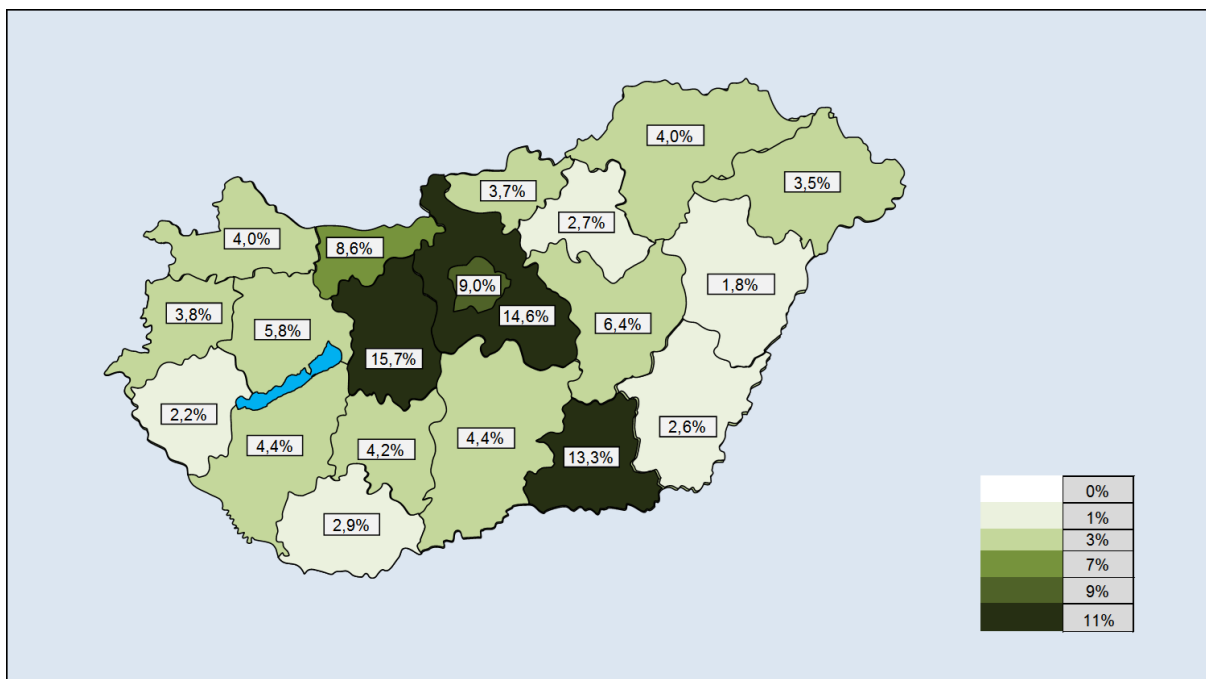
Az itt következő térképeken a hosszabb pertartamú peres ügyek különböző időpontokban mért aránya látható az összes folyamatos ügghöz mérve, területi eloszlásban, büntető ügyszakban.

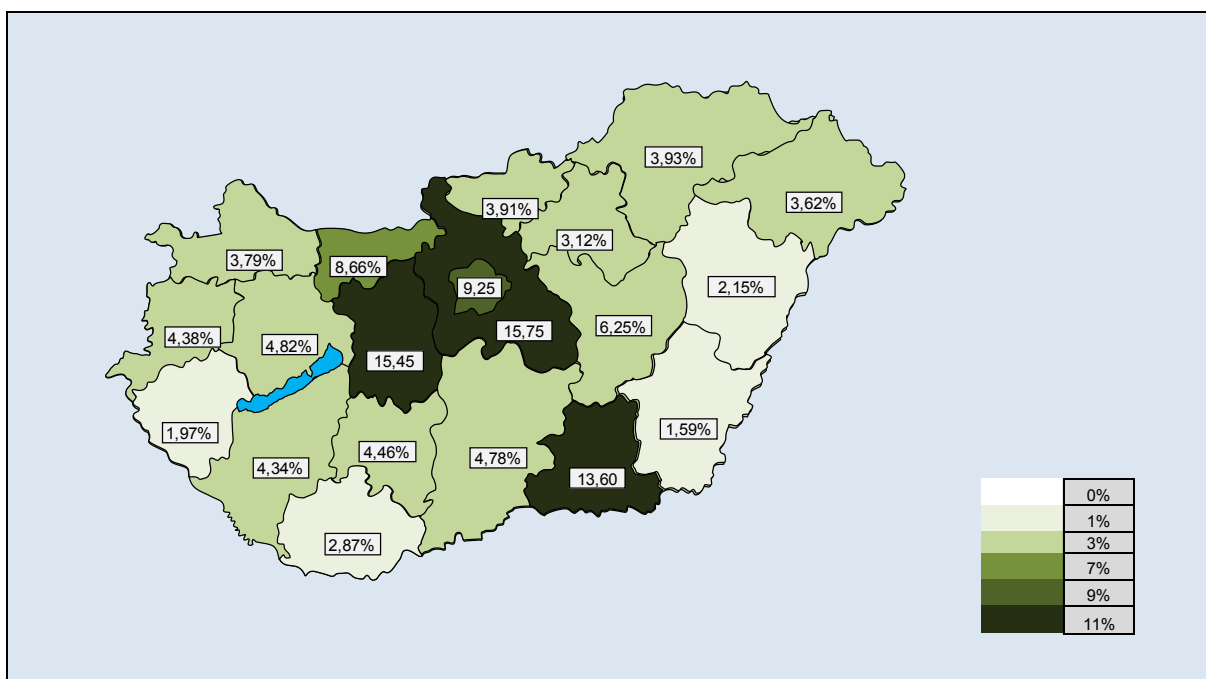
46. ábra: 2 éven túli folyamatos elsőfokú büntető ügyek aránya – 2015 végén

47. ábra: 2 éven túli folyamatos elsőfokú büntető ügyek aránya – 2016. március végén

48. ábra: 2 éven túli folyamatos elsőfokú büntető ügyek aránya – 2016. október végén

49. ábra: 2 éven túli folyamatos elsőfokú büntető ügyek aránya – 2016 végén

Büntető ügyszakban a 2015-ben kedvezőtlen helyzetű Szegedi Törvényszék (16,8%) pozitív irányba mozdult el (13,6%), amiként a Tatabányai, a Nyíregyházi, a Győri, a Pécsi, a Debreceni és a Gyulai Törvényszék is csökkenteni tudta a hosszabb pertartamú folyamatos ügyeinek arányát.

Az Egri, a Balassagyarmati, a Miskolci, a Szombathelyi, a Szekszárdi, a Székesfehérvári és a Budapest Környéki Törvényszék esetében a folyamatban maradt ügyeken belül a hosszabb pertartamúak aránya – a megelőző időszakhoz képest – növekedett.

5.2. Egy éven belül befejezett peres ügyek száma és aránya

Az időszerű ítélkezés stratégiai céljának megvalósítása érdekében – a két éven túli ügyek minimalizálása mellett – kulcsfontosságú az 1 évnél rövidebb pertartamú ügyek monitorozása. Jó esély van ugyanis arra, hogy az egy éven túlívá váló eljárások kellő odafigyelés hiányában hamar átfordulnak hosszabb pertartamúvá.

Az 1 éven belül befejezett eljárásokról szintén hosszabb idősoros (2011-től vezetett) adatok állnak rendelkezésünkre.

A táblázatok ügyszak szerinti bontásban mutatják 2011-2016 között az összes befejezett ügyet, az 1 éven belüli befejezéseket és ezek arányát, bírósági szintenként.

Civilisztika						
Ítélezési szint	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
járásbíróság - összes folyamatban	204 579	181 000	188 283	190 300	181 114	183 718
járásbíróság - 2 éven túli folyamatban	180 737	159 592	165 330	167 257	157 872	162 585
járásbíróság - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	88,3%	88,2%	87,8%	87,9%	87,2%	88,5%
TÖRVÉNYSZÉK első fok - összes folyamatban	34 690	31 810	19 584	25 148	22 827	26 586
TÖRVÉNYSZÉK első fok - 2 éven túli folyamatban	26 377	24 015	14 302	19 602	19 011	21 949
TÖRVÉNYSZÉK első fok - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	76,0%	75,5%	73,0%	77,9%	83,3%	82,6%
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - összes folyamatban	24 142	21 932	21 713	17 292	15 301	15 453
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - 2 éven túli folyamatban	23 337	21 392	21 227	16 992	14 954	15 113
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	96,7%	97,5%	97,8%	98,3%	97,7%	97,8%
Ítéltőábra - összes folyamatban	5 893	5 652	4 472	4 371	3 637	3 837
Ítéltőábra - 2 éven túli folyamatban	5 768	5 521	4 267	4 020	3 120	3 588
Ítéltőábra - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	97,9%	97,7%	95,4%	92,0%	85,8%	93,5%

Büntető (szabálysértés nélkül)						
Ítélezési szint	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
járásbíróság - összes folyamatban	82 676	75 509	75 421	66 588	56 943	58 706
járásbíróság - 2 éven túli folyamatban	61 353	56 150	56 815	48 906	41 562	45 112
járásbíróság - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	74,2%	74,4%	75,3%	73,4%	73,0%	76,8%
TÖRVÉNYSZÉK első fok - összes folyamatban	1 593	1 591	1 495	1 351	1 166	1 186
TÖRVÉNYSZÉK első fok - 2 éven túli folyamatban	1 025	948	831	784	690	755
TÖRVÉNYSZÉK első fok - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	64,3%	59,6%	55,6%	58,0%	59,2%	63,7%
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - összes folyamatban	12 847	12 418	12 267	13 287	13 120	12 695
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - 2 éven túli folyamatban	12 178	11 454	11 296	12 258	12 323	12 093
TÖRVÉNYSZÉK másodfok - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	94,8%	92,2%	92,1%	92,3%	93,9%	95,3%
Ítéltőábra - összes folyamatban	905	995	1 059	1 084	923	936
Ítéltőábra - 2 éven túli folyamatban	760	783	877	956	818	864
Ítéltőábra - 2 éven túli az összes folyamatban maradtból	84,0%	78,7%	82,8%	88,2%	88,6%	92,3%

50. ábra: 1 éven belül befejezett ügyek száma és aránya

2015-höz képest a bíróságok időszerűsége ebből a szempontból javult.

2015-ben a járásbírósi szinten befejezett civilisztikai ügyek 87,2%-a, és a büntető ügyek 73%-a záródott le 1 éven belül. 2016-ra nézve ez az érték 88,5% és 76,8%-ra emelkedett.

A törvényszéki elsőfokú ügyek területén ugyan egy kisebb visszaesés volt tapasztalható (2015: 83,3%; 2016: 82,6%), de az elsőfokú büntető ügyek elbírálásának ideje tovább csökkent, mert az ügyek 63,7%-a 1 éven belül lezárult (2015: 59,2%).

Pozitív a kép a másodfokú ügyek szempontjából is, a büntető ügyszakban az ügyek 95,3%-a, a civilisztikai ügyszakban 97,8%-a nyer 1 éven belül befejezést.

Az ítélőtáblák helyzetének változása külön kiemelést érdemel: 2015-ben még az ott tárgyalt ügyek közel 15%-a tovább húzódott, mint 1 év; 2016-ban viszont már a civilisztikai ügyek 93,5%-a, és a büntető ügyek 92,3%-a befejeződött az érkezéstől számított 1 éven belül.

6. Az ítélkezés megalapozottsága

6.1. Fellebbezési arányszámok járásbíróság és törvényszék viszonylatában

Az ítélkezés időszerűsége mellett annak magas színvonala is alapvető követelmény. A döntések megalapozottságának egy lehetséges fokmérője az, hogy az első fokú bíróság által meghozott határozatokat milyen arányban fellebbezik meg.

A nyilvántartási adatbázisokból kinyerhetők a járásbírószági ügyekben hozott döntések és a fellebbezett, törvényszékekhez felterjesztett ügyek adatai.

A fellebbezési mutató számítása során a 2016. évben befejezett összes elsőfokú ügyet viszonyítottuk a 2016. évben a másodfokú bíróságokhoz beérkezett összes fellebbezett ügy számához. Az arányszám alkalmazásával kiküszöböltük az egyes bíróságok méretbeli különbségeit.

A módszer alapján az nem állapítható meg, milyen okokból éltek a felek a fellebbezés lehetőségével; arra viszont rámutat, hogy területi megoszlásban jelentős különbségek adódnak. E mögött több tényező áll: a várható további perköltségek mérlegelése, a felsőbírószági gyakorlat, a felek jogi felkészültsége vagy a perbe vitt jogvita jelentősége.

6.1.1. Büntető ügyszak

Büntető ügyszakban (ide nem értve a szabálysértési ügyeket) a járásbírószágon befejezett peres ügyek 21,2%-át fellebbezték meg, országos átlagban. (Az előző évi érték 21,5% volt.) Számottevő elmozdulás tehát országos szinten nincs.

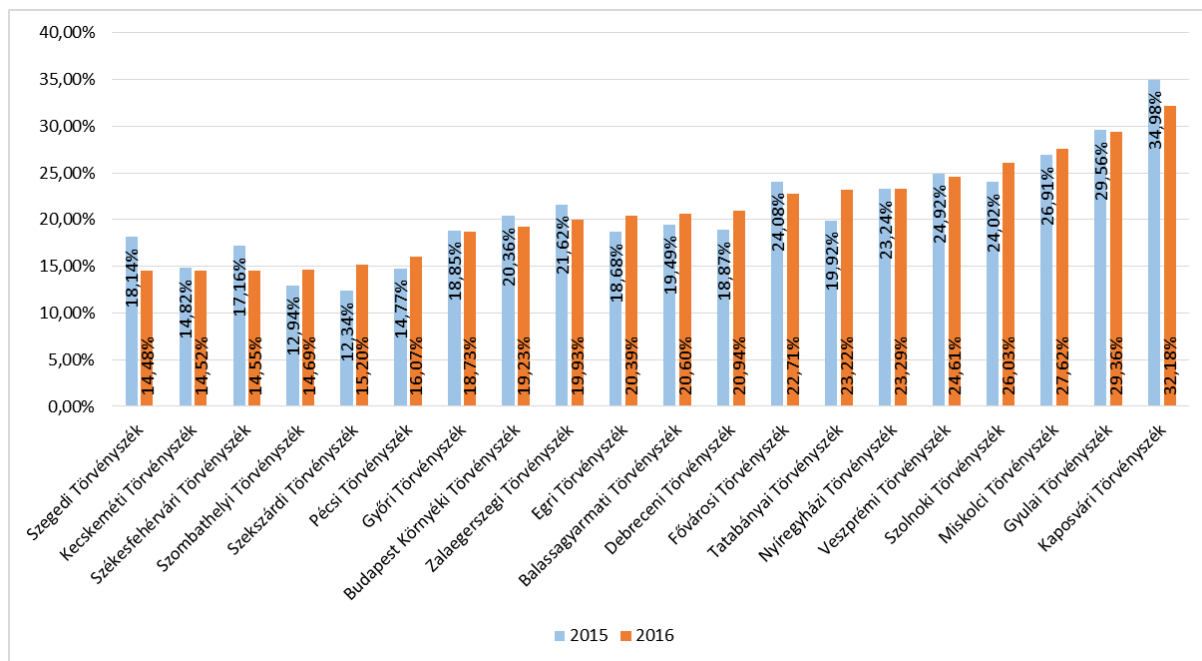
Ennél az átlag-értéknél jelentősen kedvezőbbek a Szegedi, a Kecskeméti, Székesfehérvári és Szombathelyi Törvényszék járásbírószágainak 2016-os adatai (14,5-14,7% között).

Jóval több ügyben kezdeményeztek viszont másodfokú eljárást a Miskolci, Gyulai és a Kaposvári Törvényszék területén, utóbbi mutatója 32,2%.

Érdekesség, hogy az egyes területi értékek szórása mérséklődött: 2015-ben a legnagyobb és legkisebb érték (12,3% és 35%) között közel háromszoros különbség volt; 2016-ban már csak kicsivel több, mint kétszeres (14,5% és 32,2%).

Az előző évhez képest emelkedett a fellebbezési arányszám a Szombathelyi, Szekszárdi, Pécsi, Egri, Balassagyarmati, Debreceni, Tatabányai, Szolnoki, Miskolci Törvényszék járásbírószágain.

Az ábra – törvényszékenként – mutatja be a 2015. és 2016. évi fellebbezési arányokat. (Az egyes bíróságok sorrendjét a 2016. évi adat határozza meg.)

51. ábra: Fellebbezett büntető peres ügyek aránya – 2015 - 2016

6.1.2. Civilisztikai ügyszak

Civilisztikai ügyszakban a befejezett 183.718 peres ügy 8,82%-ában (16.209 ügy) indult másodfokú eljárás a törvényszékeken.

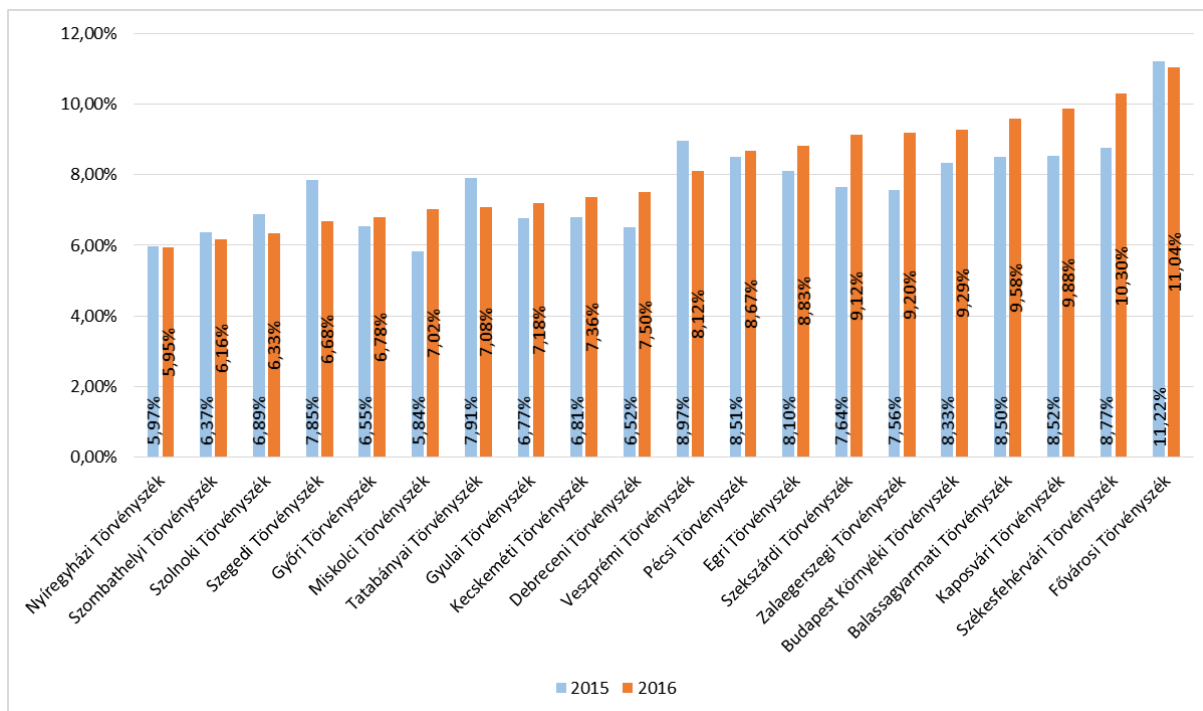
Ez a mutató az előző évi országos átlagadatnál (8,53%) kissé magasabb.

2016-ban az elsőfokú döntésekkel leginkább a Nyíregyházi és Szombathelyi Törvényszék területén voltak megelégedve az ügyfelek, mert itt a fellebbezési arány 5,95 és 6,16% volt; de 7% alatt maradt a Szolnoki, Szegedi és Győri Törvényszéken is.

Az országos átlagot jelentősen meghaladták azonban a Székesfehérvári és a Fővárosi Törvényszék járás- és kerületi bíróságainak adatai. Az előző időszakkal összehasonlítva itt is megfigyelhető a szélső értékek lassú közeledése (2015: 5,84 és 11,22; 2016: 5,95 és 11,04).

Az előző évhez képest emelkedett a mutató a Győri, Miskolci, Gyulai, Kecskeméti, Debreceni, Pécsi, Egri, Szekszárdi, Zalaegerszegi, Budapest Környéki, Balassagyarmati, Kaposvári és Székesfehérvári Törvényszék járásbíróságain.

Az ábra – törvényszékeként – mutatja be a 2015. és 2016. évi fellebbezési arányokat. (Az egyes bíróságok sorrendjét a 2016. évi adat határozza meg.)

52. ábra: Fellebbezett polgári-gazdasági peres ügyek aránya – 2015 – 2016

6.2. Fellebbezési arányszámok törvényszék és ítélőtábla viszonylatában

A fellebbezési arányszámok a törvényszékek és ítélőtáblák viszonylatában – az ügyek jellegére és súlyára figyelemmel – eltérnek a bíróságok adataitól.

6.2.1. Büntető ügyszak

A törvényszéki első fokon befejezett peres büntető ügyek (1.186 ügy, a katonai büntetőügyek nélkül) 58,77%-a került másodfokú elbírálásra az ítélőtáblákhoz. Ez nem a törvényszéki büntető eljárások minőségét jelzi: ezeken a bíróságokon zajlanak – a hatásköri szabályok miatt – a kiemelkedő tárgyi súlyú eljárások, így a vádhatóság é a terheltek egyaránt igénybe veszik a jogorvoslati lehetőségeket.

Arányában a legtöbb jogorvoslat a Fővárosi Ítélőtábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékektől érkezett (61,84%), a legkevesebb a Pécsi Ítélőtáblához (51%).

A harmadfokú ügyeket tekintve, 2016-ban a törvényszéki másodfokú büntetőtanácsok befejeztek összesen 12.695 peres ügyet. Harmadfokra felterjesztésre került 154 ügy, azaz a teljes mennyiség 1,21%-a. Arányaiban a Fővárosi Ítélőtáblára ennél több, 1,57%-os a 2016. évi mutató; a Szegedi Ítélőtáblán viszont 0,74%.

6.2.2. Civilisztikai ügyszak

Civilisztikai ügyszakban 2016-ban az első fokon befejezett peres ügyek 12,77%-át támadták fellebbezéssel, országos átlagban.

Területi megoszlásban – hasonlóan a büntető ügyekhez – a Fővárosi Ítélőtábla tanácsaihoz érkezett arányában a legtöbb fellebbezés, az illetékességi területen befejezett ügyek 15,53%-a. A legalacsonyabb a mutató a Debreceni Ítélőtáblán, 7,84%.

6.3. Hatályon kívül helyezési mutatók járásbíróság és törvényszék viszonylatában

Az ítélező munka másik lehetséges minőségi mutatója az, milyen arányban helyezi hatályon kívül – akár súlyos eljárási szabálysértés, akár felderítetlenség miatt – a fellebbviteli fórum az elsőfokú bíróság határozatát.

Az alkalmazott módszer alapján a 2016-ban befejezett összes elsőfokú járásbírószági ügyet (peres és nemperes) viszonyítottuk a 2016-ban lezárt másodfokú ügyekben meghozott hatályon kívül helyező döntésekhez. (Nem számítottuk ide azokat a civilisztikai ügyeket, ahol a másodfokú bíróság az eljárást megszüntette, és emiatt helyezte hatályon kívül az elsőfokú határozatot.)

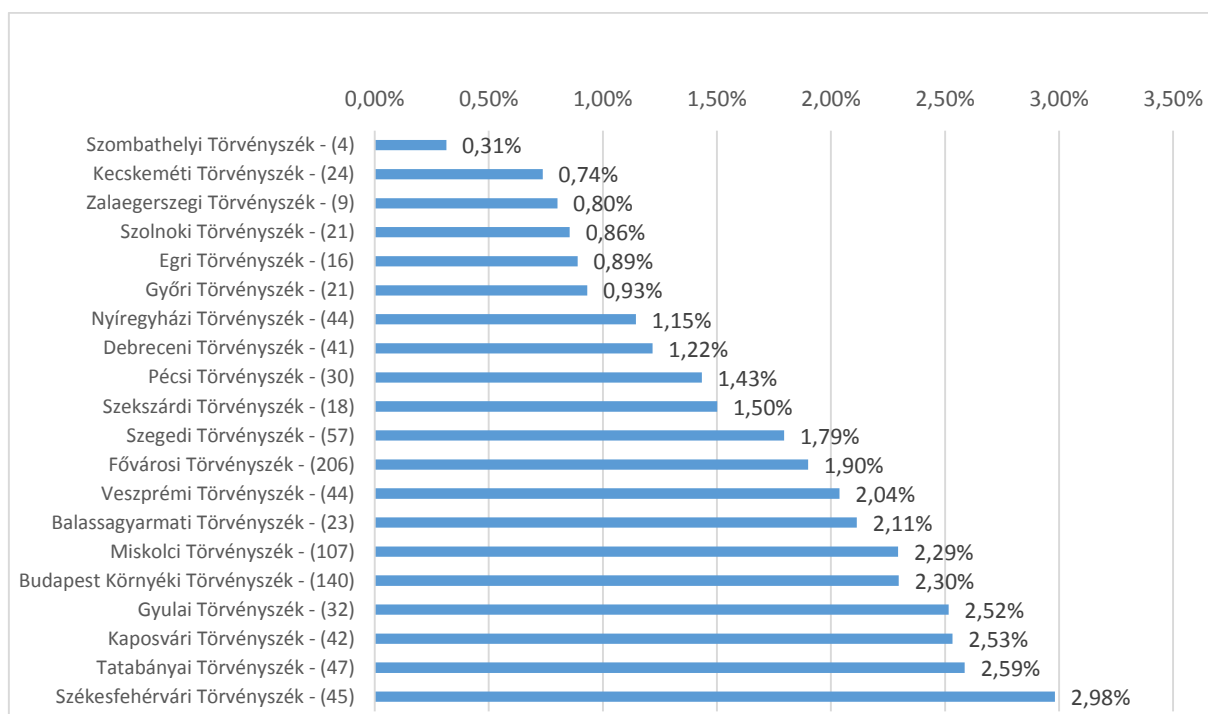
A kapott eredmények utalnak arra, hogy az egyes törvényszékek másodfokú tanácsai hogyan ítélik meg az elsőfokú bíróságok tevékenységét. Az értékelést befolyásolja, hogy a másodfokú fórum elé mennyi fellebbezés kerül, hiszen az első fokon jogerőre emelkedett – akár téves vagy jogszerűtlen - döntés felülbírálatára nincs mód. A hatályon kívül helyezési mutató tehát kapcsolódik a fellebbezési arányszámhoz.

6.3.1. Büntető ügyszak

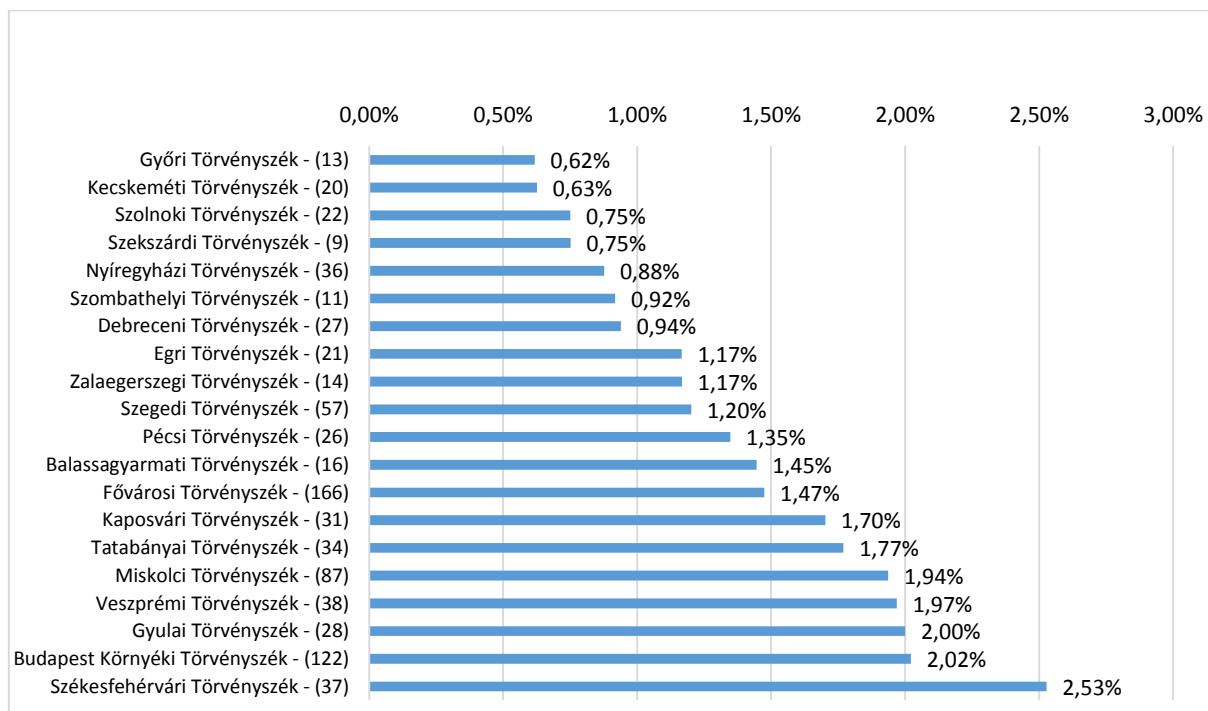
2016-ban a másodfokon eljáró törvényszékekhez 12.458 fellebbezett büntető peres ügy érkezett a járásbíróságoktól; a másodfokú bíróságok befejeztek 12.659 ügyet. Ennek mindössze 6,42%-a volt hatályon kívül helyező végzés; és ez a számadat a teljes éves járásbírószági peres befejezésnek az 1,39%-át tette ki.

Mind a meghozott másodfokú határozatok, mind ezeknek az elsőfokú össz-befejezésekhez viszonyítása alapján a Győri, a Szolnoki és a Nyíregyházi Törvényszék járásbírószágai voltak igen kedvező helyzetben 2016-ban. Ugyanakkor a Gyulai, a Budapest Környéki és a Székesfehérvári Törvényszék illetékességi területén 2-2,53% közé esett a hatályon kívül helyezések aránya az elsőfokú befejezéshez mérve; utóbbi bíróságon pedig az összes másodfokú határozatból minden hetedik hatályon kívül helyező rendelkezést tartalmazott.

A diagramokon szerepelnek – növekvő sorrendben – az egyes törvényszékek; mellettük zárójelben a hatályon kívül helyezett határozatok száma; valamint a hatályon kívül helyezett határozatok százalékos aránya.

53. ábra: Hatályon kívül helyezési arányok büntető ügyszakban – 2015

54. ábra: Hatályon kívül helyezési arányok büntető ügyszakban - 2016

6.3.2. Civilisztikai ügyszak

A civilisztika területén a 2016-ban befejezést nyert összesen 15.453 másodfokú peres ügyből 1.327 végződött hatályon kívül helyezéssel. Ez a szám a teljes másodfokú ügybefejezés 8,59%-a.

A megelőző évben ez az érték még 9,88% volt, országosan. Valamennyi peres elsőfokú befejezést nézve a hatályon kívül helyezések aránya 0,72%, a 2015. évi 0,83% helyett.

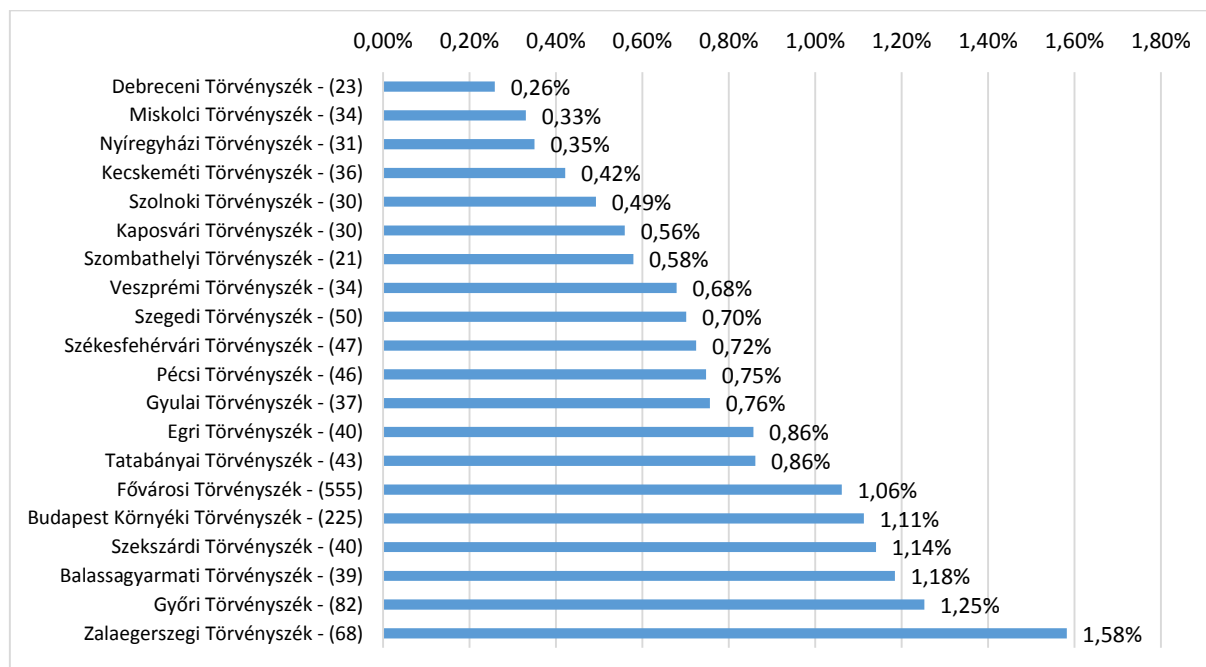
A tárgyév adatai területi megoszlásban hasonlóak az előző évihez.

Arányában a legtöbb elsőfokú eljárás újbóli lefolytatását a Budapest Környéki Törvényszék fellebbviteli tevékenysége eredményezte, mert a befejezett másodfokú ügyek 14,45%-ában született hatályon kívül helyező döntés. Magas még ez a mutató a Győri és az Egri Törvényszéken is (13,41% és 12,56%).

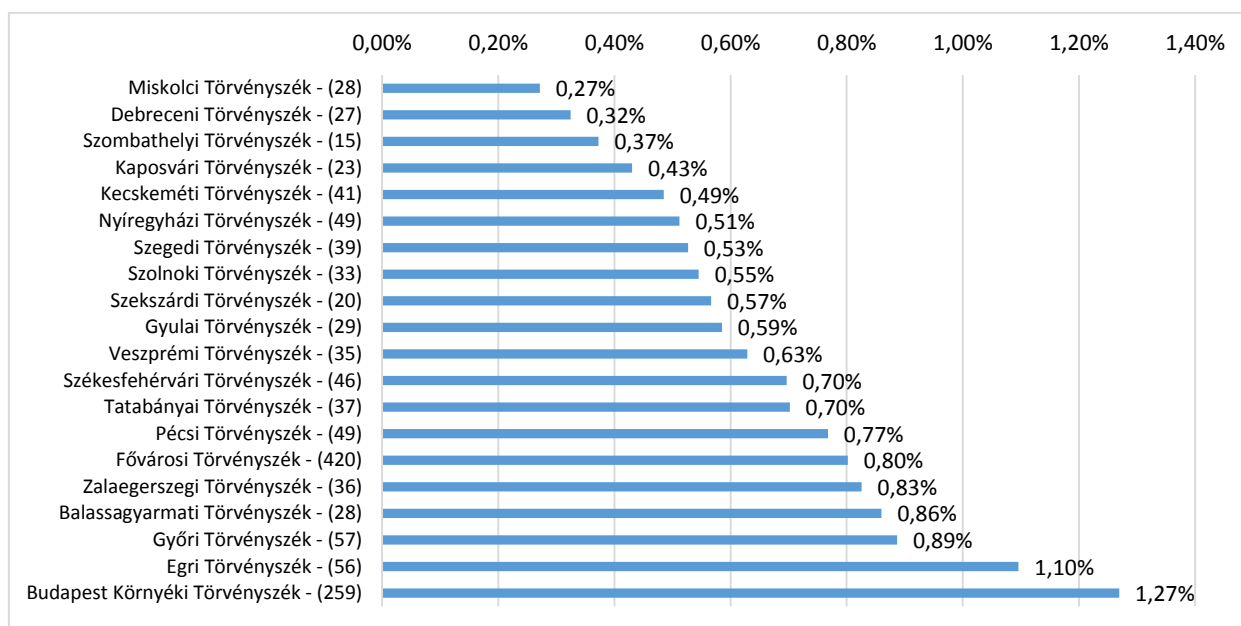
Ezzel szemben a Miskolci (4,38%) és a Kaposvári Törvényszéken (4,51%) csak minden huszadik másodfokú határozat járt hatályon kívül helyezéssel.

Összehasonlítva a helyzetet a 2015. év végi számokkal, elmondható, hogy bár csökkenő, de még mindig jelentős a különbség az ország területének egyes bíróságai között (2015-ben a Debreceni Törvényszék járásbíróságainak fellebbezett ügyeiben a hatályon kívül helyezési arány 3,58% volt, míg a Zalaegerszegi Törvényszéken 17,62%, és a Győri Törvényszéken 18,94%).

A diagramokon szerepelnek – növekvő sorrendben – az egyes törvényszékek; mellettük zárójelben a hatályon kívül helyezett határozatok száma; valamint a hatályon kívül helyezett határozatok százalékos aránya.

55. ábra: Hatályon kívül helyezési arányok polgári-gazdasági ügyszakban – 2015

56. ábra: Hatályon kívül helyezési arányok polgári-gazdasági ügyszakban – 2016

7. Értékelés

A 2016. év összesített bírósági ügyforgalma – köszönhetően a hosszabb ideje folyamatosan csökkenő érkezési, és az érkezett ügymennyiséget meghaladó befejezési mutatóknak – lehetővé tette, hogy a bíróságok tovább mérsékeljék az ügyhátralékukat. Kiemelkedő eredmények mutatkoztak meg a Fővárosi Ítéltáblán, és folytatódott a központi régió bíróságainak tehermentesítése is.

Jóllehet az ún. devizahiteles ügyek érkezése 2016-ban változatlanul meghatározó volt a polgári-gazdasági ügyszakban, elvesztette dömping-jellegét, és kihívást a szervezetrendszer számára már csak abból a szempontból jelent, hogy a letisztuló ítélkezési gyakorlat mentén biztosítva legyen az időszerű és magas színvonalú feldolgozásuk.

A tömeges bevándorlás következtében indult különféle peres és nemperes eljárások, időszerű és soron kívüli feldolgozásával is megbirkózott a bírósági szervezet.

A 2015-2016 években meghirdetett országos programok jelentős részben járultak hozzá ahhoz, hogy az elhúzódó, 2 éven túl folyamatban lévő ügyek mennyisége és a teljes folyamatos ügymennyiségen belüli aránya jelentősen csökkenjen a 2015. I. félév végén mért adatokhoz képest. A teljes érkezésen belül a peres érkezési arány enyhe megemelkedése, és a 2 éven túli folyamatos peres ügyek számának évközi növekedése azonban felhívta a figyelmet arra, hogy az időszerű ítélkezés biztosítását változatlanul komplex módon kell kezelni – még akkor is, ha a folyamatban maradt perek átlagos időtartama rövidült.

Ebben az évben valamennyi fellebbviteli bíróság (törvényszéki és ítéltáblai másodfok, ítéltáblai harmadfok, Kúria másodfok és felülvizsgálat) ügyterhe megnövekedett, összefüggésben a 2015. évi – a devizahitelezést érintő jogszabályi rendelkezésekből adódó – megnövekedett elsőfokú befejezésszámmal. Fontos rámutatni, hogy a fellebbezett ügyek egyre nagyobb hányada nemperes ügy, aminek időszerű feldolgozása új munkaszervezési megoldásokat tehet szükségessé.

Dacára annak, hogy az egyes régiók eltérő társadalmi-gazdasági sajátosságai miatt az érkező ügyek is más-más összetettséggel rendelkeznek, a bírákra nehezedő ügyteher kiegyenlítődés – országos szinten- 2016-ban is folytatódott.

Külön hangsúlyozandó, hogy az ügyforgalmi és munkateher-adatok javulása együtt járt a magas szakmai színvonal megtartásával. Nem változott az első fokon jogerőre emelkedő határozatok aránya, és csökken az egyes törvényszékek között a fellebbezéssel támadott határozatok arányában mutatkozó különbség, ami jelzi az ítélezési gyakorlat egységesülését. Országos összesítésben javultak a hatályon kívül helyezési mutatók is, és ha lassan is, de itt is megindult a területi eltérések kiegyenlítődése.

A magyarországi igazságszolgáltatás hatékonyságát az Európai Bizottság igazságügyi eredménytáblái visszatükrözik. Hazánk az ítélezés hatékonyságára vonatkozó mutatók többségét illetően már az elmúlt években is a tagállamok első harmadában foglalt helyet. Ezeket a pozitív ügyforgalmi eredményeket a bírósági szervezetnek nem csupán fenntartani, hanem – néhány téren – még javítani is sikerült.